

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ (ΑΠΟ ΤΟ 1995 ΚΑΙ ΜΕΤΑ).»**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ: ΣΤΕΦΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, ΑΜ: 2003060

ΕΠΙΒΛΕΤΩΝ: ΓΙΑΚΟΥΜΑΤΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ

ΜΑΙΟΣ 2010

ΚΑΛΑΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η ανεργία είναι ένα φαινόμενο με οικονομικό, κοινωνικό και ηθικό περιεχόμενο. Είναι γνωστό ότι η αγορά εργασίας, λόγω της φύσης της και των χαρακτηριστικών της, κατέχει την πιο σημαντική θέση μεταξύ όλων των αγορών που λειτουργούν σε μια σύγχρονη οικονομία. Πέρα από τους αριθμούς και τους διάφορους δείκτες, κάθε προσπάθεια για μεγαλύτερους ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης αρχίζει και τελειώνει στο ανθρώπινο δυναμικό.

Ειδικότερα στη χώρα μας, από τη μεταπολίτευση και μετά, η ανεργία βρίσκεται μόνιμα σε υψηλά επίπεδα (άνω του 7%).

Βασικός σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να παρακολουθήσει και να καταγράψει την διαχρονική εξέλιξη της ανεργίας στην Περιφέρεια της Αττικής. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε γύρω από την εξέλιξη της απασχόλησης και ανεργίας στην Αττική τα τελευταία 15 χρόνια (α) ανά φύλο, (β) ανά ηλικιακή ομάδα και (γ) ανά επίπεδο εκπαίδευσης. Τα αποτελέσματα της Περιφέρειας συγκρίθηκαν με αυτά της υπόλοιπης Χώρας.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στο σημείο αυτό νιώθω την ανάγκη να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. **Στέφανο Γιακουμάτο**, που με τις συμβουλές και την καθοδήγησή της συνέβαλε σημαντικά στην ολοκλήρωση της εργασίας.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου για την αμέριστη υποστήριξή τους, καθώς και τους ανθρώπους του προσωπικού μου περιβάλλοντος, για την συμπαράστασή τους, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια των τελευταίων μηνών της προσπάθειάς μου.

Επιπρόσθετα, θέλω να ευχαριστήσω την Κατερίνα Νασιάκου, του τμήματος έρευνας εργατικού δυναμικού της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος για την διάθεση συνεργασίας που επέδειξε, παρέχοντας μου τα απαραίτητα στοιχεία, βοηθώντας, με τον τρόπο αυτό, στην διεξαγωγή και ολοκλήρωση της έρευνας

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους όσους βοήθησαν στην επιτυχή ολοκλήρωση αυτής της πτυχιακής εργασίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο	9
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΕΡΓΙΑ	9
1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ.....	9
1.2 ΑΝΕΡΓΙΑ	11
1.2.1 ΥΠΟΣΥΝΟΛΑ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	14
1.3 ΕΙΔΗ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	15
1.3.1 ΑΝΕΡΓΙΑ ΤΡΙΒΗΣ	15
1.3.2 ΕΠΟΧΙΚΗ ΑΝΕΡΓΙΑ.....	17
1.3.3 ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΗ ΑΝΕΡΓΙΑ	17
1.3.4 ΚΥΚΛΙΚΗ ΑΝΕΡΓΙΑ	18
1.3.5 ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΚΑΙ ΒΡΑΧΥΧΡΟΝΙΑ ΑΝΕΡΓΙΑ.....	19
1.4 Η ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ Η ΑΝΕΡΓΙΑ	20
1.5 ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ.....	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο	22
ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	22
2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ.....	22
2.2 ΕΡΕΥΝΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	23
2.3 ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ	28
2.4 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ.....	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο	34
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	34
3.1 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ	35
3.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ	36
3.3 ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ.....	37
3.4 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	39
3.5 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο	44
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	44
4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	44
4.2 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	45
4.3 ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ	45
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο	47
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	47

5.1 ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ	47
5.2 ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΦΥΛΛΟ	49
5.2.1 ΆΝΔΡΕΣ.....	50
5.2.2 ΓΥΝΑΙΚΕΣ	51
5.3 ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	54
5.4 ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΗΛΙΚΙΑΣ	56
5.5 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ – ΕΛΛΑΔΟΣ	58
5.6 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ – ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΛΟ	60
5.6.1 ΆΝΔΡΕΣ.....	60
5.6.2 ΓΥΝΑΙΚΕΣ	62
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο	65
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	65
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	68
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	71
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	77
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ ΈΡΕΥΝΑΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ.....	78
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΈΡΕΥΝΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	82
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΈΡΕΥΝΑΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	94

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Είναι γνωστό ότι η αγορά εργασίας, λόγω της φύσης της και των χαρακτηριστικών της, κατέχει την πιο σημαντική θέση μεταξύ όλων των αγορών που λειτουργούν σε μια σύγχρονη οικονομία.

Πέρα από τους αριθμούς και τους διάφορους δείκτες, κάθε προσπάθεια για μεγαλύτερους ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης αρχίζει και τελειώνει στο ανθρώπινο δυναμικό. Επιπλέον, τα περισσότερα νοικοκυριά, σε όλες σχεδόν τις χώρες, αποκτούν τα εισοδήματά τους από τη συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας, ενώ αυτά ξοδεύουν στην αγορά αυτή και ένα μεγάλο μέρος του διαθέσιμου χρόνου τους. Για τους λόγους αυτούς, η ανάλυση των εξελίξεων και η μελέτη των προβλημάτων που εμφανίζονται στην αγορά εργασίας παρουσιάζουν πάντοτε μεγάλο και ιδιαίτερο ενδιαφέρον (Βελέντζας, 2000).

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η ανεργία είναι ένα φαινόμενο με οικονομικό, κοινωνικό και ηθικό περιεχόμενο. Η ύπαρξή της υποδηλώνει την απαξίωση ανθρώπινου δυναμικού, υποσκάπτει τη συνοχή της κοινωνίας και προκαλεί σοβαρά προβλήματα σε προσωπικό, οικογενειακό, κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο καθώς και στη δημόσια κοινωνική ασφάλιση, που στερείται πολύτιμους πόρους.

Ειδικότερα στη χώρα μας, από τη μεταπολίτευση και μετά, η ανεργία βρίσκεται μόνιμα σε υψηλά επίπεδα (άνω του 7%). Από τις αρχές της δεκαετίας του 1980 στην αγορά εργασίας της χώρας μας παρατηρείται μια όλο και μεγαλύτερη απόκλιση μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας, με αποτέλεσμα το ποσοστό ανεργίας από 4,2% το 1981 να ξεπεράσει το 10,5% το 1997. Μάλιστα τη δεκαετία 1996-2005, που χαρακτηρίστηκε από υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, η ανεργία κινήθηκε στα υψηλότερα επίπεδα της μεταπολιτευτικής περιόδου (10-12% του εργατικού δυναμικού).

Η σημαντική αυτή άνοδος της ανεργίας οφείλεται κατά κύριο λόγο στο γεγονός ότι η αύξηση της απασχόλησης την περίοδο αυτή συνοδεύτηκε από αλματώδη άνοδο του εργατικού δυναμικού.

Βασικός σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να παρακολουθήσει και να καταγράψει την διαχρονική εξέλιξη της ανεργίας στην Περιφέρεια της Αττικής.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε γύρω από την εξέλιξη της απασχόλησης και ανεργίας στην Αττική τα τελευταία 15 χρόνια (**α**) ανά φύλο, (**β**) ανά ηλικιακή ομάδα και (**γ**) ανά επίπεδο εκπαίδευσης. Τα αποτελέσματα της Περιφέρειας συγκρίθηκαν με αυτά της υπόλοιπης Χώρας.

Η πτυχιακή εργασία απαρτίζεται από δύο Μέρη, όπου το πρώτο Μέρος αποτελείται από τα κεφάλαια 1 – 3. Αρχικά περιγράφεται το θεωρητικό υπόβαθρο του θέματος όσον αφορά την επεξήγηση και ανάλυση της έννοιας της ανεργίας. Στην συνέχεια παρουσιάζεται ο τρόπος μέτρησης της ανεργίας, με βάση τις νομικές και στατιστικές αρχές που ισχύουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τέλος, γίνεται η παρουσίαση της Περιφέρειας Αττικής, όσον αφορά την γεωγραφική περιγραφή, τα δημογραφικά δεδομένα και τα οικονομικά στοιχεία που παρουσιάζει.

Το δεύτερο Μέρος αποτελείται από τα κεφάλαια 4 – 6 και περιλαμβάνει μια σύντομη αναφορά στην μεθοδολογία της έρευνας που ακολουθήθηκε, την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας και των συμπερασμάτων που προκύπτουν από αυτή. Τα

Παράρτημα 1 και 2 περιλαμβάνουν αναλυτικά τα ισχύοντα, τόσο στατιστικά όσο και νομοθετικά, αναφορικά με την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού. Το Παράρτημα 3 το ερωτηματολόγιο με το οποίο διενεργείται η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΕΡΓΙΑ

Η ανεργία άρχισε να μεγαλώνει και να γίνεται έντονη ως φαινόμενο από τα πρώτα χρόνια της μεταπολίτευσης και έπειτα. Στο κεφάλαιο αυτό θα αναλυθεί θεωρητικά η έννοια της ανεργίας.

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

«Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά της Ελλάδας κατά τη μεταπολεμική περίοδο και ειδικότερα η σχετικά βραδεία αύξηση του πληθυσμού και του εργατικού δυναμικού και η μετανάστευση, επέτρεψαν να συγκρατηθεί η ανεργία σε σχετικά χαμηλά επίπεδα» ([http://www.econometric-models.org/Greek Economy Lecture 7.pdf](http://www.econometric-models.org/Greek_Economy_Lecture_7.pdf)).

Τα τελευταία χρόνια έχουν συντελεστεί σημαντικές αλλαγές τόσο στο επίπεδο της οικονομίας συνολικότερα όσο και στην αγορά εργασίας ειδικότερα. Οι διαρθρωτικές αλλαγές είναι τόσο ποσοτικές όσο και ποιοτικές. Τα κύρια χαρακτηριστικά τους

ενισχύονται στη διαρκή μείωση της παραγωγικότητας της εργασίας και στην σταθερή αύξηση της απασχόλησης των ημερομίσθιων κυρία σε βάρος κυρίως του ημερομίσθιου αλλά και του δευτερογενή τομέα (Λέων, 2007)

Στο χρονικό διάστημα των τελευταίων 30 ετών στην ελληνική οικονομία σημειώθηκε σταδιακή αύξηση της ανεργίας. Η ανεργία, κατά μέσο όρο, ανήλθε στο 2,3% του εργατικού δυναμικού τη δεκαετία του 1970, σε 6,6% τη δεκαετία του 1980 και σε 9% τη δεκαετία του 1990 ενώ σταθεροποιήθηκε τα τελευταία χρόνια σε επίπεδο πληθυσίου του 10%¹.

Οι παραπάνω άσες ανιανακλούν θεμελιώδεις αλλαγές, τόσο της προσφοράς όσο και της ζήτησης εργατικού δυναμικού. Στην εξέλιξη αυτή συνεισβάλλουν και' αρχίην η επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης και η τομεακή κατανομή της αλλα και θεσμικοί και δημογραφικοί παράγοντες. Πιο συγκεκριμένα η αναδιάρθρωση της παραγωγικής βάσης της οικονομίας αποδόσωνσε από τον συνεχώς συρρικνούμενο αγροτικό τομέα ένα μεγάλο αριθμό ανειδίκευτου εργατικού δυναμικού, κυρίως γυναίκας.

Εξάλλου κατά τη δεκαετία του 1990, οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας και τα μεγάλα μεταναστευτικά ρεύματα απορρόφησαν σε ένα μεγάλο βαθμό την ανεργία. Το μεταναστευτικό κύμα απιστρέφθηκε στις δεκαετίες 1970 και 1980 με αποτέλεσμα να εμφανιστεί μια καθυστερημένη παλινδροματική ή αναδιάρθρωση της οικονομίας. Η αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, η αναδιάρθρωση της παραγωγής αλλά και οι σκαμπές στην ελληνική αγορά εργασίας συντέλεσαν στην αύξηση του ποσοστού ανεργίας και στη διατήρηση της σε σχετικά υψηλά επίπεδα (Λέων, 2007).

¹ Για την εκτίμηση της ανεργίας υπάρχουν δύο πηγές στατιστικών στοιχείων: οι Ετήσιες Έρευνες εργατικού δυναμικού της ΕΤΥΕ και οι ερωτήσεις για τον εργατικό δυναμικό από τον ΟΛΕΔ στο πλαίσιο των εγγεγραμμένων ανεργούς. Η διαφορά μεταξύ των δύο συνίσταται στο γεγονός ότι στον ΟΛΕΔ εγγράφεται κάποιος ως άνεργος μόνο εφόσον υποβληθούν οι αρμόδιες για να ελεγχθούν. Για τον λόγο αυτό ο αριθμός των ανεργών του ΟΛΕΔ υπολείπεται αυτού της ΕΤΥΕ, συνισμάου της ΕΤΥΕ και τα στοιχεία τα οποία ελεγχθούν από τον ΟΛΕΔ και εγγραφούν ως εγγεγραμμένοι άνεργους. Η διαφορά μεταξύ των δύο συνίσταται στο γεγονός ότι στον ΟΛΕΔ εγγράφεται κάποιος ως άνεργος μόνο εφόσον υποβληθούν οι αρμόδιες για να ελεγχθούν. Για τον λόγο αυτό ο αριθμός των ανεργών του ΟΛΕΔ υπολείπεται αυτού της ΕΤΥΕ.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η κακή επίδοση στον τομέα της απασχόλησης οφείλεται και στη χαμηλή συμμετοχή των γυναικών στην απασχόληση που επηρεάζει αντίστοιχα και τους συνολικούς δείκτες. Έτσι, στα ζητήματα κοινωνικής συνοχής, η αδυναμία μείωσης του ποσοστού του πληθυσμού που ζει κάτω από το όριο της φτώχειας και η μακροχρόνια ανεργία συνεχίζουν να υλοποιούν το προσχέδιο της ολοκληρωμένης διαδικασίας αντιμετώπισης της ανεργίας και των κοινωνικών της επιπτώσεων (Αναρτήθηκε στο http://www.econometric-models.org/Greek_Economy/).

Η αύξηση της ανεργίας στην Ελλάδα κατά τη δεκαετία του 1980 συνοδεύθηκε από ταυτόχρονη αύξηση της μακροχρόνιας ανεργίας, η οποία αποτελεί διαρθρωτικό πρόβλημα. Μεγάλο τμήμα των μακροχρόνιων ανέργων αποτελείται από άτομα μεγαλύτερης ηλικίας και χαμηλότερου επιπέδου μόρφωσης. Το ποσοστό των ανέργων άνω των 12 μηνών στο σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού παρέμεινε το 2003 στο 5,1%, επίδοση που αποτελεί την 4η δυσμενέστερη στα 25 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς μόνο η Λιθουανία, η Σλοβακία και η Πολωνία υστερούν της Ελλάδας.

Πιο συγκεκριμένα, σε όλη τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας η αναζήτηση των ατόμων που παράμειναν άνεργοι για 12 μήνες ή περισσότερο αυξήθηκε από 21% το 1992 σε 56% το 1993 και σε 57% το 2003. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ, ο αριθμός των ανέργων που αναζητούν εργασία για διάστημα μεγαλύτερο των 12 μηνών αυξήθηκε από 172.926 άτομα το 1992 σε 234.228 άτομα το 2003 (Αναρτήθηκε στο http://www.econometric-models.org/Greek_Economy/).

1.2 ΑΝΕΡΓΙΑ

Για την καλύτερη κατανόηση της έννοιας της ανεργίας, κρίνεται χρήσιμο να παρατεθούν κάποιοι ορισμοί.

Έτσι λοιπόν, **Ανεργία** είναι η κατάσταση ενός ατόμου, που, ενώ είναι ικανό, πρόθυμο και διαθέσιμο να απασχοληθεί, δεν δύναται να βρει εργασία. Δηλαδή, ανεργία σε μια οικονομία υπάρχει όταν, άτομα που είναι διατεθειμένα να εργασθούν με την αμοιβή και τις άλλες συνθήκες που ισχύουν στην αγορά για το είδος της εργασίας που είναι σε θέση να προσφέρουν, δεν μπορούν να βρουν απασχόληση (Κώττης, 2000).

Αν κάποιος δεν μπορεί να βρει απασχόληση γιατί ζητάει αμοιβή που είναι υψηλότερη από εκείνη που επικρατεί στην αγορά για τις υπηρεσίες του ή γιατί θέλει να εργάζεται με περισσότερο ευνοϊκούς όρους, δεν θεωρείται ως άνεργος. Απλώς δεν προσφέρει την εργασία του στην τρέχουσα τιμή του είδους αυτού εργασίας ή δεν δέχεται τους όρους απασχόλησης που επικρατούν στην αγορά (<http://kafousias.teimes.gr/nikolou.pdf>).

Στις απογραφές του κληρονομού και στις ειδικές στατιστικές έρευνες που γίνονται για την απασχόληση, τα άτομα που είναι πάνω από μια ορισμένη ηλικία (15 ετών), καταντάσσονται συνήθως σε τρεις κατηγορίες: (α) στους απασχολούμενους, (β) στους άνεργους και (γ) σε εκείνους που δεν αποτελούν μέρος του εργατικού δυναμικού.

Σύμφωνα με την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος (ΕΣΥΕ), απασχολούμενοι θεωρούνται τα άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω, σε σχέση με ετήσιες απογραφές είτε εργάσιμων είτε μη ετήσιων με σκοπό την αμοιβή ή το κέρδος είτε εργάσιμων στην οικογενειακή επιχείρηση, είτε δεν εργάστηκαν αλλά είχαν μια ενοικία ή επενδύσανε από την οποία απουσίαζαν προσωρινά (ΕΣΥΕ).

Άνεργοι θεωρούνται τα άτομα ηλικίας 15 - 74 ετών που δε χαρακτηρίστηκαν ως απασχολούμενοι (σύμφωνα με τον ορισμό της προηγούμενης παραγράφου), ήταν έμμεσα διαθέσιμοι για εργασία για δύο συνεχόμενες εβδομάδες εργασία τις τελευταίες τέσσερις εβδομάδες είτε έχουν βρει μια ενοικία που θα αναλάβουν μέσα στους επόμενους τρεις μήνες. Επίσης, στους άνεργους συμπεριλαμβάνονται και όσοι έχουν προσωρινά απολυθεί και περιμένουν να επιστρέψουν στην εργασία που είχαν (ΕΣΥΕ).

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι το εργατικό δυναμικό (οικονομικά ενεργός πληθυσμός) αποτελείται από όσους έχουν εργασία (απασχολούμενοι) και εκείνους που δεν απασχολούνται (άνεργοι) αλλά έχουν δηλώσει ότι επιθυμούν και είναι διαθέσιμοι να εργασθούν. Το μη-εργατικό δυναμικό (οικονομικά μη ενεργοί) είναι το μέρος του ενήλικου πληθυσμού που ασχολείται με τα οικιακά, είναι στρατιώτες, είναι συνταξιούχοι, ασθενούν σοβαρά ώστε απέχουν από την εργασία, πνευματικά ή σωματικά ανάπηροι είναι ή δεν επιθυμούν (αν και μπορούν) να εργασθούν (Αναρτήθηκε στο <http://el.wikipedia.org/wiki/http://www.vasilopoulos.info/anergia.html>).

Αρκετά συχνά η ανεργία αναφέρεται ως ποσοστό. Ποσοστό ανεργίας λοιπόν, ορίζεται το πηλίκο των ανέργων μιας περιοχής προς το συνολικό εργατικό δυναμικό σε αυτήν και εκφράζεται ως ποσοστό επί της εκατό του εργατικού δυναμικού της συγκεκριμένης περιοχής (Κώττης, 2000).

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας} = \frac{\text{Άνεργοι}}{\text{Εργατικό Δυναμικό}} \times 100$$

Η σημασία του ποσοστού αυτού είναι ότι αποτελεί βασικό δείκτη του παραγωγικού συστήματος μιας περιοχής που μετρά και ποσοτικοποιεί την ανεργία σε αυτήν (αναρτήθηκε στο http://www.infopeloponnisos.gr/innovation/index1_4.html).

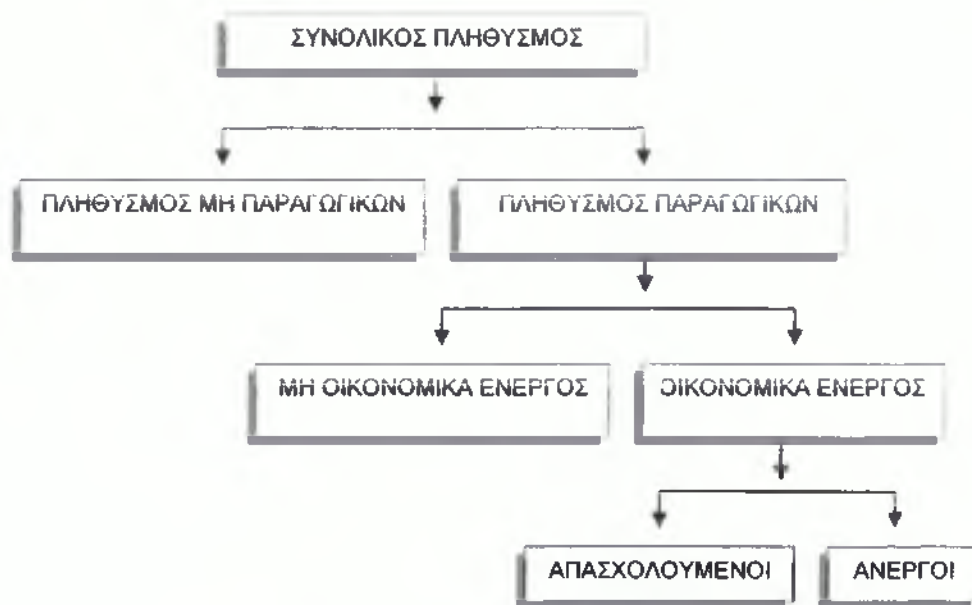
Και ανάλογο ισχύει και για την απασχόληση. Ποσοστό απασχόλησης ορίζεται ως το πηλίκο των απασχολούμενων μιας περιοχής προς τον συνολικό πληθυσμό αυτής. Εκφράζεται ως ποσοστό επί της εκατό του πληθυσμού της συγκεκριμένης περιοχής (Κώττης, 2000).

$$\text{Ποσοστό Απασχόλησης} = \frac{\text{Απασχολούμενοι}}{\text{Πληθυσμός}} \times 100$$

Η σημασία του ποσοστού αυτού είναι ότι αποτελεί βασικό δείκτη του παραγωγικού συστήματος μιας περιοχής που μετρά την απασχόληση σε αυτήν (αναρτήθηκε στο http://www.infopeloponnisos.gr/innovation/index1_4.html).

1.2.1 Υποσύνολα του Συνολικού Πληθυσμού

Κεντρική θέση στην αγορά εργασίας κατέχει ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός (εργατικό δυναμικό), ο οποίος αποτελεί βασικό προσδιοριστικό παράγοντα της συνολικής προσφοράς εργασίας. Σε κάθε οικονομία, το μέγεθος, η ηλικιακή σύνθεση και η αποδοτικότητα του εργατικού δυναμικού επηρεάζονται και εξαρτώνται από το μέγεθος, τον βαθμό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό, την ηλικιακή σύνθεση και την ποιότητα του παραγωγικού πληθυσμού, ο οποίος αποτελεί το βασικότερο υποσύνολο του συνολικού πληθυσμού (βλ. Σχήμα 1).

Πηγή: Βελέντζας, 2000

Σχήμα 1.1: Υποσύνολα του συνολικού πληθυσμού

Από τα παραπάνω γίνεται φανερό ότι ο πρώτος και ο πιο σημαντικός προσδιοριστικός παράγοντας του μεγέθους του εργατικού δυναμικού και συνεπώς της προσφοράς εργασίας είναι το μέγεθος του παραγωγικού πληθυσμού (Βελέντζας, 2000).

1.3 ΕΙΔΗ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Πλήρης απασχόληση σε μια οικονομία δεν σημαίνει ότι η ανεργία είναι μηδέν. Σε όλες τις χώρες, ακόμα και με τις καλύτερες δυνατές οικονομικές συνθήκες, υπάρχει ένα ποσοστό ανεργίας γιατί συνεχώς νέα άτομα εισέρχονται στην αγορά εργασίας ενώ άλλα μετακινούνται από μια εργασία σε άλλη και μπορεί να μεσολαβήσει κάποιο χρονικό διάστημα μέχρι ότου βρουν την κατάλληλη απασχόληση. Εφόσον όμως τα άτομα αυτά μωρέσουν να βρουν απασχόληση σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα, δεν δημιουργεί ιδιαίτερα προβλήματα.

1.3.1 Ανεργία Τριβής

Η ανεργία τριβής, προκύπτει λόγω της ακατάπαυστης κίνησης των ανθρώπων μεταξύ περιοχών και θέσεων εργασίας ή διαφόρων σταδίων του κύκλου ζωής. Επίσης, περιλαμβάνονται τα άτομα που, λόγω φυσικών αιτιών, καθίστανται ανίκανα προς εργασία (Αναρτήθηκε στο <http://el.wikipedia.org/wiki/>).

Ουσιαστικά, αποτελεί το ελάχιστο επίπεδο ανεργίας που δεν μπορεί να μειωθεί σε μια δυναμική κοινωνία (εφ' όσον, ακόμη και αν η οικονομία είναι σε πλήρη απασχόληση, κάποιοι θα αποχωρούν από τις θέσεις τους, κάποιοι φοιτητές θα ψάχνουν για εργασία μετά την αποφοίτησή τους, κάποιοι γονείς θα επανεντάσσονται στο εργατικό δυναμικό, και κάποιοι θα θέλουν μια καλύτερη ή μια διαφορετική εργασία).

Η εν λόγω ανεργία είναι πιο έντονη στους νέους, γιατί εκτός του ότι ένα μεγάλο μέρος τους είναι νεοεισερχόμενοι στην αγορά εργασίας, αποφασίζουν ευκολότερα να αφήσουν μια εργασία για να ψάξουν για κάποια καλύτερη. Η συμπεριφορά τους αυτή μπορεί να εξηγηθεί από το ότι δεν βρίσκουν συχνά από την αρχή της σταδιοδρομίας τους την απασχόληση που τους ταιριάζει ή επιδιώκουν να πειραματιστούν με διάφορες εργασίες

πριν κατασταλάξουν κάπου. Επιπλέον, πολλοί δεν έχουν ακόμα οικογενειακές υποχρεώσεις και τους είναι ευκολότερο να μείνουν για κάποιο διάστημα άνεργοι προκειμένου να ψάξουν για καλύτερη απασχόληση.

Ανεργία τριβής παρουσιάζεται σε μεγάλο βαθμό και στις γυναίκες, αφού συνεχώς αυξάνεται ο αριθμός εκείνων που εισέρχονται ή επανεισέρχονται στην αγορά εργασίας. Η ανεργία τριβής είναι σχετικά μεγαλύτερη στις οικονομίες που μετασχηματίζονται γρήγορα, όπου χιλιάδες νέες επιχειρήσεις δημιουργούνται κάθε χρόνο ενώ πολλές παλιές κλείνουν λόγω έλλειψης ικανότητας προσαρμογής στις μεταβαλλόμενες συνθήκες. Στην περίπτωση αυτή, η ύπαρξη της ανεργίας τριβής διευκολύνει το μετασχηματισμό της οικονομίας, γιατί επιτρέπει στις νέες επιχειρήσεις να βρουν προσωπικό, τουλάχιστον μερικώς από τις φθίνουσες επιχειρήσεις ή από εκείνες που κλείνουν (Λέων, 2007).

Το μέγεθος της ανεργίας τριβής σε μια οικονομία εξαρτάται από το βαθμό ευελιξίας της αγοράς εργασίας και τους μηχανισμούς που, υπάρχουν για τη γρήγορη σύζευξη των ανέργων με τις διαθέσιμες θέσεις εργασίας. Επίσης, εξαρτάται και από την κατάσταση της οικονομίας και το μέγεθος της οικονομικής δραστηριότητας.

Όταν υπάρχει έντονη δραστηριότητα και ενισχυμένη ζήτηση για εργασία, τα άτομα βρίσκουν ευκολότερα απασχόληση με τους όρους που επιθυμούν, οπότε συντομεύεται ο χρόνος αναζήτησης και μειώνεται το μέγεθος της ανεργίας τριβής. Αντίθετα, σε περίοδο οικονομικής ύφεσης γίνεται δυσκολότερη η εύρεση εργασίας και επιμηκώνει ο χρόνος της αναζήτησης με αποτέλεσμα την αύξηση του μεγέθους της ανεργίας τριβής. Επιπλέον, σε περιόδους οικονομικής ύφεσης ο αριθμός των ατόμων που προστίθενται στους άνεργους λόγω απολύσεων είναι συνήθως μεγαλύτερος από τον αριθμό εκείνων που βρίσκουν απασχόληση και εξέρχονται από την κατηγορία αυτή. Το αντίθετο συμβαίνει σε περιόδους οικονομικής επιημερίας (Κώττης, 2000).

1.3.2 Εποχική Ανεργία

Η εποχική ανεργία αποτελεί συνηθισμένο φαινόμενο σε όλες τις οικονομίες, η οποία οφείλεται στον εποχικό χαρακτήρα ορισμένων απασχολήσεων και μπορεί να επηρεάζει όλες τις ομάδες ηλικιών (π.χ. τους νέους αλλά και τους πιο ηλικιωμένους οικοδόμους).

Η εποχική ανεργία συνήθως δεν θεωρείται ως σοβαρό οικονομικό πρόβλημα γιατί μπορεί να αντιμετωπιστεί με την ανάπτυξη συμπληρωματικής απασχόλησης, ή, γιατί οι απασχολούμενοι σε εργασίες με εποχικότητα έχουν σχετικά μεγαλύτερες αποδοχές ώστε να καλύπτεται εισοδηματικά η περίοδος της εποχικής ανεργίας (Λέων, 2007).

1.3.3 Διαρθρωτική Ανεργία

Η διαρθρωτική ή δομική ανεργία, οφείλεται στις αναντιστοιχίες μεταξύ προσφοράς και ζήτησης, καθώς κάποιοι κλάδοι (ή ειδικότητες, ή γεωγραφικές περιοχές) έχουν αυξανόμενη ζήτηση, ενώ κάποιοι άλλοι παρουσιάζουν πτωτική ζήτηση (Αναρτήθηκε στο <http://el.wikipedia.org/wiki/>). Στην περίπτωση αυτή, ενώ προσφέρονται θέσεις εργασίας, οι άνεργοι δεν έχουν τη δυνατότητα να τις καταλάβουν, γιατί δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα ή δεν βρίσκονται στις γεωγραφικές περιοχές στις οποίες προσφέρονται αυτές.

Η ύπαρξη του προβλήματος της διαρθρωτικής ανεργίας οφείλεται στο ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, είναι δύσκολη η μετακίνηση του εργατικού δυναμικού από μια ειδικότητα σε άλλη ή από μια γεωγραφική περιοχή σε άλλη. Το πρόβλημα αυτό οξύνεται διεθνώς γιατί, εξαιτίας των συνεχών μεταβολών της τεχνολογίας, η διάρθρωση της ζήτησης για εργασία μεταβάλλεται με πολύ γρήγορους ρυθμούς, με αποτέλεσμα τη συνεχή δημιουργία ανισορροπίας σε πολλές επιμέρους αγορές εργασίας.

Επιπλέον, πολλές φορές οι νέοι λόγω έλλειψης κατάλληλης ενημέρωσης ή κακού εκπαιδευτικού προγραμματισμού ή από άλλες αιτίες, δεν στρέφονται προς τα επαγγέλματα που χρειάζονται περισσότερο οι οικονομίες των χωρών τους. Η διαρθρωτική ανεργία είναι αρκετά συνηθισμένη, ιδίως στις ομάδες ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας που για κάποιο λόγο έχασαν τη δουλειά τους. Τα άτομα αυτά, που έχουν εργασθεί ολόκληρες δεκαετίες, όταν βρεθούν χωρίς απασχόληση διαπιστώνουν συχνά ότι οι ανάγκες της αγοράς εργασίας έχουν αλλάξει και δεν υπάρχει πλέον ζήτηση για τις υπηρεσίες που μπορούν να προσφέρουν. Έτσι, γίνονται μακροχρόνια άνεργοι, με όλες τις δυσμενείς συνέπειες που συνεπάγεται η κατάσταση αυτή (Λέων, 2007).

Το πρόβλημα της διαρθρωτικής ανεργίας, που συνήθως μετατρέπεται σε μακροχρόνια ανεργία, παρατηρείται ιδιαίτερα έντονα σε χώρες στις οποίες η τεχνολογία μεταβάλλεται πολύ γρήγορα και δεν λαμβάνονται μέτρα για τη γρήγορη προσαρμογή της προσφοράς εργασίας προς τις νέες ανάγκες.

Η διαρθρωτική ανεργία κάνει σήμερα τους απασχολούμενους στον ιδιωτικό τομέα να μη θεωρούν πλέον ως δεδομένη τη δουλειά τους, καθώς οι πιθανότητες του μέσου εργαζομένου να χάσει την απασχόλησή του αυξάνονται τα τελευταία χρόνια. Το φαινόμενο αυτό είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό και λόγω του ότι η μέση ηλικία εκείνων που πέφτουν θύματα της διαρθρωτικής ανεργίας τείνει να μειώνεται ενώ οι δυσκολίες επαναπροσληψής τους αυξάνονται. Πολλά άτομα γίνονται πλέον μακροχρόνια ή και μόνιμα άνεργα ακόμα και σε ηλικίες που απέχουν πολύ από το χρόνο της κανονικής τους συνταξιοδότησης (Κώττης, 2000).

1.3.4 Κυκλική Ανεργία

Η Κυκλική ανεργία οφείλεται στην μειωμένη ζήτηση προϊόντων και υπηρεσιών. Αυτή η μορφή ανεργίας είναι αποτέλεσμα της επιβράδυνσης της ανάπτυξης σε περιόδους

οικονομικής ύφεσης, η οποία έχει ως επακόλουθο την αδυναμία απορρόφησης του εργατικού δυναμικού.

Η κυκλική ανεργία παρουσιάζεται σε περιόδους οικονομικής ύφεσης και οφείλεται στο ότι η συνολική ζήτηση στην οικονομία βρίσκεται σε σχετικά χαμηλό επίπεδο. Γι' αυτό αναφέρεται και ως ανεργία από ανεπαρκή συνολική ζήτηση.

Όταν εμφανίζεται οικονομική ύφεση οι επιχειρήσεις προτιμούν συνήθως να απολύουν αρχικά τους νεότερους, γιατί οι αποζημιώσεις που θα τους πληρώσουν θα είναι μικρότερες από εκείνες που θα πλήρωναν σε εργαζομένους που έχουν απασχοληθεί περισσότερα χρόνια. Επίσης, τα εργατικά συνδικάτα επιβάλλουν ορισμένες φορές κανόνες που αναγκάζουν τις επιχειρήσεις να προστατεύουν περισσότερο την απασχόληση των παλαιότερων υπαλλήλων και εργατών τους απ' ότι των νέων. Επιπλέον, τα παλαιότερα στελέχη ως πιο έμπειρα είναι συχνά πιο απαραίτητα στην επιχείρηση από τα νέα, οι δε διοικούντες συνήθως είναι περισσότερο συνδεδεμένοι με τα παλαιά στελέχη και αισθάνονται μεγαλύτερη απροθυμία να τα απολύσουν.

1.3.5 Μακροχρόνια και Βραχυχρόνια Ανεργία

Επίσης, η ανεργία μπορεί να κατηγοριοποιηθεί, ως προς την χρονική διάρκεια που το άτομο παραμένει εκτός απασχόλησης, σε μακροχρόνια ανεργία και σε βραχυχρόνια ανεργία.

Μακροχρόνια ανεργία ορίζεται εκείνη που διαρκεί ένα χρόνο ή περισσότερο. Αντιθέτως, βραχυχρόνια ανεργία είναι αυτή που διαρκεί έως έναν χρόνο.

Όσο μεγαλύτερο διάστημα έχει παραμείνει κανείς άνεργος τόσο δυσκολότερο γίνεται βρει απασχόληση, γιατί χάνει τις δεξιότητές του και τη διάθεση για εργασία αλλά και

γιατί οι εργοδότες δείχνουν απροθυμία να προσλάβουν μακροχρόνια ανέργους (Λέων, 2007).

Περαιτέρω κατηγοριοποιήσεις της ανεργίας γίνονται ανάλογα με τα κοινωνικά, δημογραφικά, εκπαιδευτικά, ηλικιακά ή άλλα χαρακτηριστικά (π.χ., γυναικεία ανεργία, ανεργία αποφοίτων Α.Ε.Ι., νεανική ανεργία, κ.ο.κ.) (Αναρτήθηκε στο <http://el.wikipedia.org/wiki/>).

1.4 Η ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ Η ΑΝΕΡΓΙΑ

Το πρόβλημα της κυκλικής ανεργίας προκύπτει από το ότι στο βραχυχρόνιο διάστημα οι μισθοί δεν έχουν αρκετή ευελιξία ώστε να εξισώνεται η ζήτηση με την προσφορά για τα διάφορα είδη εργασίας. Οι μισθοί προσδιορίζονται από συλλογικές συμβάσεις ή άλλες συμφωνίες και δεν προσαρμόζονται για να εξισωθεί η προσφορά και η ζήτηση για εργασία.

Αν υπάρχουν ελλείμματα ή πλεονάσματα στις αγορές για τα διάφορα είδη εργασίας, η προσαρμογή των μισθών γίνεται συνήθως με αργό ρυθμό και χρειάζεται μακρύ χρονικό διάστημα για να ολοκληρωθεί. Αν υπάρχει πλεόνασμα προσφοράς για κάποιο είδος εργασίας οι επιχειρήσεις δεν έχουν τη δυνατότητα να μειώσουν τους μισθούς των εργαζομένων γιατί δεσμεύονται από συλλογικές συμβάσεις με τα εργατικά συνδικάτα ή από τυπικές ή άτυπες συμφωνίες.

Ακόμα και όταν δεν υπάρχουν δεσμεύσεις από τέτοιου είδους συμφωνίες, συνήθως οι επιχειρήσεις δεν κρίνουν σκόπιμο να μειώσουν τις αμοιβές των εργαζομένων όταν εμφανίζεται κυκλική ανεργία, επειδή αυτό θα είχε δυσμενείς επιπτώσεις στο ηθικό του προσωπικού και στην παραγωγικότητα. Επιπλέον, θα υπήρχε κίνδυνος απώλειας έμπειρου προσωπικού. Η προσαρμογή γίνεται με αργό ρυθμό μέσω μείωσης του ρυθμού αύξησης των μισθών (Κώττης, 2000).

1.5 ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Η ανεργία έχει δύο κυρίως σοβαρές συνέπειες. Η πρώτη είναι ότι δημιουργείται σοβαρό οικονομικό κόστος, διότι το προϊόν της οικονομίας είναι μικρότερο από το μέγιστο που θα μπορούσε να παραχθεί. Δηλαδή υπάρχει απώλεια προϊόντος που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για κατανάλωση ή για επένδυση και αυτό σημαίνει ότι το βιοτικό επίπεδο και η μελλοντική παραγωγική ικανότητα της χώρας θα είναι χαμηλότερα απ' ό,τι θα ήταν με πλήρη απασχόληση.

Η δεύτερη είναι ότι δημιουργείται σοβαρό κοινωνικό κόστος λόγω της ανθρώπινης δυστυχίας, των απογοητεύσεων και της έλλειψης εισοδήματος των ανέργων. Υψηλή ανεργία μπορεί να προκαλέσει κοινωνικές και πολιτικές αναταραχές, με δυσμενείς επιπτώσεις για ολόκληρη την κοινωνία (<http://dlabs.it.teithe.gr/epixeir/epix3/3.htm>).

Το πρόβλημα της ανεργίας δεν είναι απλώς θέμα διάθεσης χρημάτων για παροχή εισοδήματος στους ανέργους με επιδότησή τους, αλλά κυρίως θέμα εξεύρεσης τρόπων αξιοποίησής τους στην παραγωγική διαδικασία ώστε να παραχθεί περισσότερο προϊόν και οι ίδιοι να αισθανθούν χρήσιμοι και να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και αξιοπρέπεια, ιδιότητες που χάνονται με τη μακροχρόνια ανεργία. Οι υψηλοί ρυθμοί ανεργίας συνοδεύονται, κατά κανόνα, από αυξημένα ποσοστά αλκοολισμού, οικογενειακής βίας, εγκληματικότητας και άλλων νοσηρών κοινωνικών φαινομένων (Κώττης, 2000).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Η μέτρηση της ανεργίας και της απασχόλησης στη χώρα μας γίνεται κυρίως από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος (ΕΣΥΕ), σύμφωνα με διεθνείς κανόνες που έχουν οριστεί από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών. Στοιχεία για την απασχόληση και την ανεργία συγκεντρώνει επίσης και ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ).

2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Οι ενέργειες για μια ομοιόμορφη διενέργεια δειγματοληπτικής έρευνας εργατικού δυναμικού από τα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσον αφορά τον λειτουργικό ορισμό της ανεργίας, είχαν αρχίσει στην Κοινότητα από το 1996. Το αποτέλεσμα των ενεργειών αυτών ήταν, αρχικά το 1998 και στην συνέχεια το 2000, να ψηφιστεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση Κανονισμός για τη διενέργεια δειγματοληπτικής έρευνας εργατικού δυναμικού στην Κοινότητα.

Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατέληξε στο ότι πρέπει να θεσπιστεί ο ορισμός των μεταβλητών, καθώς και ένας κατάλογος αρχών για τη διατύπωση ερωτήσεων σχετικά με την κατάσταση όσον αφορά την απασχόληση. Εν όψει της διεθνούς συγκρισιμότητας των στατιστικών της εργασίας, δηλαδή, τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα της Κοινότητας πρέπει να μετρούν την απασχόληση για την ανεργία εφαρμόζοντας τον ορισμό της απασχόλησης και της ανεργίας του διεθνούς γραφείου εργασίας (Διεθνές Γραφείο Εργασίας).

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή έκρινε ότι έχει ανάγκη από συγκρίσιμους δείκτες για να παρακολουθεί και να αξιολογεί τις προόδους που επιτυγχάνονται κατά την εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών για την απασχόληση. Κατά συνέπεια, θα έπρεπε να διατυπωθεί ένας ορισμός της ανεργίας που θα είναι κοινός για όλα τα κράτη μέλη και θα εναρμονιστούν περαιτέρω τα ερωτηματολόγια των ερευνών εργατικού δυναμικού².

2.2 ΕΡΕΥΝΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Η ΕΣΥΕ συλλέγει στοιχεία με τη βοήθεια της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού, η οποία διενεργείται από το 1981. Μέχρι το 1997 τα αποτελέσματα εξάγονταν σε ετήσια βάση, με περίοδο αναφοράς το 2^ο τρίμηνο του έτους. Από το 1998 και εξής η έρευνα είναι συνεχής διεξάγεται κάθε τρίμηνο και δημοσιεύεται σε ειδικές εκδόσεις (βλ. Παράρτημα 2).

Βασικός σκοπός της είναι η κατανομή του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας (15 ετών και άνω) σε τρεις πλήρως διακριτές ομάδες :

- (1) απασχολούμενοι,
- (2) άνεργοι και
- (3) οικονομικά μη ενεργοί.

² Τα μέτρα που προβλέπονται από τον κανονισμό του 2000 είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής στατιστικού προγράμματος που συστήθηκε με την απόφαση 89/382/ΕΟΚ.

Επιπλέον, συλλέγει πρόσθετες πληροφορίες που αφορούν δημογραφικά χαρακτηριστικά της κύριας εργασίας, ύπαρξη και χαρακτηριστικά δεύτερης εργασίας, ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό επίπεδο, συμμετοχή σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες, προηγούμενη εργασιακή εμπειρία και αναζήτηση εργασίας.

Η Έρευνα του Εργατικού Δυναμικού είναι δειγματοληπτική, με κλάσμα δειγματοληψίας 0,85%, ο σχεδιασμός της βασίστηκε στα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού έτους 2001 και καλύπτει τον πληθυσμό όλων των περιοχών της χώρας (αστικών, ημιαστικών και αγροτικών) (βλ. Παράρτημα 1, 2).

Σε κάθε τρίμηνο του έτους, ερευνάται ένα δείγμα περίπου 31.217 νοικοκυριών. Επιπλέον, μεταξύ διαδοχικών τριμήνων, ερευνάται κοινό δείγμα νοικοκυριών το ποσοστό του οποίου ανέρχεται στο 83% (5/6). Το γεγονός αυτό εξασφαλίζει καλύτερες διαχρονικές συγκρίσεις (βλ. Παράρτημα 1, 2).

Το δείγμα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού ισοκατανέμεται μέσα στις 4 (ή 5) εβδομάδες του μήνα. Κάθε επιλεγμένο νοικοκυριό αντιστοιχεί σε μια συγκεκριμένη εβδομάδα, την εβδομάδα αναφοράς (από Δευτέρα ως Κυριακή).

Η έρευνα χρησιμοποιεί τη δισταδιακή στρωματοποιημένη δειγματοληψία με πρωτογενή μονάδα δειγματοληψίας την επιφάνεια (ένα ή περισσότερα οικοδομικά τετράγωνα) και δευτερογενή το νοικοκυριό (βλ. Παράρτημα 1, 2).

Ως περίοδος αναφοράς, ανάλογα με το ζητούμενο, είναι η εξής:

- Για την απασχόληση περίοδος αναφοράς είναι η εβδομάδα αναφοράς.
- Για την αναζήτηση εργασίας περίοδος αναφοράς είναι η εβδομάδα αναφοράς και οι τρεις προηγούμενες εβδομάδες.

Για να γίνουν εκτιμήσεις για ολόκληρη τη χώρα, πολλαπλασιάζονται τα δεδομένα που προκύπτουν από την έρευνα με τον συντελεστή 66,67 που είναι το αντίστροφο του κλάσματος δειγματοληψίας (ΕΣΥΕ)³.

Για την εξαγωγή των μηνιαίων εκτιμήσεων χρησιμοποιείται το υποσύνολο του δείγματος της τριμηνιαίας έρευνας Εργατικού Δυναμικού το οποίο ερευνάται κατά τον αντίστοιχο μήνα.

Τα χαρακτηριστικά της απασχόλησης (αριθμός απασχολουμένων, ανέργων κλπ.) εκτιμώνται με την εφαρμογή κατάλληλου αμερόληπτου εκτιμητή, ο υπολογισμός του οποίου βασίζεται: α) στην πιθανότητα επιλογής των νοικοκυριών του δείγματος, β) στο ποσοστό ανταπόκρισης των νοικοκυριών του δείγματος σε κάθε πρωτογενή μονάδα δειγματοληψίας (επιφάνεια) και γ) στην κατανομή του πληθυσμού κάθε περιφέρειας κατά φύλο και ομάδες ηλικιών (ΕΣΥΕ).

Προκειμένου να συλλεχθούν τα στοιχεία για την απασχόληση και την ανεργία η ΕΣΥΕ στέλνει ειδικά εκπαιδευμένα άτομα (δειγματολήπτες) στα σπίτια των κατοίκων που συμπεριλαμβάνονται στο δείγμα και με τη μέθοδο της συνέντευξης συμπληρώνονται τα σχετικά ερωτηματολόγια. Τα στοιχεία συγκεντρώνονται αφορούν τα άτομα που είναι 15 ετών και άνω. Αυτά διακρίνονται σε απασχολούμενους, άνεργους και μη οικονομικά ενεργό πληθυσμό (ή μη εργατικό δυναμικό ή μη μετέχοντες στην αγορά εργασίας) (ΕΣΥΕ).

Σύμφωνα με τους κανόνες που θέσπισε το Διεθνές Γραφείο Εργασίας, για τους σκοπούς της δειγματοληπτικής έρευνας εργατικού δυναμικού στην Κοινότητα (που αναφέραμε παραπάνω), οι άνεργοι είναι τα άτομα ηλικίας 15 έως 74 ετών τα οποία:

- α) δεν είχαν εργασία κατά την εβδομάδα αναφοράς, δηλαδή δεν είχαν ούτε μισθωτή εργασία ούτε μη μισθωτή εργασία (για μία ώρα τουλάχιστον).

³ Αναλυτικά, με όσα ισχύουν (στατιστικές αρχές - μεθοδολογία και νομοθετικό πλαίσιο) αναφορικά με την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, παρουσιάζονται στο Παράρτημα 2.

β) ήταν διαθέσιμα για εργασία, δηλαδή για έναρξη δραστηριότητας ως μισθωτοί ή μη μισθωτοί εντός δύο εβδομάδων από την εβδομάδα αναφοράς.

γ) αναζητούσαν ενεργά απασχόληση, δηλαδή είχαν πραγματοποιήσει συγκεκριμένες ενέργειες με σκοπό την εξεύρεση μισθωτής ή μη μισθωτής απασχόλησης για περίοδο τεσσάρων εβδομάδων που λήγει στο τέλος της εβδομάδας αναφοράς, ή τα οποία είχαν βρει εργασία και θα την άρχιζαν εντός τριών μηνών το πολύ.

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ως συγκεκριμένες ενέργειες θεωρούνται:

- το γεγονός της επαφής με ένα δημόσιο γραφείο απασχόλησης με σκοπό την εξεύρεση εργασίας, ασχέτως του από ποια πλευρά προήλθε η πρωτοβουλία (η ανανέωση της εγγραφής για καθαρά διοικητικούς λόγους δεν αποτελεί ενεργή πράξη),
- το γεγονός της επαφής με ιδιωτικό γραφείο (πρακτορείο προσωρινής εργασίας, επιχείρηση που ειδικεύεται στις προσλήψεις, κ.λπ.) με σκοπό την εξεύρεση εργασίας,
- η αποστολή αίτησης πρόσληψης απευθείας σε εργοδότες,
- οι έρευνες μέσω γνωριμιών, μέσω συνδικάτων, κ.λπ.,
- η δημοσίευση αγγελιών σε εφημερίδες ή η απάντηση σε αγγελίες,
- η μελέτη των προσφορών θέσεων απασχόλησης,
- η συμμετοχή σε δοκιμασία, σε διαγωνισμό ή σε συνέντευξη στο πλαίσιο διαδικασίας πρόσληψης,
- η αναζήτηση γηπέδων, κτιρίων ή υλικού,
- οι ενέργειες για την εξασφάλιση επαγγελματικών αδειών, άλλων αδειών ή χρηματοδοτικών πόρων.

Η εκπαίδευση και η κατάρτιση θεωρούνται ως μέσα βελτίωσης της απασχολησιμότητας, αλλά δεν αποτελούν μεθόδους αναζήτησης εργασίας. Τα άτομα χωρίς εργασία που συμμετέχουν σε σπουδές ή σε κύκλους κατάρτισης δεν θεωρούνται άνεργοι παρά μόνον εάν είναι "διαθέσιμα για εργασία" και "σε αναζήτηση εργασίας (αναρτήθηκε στο <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriSerydo?uri=CELEX:2000R1897:EL:HTML>).

Τα άτομα που έχουν τεθεί σε διαθεσιμότητα θεωρούνται άνεργα εάν δεν λαμβάνουν σημαντική (δηλαδή 50 %) αμοιβή ή μισθό από τον εργοδότη τους και εάν είναι "διαθέσιμα για εργασία" και "σε αναζήτηση εργασίας". Τα άτομα σε διαθεσιμότητα εξομοιώνονται με τους εργαζομένους που βρίσκονται σε αργία χωρίς αμοιβή με πρωτοβουλία του εργοδότη (περιλαμβάνεται και η περίπτωση της χρηματοδότησης της αργίας από το δημόσιο ή από σχετικά ταμεία). Στην περίπτωση αυτή, τα άτομα σε διαθεσιμότητα θεωρούνται ενεργά άτομα εάν έχει συμφωνηθεί μια ημερομηνία επανέναρξης των δραστηριοτήτων και εάν η ημερομηνία αυτή είναι προγραμματισμένη εντός τριών μηνών (αναρτήθηκε στο <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:2000R1897:EL:HTML>).

Κατά τη νεκρή περίοδο, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι εποχιακοί εργαζόμενοι διατηρούν επίσημη σχέση με την απασχόληση που έχουν κατά την περίοδο αιχμής. Πράγματι, δεν εισπράττουν πλέον μισθό ή αμοιβή εκ μέρους του εργοδότη τους, ακόμη κι αν έχουν την εξασφάλιση ότι θα ξαναβρούν εργασία. Εάν δεν εργάζονται κατά τη νεκρή περίοδο, δεν θεωρούνται άνεργοι παρά μόνο εάν είναι "διαθέσιμοι για εργασία" και "σε αναζήτηση εργασίας" (Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων).

Οι απασχολούμενοι και οι άνεργοι μαζί αποτελούν το εργατικό δυναμικό της χώρας. Όλα τα υπόλοιπα άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω χαρακτηρίζονται ως μη εργατικό δυναμικό. Η ανεργία σε μια οικονομία μετριέται με τον συντελεστή ή το ποσοστό ανεργίας, που είναι ο λόγος του αριθμού των ανέργων προς το σύνολο του εργατικού δυναμικού, δηλαδή προς το άθροισμα των απασχολούμενων και των ανέργων.

2.3 ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ⁴

Η συγκέντρωση των πληροφοριών γίνεται με την μέθοδο του δομημένου ερωτηματολογίου. Οι ερωτήσεις για την κατάσταση απασχόλησης, που υποβάλλονται για τους σκοπούς της δειγματοληπτικής έρευνας εργατικού δυναμικού στις χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, επίσης τηρούν τις αρχές που ορίζει ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός του 2000 και που παρουσιάζονται στην συνέχεια.

Οι ερωτήσεις σχετικά με την κατάσταση απασχόλησης με βάση τον ορισμό του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας (απασχολούμενος, άνεργος ή ανενεργός) αποτελούν γενικά την εισαγωγή του ατομικού ερωτηματολογίου. Οι ερωτήσεις αυτές τίθενται αμέσως μετά τις ερωτήσεις για τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των μελών των νοικοκυριών (βλ. Παράρτημα 3).

Συγκεκριμένα, πριν από αυτές δεν μπορούν να τίθενται αιτήσεις για πληροφορίες σχετικά με την κύρια ή την συνήθη δραστηριότητα (φοιτητής, οικιακά, συνταξιούχος, κ.λπ.) ή το διοικητικό καθεστώς μιας εγγραφής σε δημόσιο γραφείο απασχόλησης με σκοπό την εξασφάλιση επιδομάτων ανεργίας εάν αυτό κινδυνεύει να θέσει σε κίνδυνο τις απαντήσεις σχετικά με την κατάσταση απασχόλησης σύμφωνα με το Διεθνές Γραφείου Εργασίας (Διεθνές Γραφείο Εργασίας).

Οι ερωτήσεις για την απασχόληση είναι τουλάχιστον δύο: **1)** η μια αφορά το γεγονός ότι το άτομο εργάζεται και **2)** η άλλη το γεγονός ότι το άτομο έχει απασχόληση, αν και απουσιάζει προσωρινά από την εργασία του (= άτομα σε αργία). Η ερώτηση σχετικά με το γεγονός ότι το άτομο εργάζεται τίθεται πριν από την ερώτηση σχετικά με το γεγονός ότι το άτομο έχει απασχόληση, πράγμα που επιτρέπει να υπάρξει αντίθεση ανάμεσα στις δύο ερωτήσεις και, επομένως, να διευκολυνθεί ο πλήρης εντοπισμός των ατόμων που απουσιάζουν προσωρινά (βλ. Παράρτημα 3).

⁴ Αναλυτικά, ο τρόπος διατύπωσης και οι ερωτήσεις που περιλαμβάνονται στην Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, παρουσιάζονται στο Παράρτημα 3.

Ο εντοπισμός των ατόμων σε διαθεσιμότητα (αργία χωρίς αμοιβή με πρωτοβουλία του εργοδότη) και η ταξινόμησή τους στην κατηγορία των ενεργών ατόμων (ή των ανέργων) εξαρτάται από δύο προϋποθέσεις της επίσημης σχέσης με την απασχόληση: (α) την εξασφάλιση της επιστροφής στην εργασία και (β) τη μικρή διάρκεια (έως 3 μήνες) της διακοπής της σύμβασης εργασίας. Αυτές οι δύο προϋποθέσεις καθορίζονται χάρη σε μια ερώτηση που τίθεται αμέσως μετά τις ερωτήσεις προς τα άτομα αυτά σχετικά με την προσωρινή απουσία τους ή τον λόγο για τον οποίο δεν αναζήτησαν εργασία κατά τις τέσσερις τελευταίες εβδομάδες, ή ακόμη με την παρουσίαση κατηγοριών απαντήσεων στις ερωτήσεις αυτές (Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων).

Οι ερωτήσεις για την απασχόληση και την αναζήτηση εργασίας περιέχουν ένα κριτήριο προσανατολισμού που επιτρέπει τον εντοπισμό των ατόμων που ασκούν μικρής σημασίας δραστηριότητα μερικών ωρών, ή ακόμη μίας μόνο ώρας.

Οι ερωτήσεις για την απασχόληση περιλαμβάνουν ένα κριτήριο προσανατολισμού που επιτρέπει τον εντοπισμό των μη αμειβομένων συμβοηθούτων μελών οικογενειών. Τα άτομα αυτά μπορούν επίσης να ορισθούν με μια ξεχωριστή ερώτηση σχετικά με το γεγονός ότι εργάζονται (βλ. Παράρτημα 3).

Οι ερωτήσεις για την απασχόληση δείχνουν σαφώς ότι μόνο η εργασία που πραγματοποιείται έναντι αμοιβής ή με σκοπό το κέρδος θεωρείται οικονομική δραστηριότητα στο πλαίσιο του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας (Διεθνές Γραφείο Εργασίας).

Η περίοδος εργασίας αναφοράς πρέπει να ορίζεται με ακρίβεια. Η ερώτηση για την απασχόληση αναφέρεται γενικά στην τελευταία εβδομάδα (περίοδος "από Δευτέρα ως Παρασκευή") και παρέχει τις ακριβείς ημερομηνίες. Πρέπει να οριοθετούνται σαφώς οι περίοδοι αναφοράς για την αναζήτηση απασχόλησης και τη διαθεσιμότητα για εργασία. Οι δύο ερωτήσεις σχετικά με την αναζήτηση απασχόλησης και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για το σκοπό αυτό αναφέρονται στις τέσσερις τελευταίες εβδομάδες, περιλαμβανόμενης της εβδομάδας αναφοράς, και η ερώτηση σχετικά με τη

διαθεσιμότητα για εργασία στις δύο εβδομάδες που ακολουθούν την εβδομάδα αναφοράς (αναρτήθηκε στο <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:2000R1897:EL:HTML>).

Η ερώτηση σχετικά με την αναζήτηση απασχόλησης τίθεται σε όλα τα άτομα στα οποία έχουν τεθεί οι ερωτήσεις για την απασχόληση και των οποίων η απάντηση τα επισημαίνει ως άτομα χωρίς εργασία. Πριν από την ερώτηση αυτή δεν υποβάλλεται καμία ερώτηση-φίλτρο.

Η ερώτηση σχετικά με την αναζήτηση απασχόλησης αποκοπεί στον προσδιορισμό των προσπαθειών, ακόμη και των ανορθόδοξων, που καταβάλλει το ερωτώμενο άτομο για την εξεύρεση απασχόλησης ή για την έναρξη αυτοαπασχόλησης. Η ερώτηση είναι διατυπωμένη έτσι ώστε να αποφεύγεται να θεωρούνται επαρκής συνθήκη για την αναζήτηση απασχόλησης μόνο οι συνεχείς ενέργειες για περίοδο πολλών εβδομάδων.

Η ερώτηση σχετικά με τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για την εξεύρεση απασχόλησης περιλαμβάνει ενεργητικές και παθητικές μεθόδους έρευνας. Ενεργητικές μέθοδοι θεωρούνται οι εξής:

- το γεγονός της επαφής με ένα δημόσιο γραφείο απασχόλησης με σκοπό την εξεύρεση εργασίας,
- το γεγονός της επαφής με ιδιωτικό πρακτορείο με σκοπό την εξεύρεση εργασίας,
- η αποστολή αίτησης πρόσληψης απευθείας σε εργοδότες,
- οι έρευνες μέσω γνωριμιών, μέσω συνδικάτων, κ.λπ.,
- η δημοσίευση αγγελιών σε εφημερίδες ή η απάντηση σε αγγελίες,
- η μελέτη των προσφορών θέσεων απασχόλησης,
- η συμμετοχή σε δοκιμασία, σε διαγωνισμό ή σε συνέντευξη στο πλαίσιο διαδικασίας πρόσληψης,
- η αναζήτηση γηπέδων, κτιρίων ή υλικού,
- οι ενέργειες για την εξασφάλιση επαγγελματικών αδειών, άλλων αδειών ή χρηματοδοτικών πόρων.

Η "επαφή με το δημόσιο γραφείο απασχόλησης με σκοπό την εξεύρεση εργασίας" είναι διμερής. Πραγματοποιείται με πρωτοβουλία του εγγεγραμμένου ανέργου ή του γραφείου και αντιπροσωπεύει την πρώτη (κατηγορία απάντησης στην) ερώτηση για τις μεθόδους αναζήτησης απασχόλησης. Πρέπει να γίνεται διάκριση από την ανανέωση της διοικητικής εγγραφής που αποσκοπεί στην εξασφάλιση επιδομάτων ανεργίας (εάν δεν προηγείται μια περίοδος απασχόλησης ή αδράνειας) αλλά και από τη βοήθεια που χορηγεί το γραφείο απασχόλησης με σκοπό τη βελτίωση της απασχολησιμότητας του εγγεγραμμένου ανέργου.

Η "επαφή με το δημόσιο γραφείο απασχόλησης" ως ενεργητική μέθοδος συνίσταται μόνο στα εξής:

- "εγγραφή, για πρώτη φορά, του ονόματος του ατόμου στο αρχείο του γραφείου (μετά από μια περίοδο απασχόλησης ή αδράνειας)",
- "ενημέρωση για ενδεχόμενες προσφορές απασχόλησης" ή
- "μια πρόταση εργασίας εκ μέρους του γραφείου", την οποία το άτομο που αναζητεί απασχόληση μπορεί να δεχθεί ή να αρνηθεί.

Τα άτομα που είναι προς το παρόν χωρίς εργασία και τα οποία δεν αναζητούν απασχόληση επειδή έχουν ήδη βρει μια -που θα αρχίσει εντός τριών μηνών το πολύ- επισημαίνονται και κατατάσσονται σε ξεχωριστή κατηγορία.

2.4 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Κατά την εκτίμηση του αριθμού των ανέργων και του συντελεστή ανεργίας δημιουργούνται διάφορα προβλήματα. Ένα από αυτά είναι η υποεκτίμηση του αριθμού των ανέργων από το γεγονός ότι άτομα που δεν εργάστηκαν κατά την εβδομάδα αναφοράς και επιθυμούσαν να εργασθούν αλλά δεν έκαναν συγκεκριμένες ενέργειες για να βρουν απασχόληση, δεν χαρακτηρίζονται ως άνεργα.

Ιδιαίτερα όταν υπάρχει ύφεση και σχετικά υψηλή ανεργία στην οικονομία, η υποεκτίμηση της ανεργίας από το λόγο αυτό είναι συνήθως σημαντική, γιατί πολλά άτομα που δεν είναι οι κύριοι υπεύθυνοι για την οικονομική στήριξη του νοικοκυριού (π.χ. γυναίκες με σύζυγο, νεαρά μέλη της οικογένειας, κ.λπ.), παρ' όλο που επιδιώκουν να εργασθούν, ύστερα από ορισμένες αποτυχημένες προσπάθειες να βρουν απασχόληση αποθαρρύνονται και σταματούν τις σχετικές ενέργειες.

Τα άτομα αυτά δεν χαρακτηρίζονται από την ΕΣΥΕ (και τις στατιστικές υπηρεσίες των άλλων χωρών) ως άνεργα αλλά ως μη εργατικό δυναμικό. Το φαινόμενο αυτό μπορεί να αποδοθεί ως η λεγόμενη υπόθεση του αποθαρρυσμένου εργάτη (Κώττης, 2000).

Λόγω του ανωτέρω φαινομένου, σε πολλές περιπτώσεις, όταν βελτιώνονται οι οικονομικές συνθήκες και αυξάνεται η απασχόληση σε μια οικονομία, αυξάνεται παράλληλα και ο αριθμός των ανέργων. Αντίθετα, σε περιόδους ύφεσης που μειώνεται η απασχόληση μπορεί ταυτόχρονα να μειωθεί και ο αριθμός των ατόμων που αναφέρονται ως άνεργα.

Πέρα από το πιο πάνω πρόβλημα, υπάρχουν και άλλες αδυναμίες στον τρόπο μέτρησης του συντελεστή ανεργίας. Ως απασχολούμενα θεωρούνται όλα τα άτομα 15 ετών και άνω που εργάστηκαν κατά την εβδομάδα αναφοράς μια ώρα ή περισσότερο, έστω και σε οικογενειακή επιχείρηση, ακόμα και χωρίς αμοιβή.

Ο ορισμός αυτός είναι επόμενο να οδηγεί σε υποεκτίμηση του αριθμού των ανέργων. Ιδιαίτερα στη χώρα μας με το μεγάλο αριθμό μικρών οικογενειακών επιχειρήσεων και αγροτικών εκμεταλλεύσεων, πολλά άτομα που δεν βρίσκουν εργασία στην αγορά, βοηθούν για λίγες ώρες σε οικογενειακές επιχειρήσεις, με αποτέλεσμα να χαρακτηρίζονται ως απασχολούμενα. Με τον τρόπο αυτό μέτρησης δεν λαμβάνεται υπόψη η ημιαπασχόληση, η ετεροαπασχόληση και γενικά η κρυμμένη ανεργία (Κώττης, 2000).

Από το άλλο μέρος, πολλοί που δηλώνουν άνεργοι μπορεί να απασχολούνται και, για κάποιο λόγο, να το αποκρύπτουν (π.χ. για να εξακολουθήσουν να εισπράττουν επίδομα ανεργίας, για να μη πληρώνουν εισφορές κοινωνικών ασφαλίσεων κ.λπ.). Έτσι, είναι δυνατόν να γίνεται υπερεκτίμηση του αριθμού των ανέργων. Για όλους αυτούς τους λόγους, ο συντελεστής ανεργίας μπορεί να μην παρέχει απόλυτα ακριβή εικόνα του προβλήματος της ανεργίας στη χώρα.

Στοιχεία για την ανεργία συγκεντρώνονται και από τα Γραφεία Απασχόλησης του ΟΑΕΔ, στα οποία εγγράφονται οι άνεργοι που αναζητούν απασχόληση μέσω των υπηρεσιών του οργανισμού αυτού. Ωστόσο τα στοιχεία αυτά δεν δίνουν πλήρη εικόνα της ανεργίας, γιατί πολλοί άνεργοι δεν καταφεύγουν στον ΟΑΕΔ.

Τέλος, στοιχεία για την ανεργία συλλέγονται και κατά τις απογραφές πληθυσμού. Οι απογραφές όμως αυτές διεξάγονται κάθε δέκα χρόνια και τα αποτελέσματά τους δημοσιεύονται με καθυστέρηση αρκετών ετών. Γι' αυτό και τα στοιχεία τους έχουν περιορισμένη χρησιμότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

Με τον όρο Αττική εννοούμε την Περιφέρεια Αττικής, που βρίσκεται στην κεντρική Ελλάδα και ειδικότερα καταλαμβάνει το νοτιοανατολικό τμήμα της Στερεάς Ελλάδας. Έχει έκταση 3.808 χλμ² και καλύπτει το 2,9% της συνολικής έκτασης της χώρας. Έχει έδρα την Αθήνα, την διοικητική πρωτεύουσα της Ελλάδας και περιλαμβάνει ουσιαστικά μόνο τον νομό Αττικής.

3.1 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ⁵

Ο νομός Αττικής αποτελεί τον πιο πυκνοκατοικημένο νομό της Ελλάδος, εφόσον σε αυτόν ανήκουν η πρωτεύουσα Αθήνα, και το μεγαλύτερο λιμάνι της Ελλάδας, το λιμάνι της πόλης του Πειραιά.

Γεωγραφικά ο Νομός Αττικής χωρίζεται σε δύο μεγάλες υποενότητες, την περιφέρεια πρωτεύουσας και το υπόλοιπο Αττικής. Η περιφέρεια πρωτεύουσας περιλαμβάνει το πολεοδομικό συγκρότημα της Αθήνας (μαζί με τον Πειραιά) και οριοθετείται από τον Σαρωνικό κόλπο και τα βουνά της Πάρνηθας, του Υμηττού και της Πεντέλης, που ορίζουν το λεκανοπέδιο Αττικής. Η έκταση της περιφέρειας πρωτεύουσας είναι 427 χλμ² καλύπτει το 11,2% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας Αττικής και διαρκώς αυξάνει τα τυπικά της όρια εκτός περιοχής λεκανοπεδίου.

Εικόνα 3.1: Γεωγραφική Απεικόνιση της Αττικής

Το υπόλοιπο Αττικής καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της έκτασης της Περιφέρειας Αττικής. Ειδικότερα, έχει έκταση 3.381 χλμ² και καλύπτει το 88,8% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας. Χωρίζεται στην δυτική, βόρεια και ανατολική Αττική και το υπόλοιπο της νομαρχίας Πειραιά όπου ανήκουν από διοικητικής άποψης η Σαλαμίνα, η

⁵ Οι πληροφορίες και τα δεδομένα για την ενότητα αυτή συλλέχθηκαν κυρίως από την Περιφέρεια Αττικής.

Αίγινα, η Ύδρα, ο Πόρος, οι Σπέτσες, τα Κύθηρα και τα Αντικύθηρα, καθώς και η επαρχία Τροιζηνίας που βρίσκεται στην Πελοπόννησο.

3.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ

Εικόνα 3.2: Η Σημαία της Περιφέρειας Αττικής

Ο Νομός Αττικής διασπάται σε τέσσερις νομαρχίες που προστίθενται αυτόνομα στον αριθμό των λοιπών νομών της Ελλάδος, τη Νομαρχία Αθηνών, τη Νομαρχία Πειραιώς, τη Νομαρχία Ανατολικής Αττικής και τη Νομαρχία Δυτικής Αττικής.

Στη Νομαρχία Αθηνών εντοπίζεται το αστικό κομμάτι της πρωτεύουσας μαζί με τα προάστιά της σε ύψος πιο ήπιας δόμησης, συγκεντρώνοντας αρκετά υψηλές αξίες σε σύγκριση με το κέντρο, σε αντίθεση με άλλες ευρωπαϊκές πόλεις.

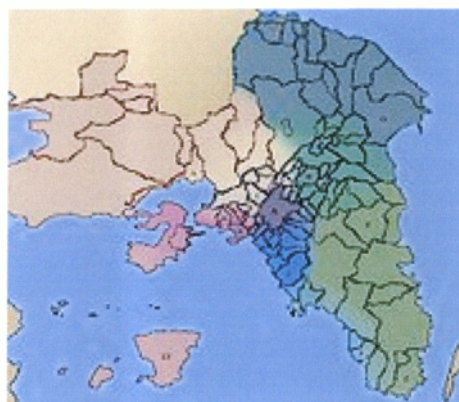
Στη Νομαρχία Πειραιώς εντοπίζεται η ναυτιλιακή πόλη του Πειραιά, μαζί με τις χερσαίες εργατοπόλεις και προάστιά του, αλλά και τις νήσους του Αργοσαρωνικού Κόλπου που δε θα μπορούσαν να απουσιάζουν από ένα τόσο σημαντικό λιμένα της Ελλάδος.

Η Νομαρχία Ανατολικής Αττικής καταλαμβάνει το βορειοανατολικό και το νοτιοανατολικό χερσαίο άκρο του Νομού, όπισθεν των ορέων που τη χωρίζουν από το "κλεινόν άστυ".

Στη Νομαρχία Δυτικής Αττικής εντοπίζεται το σύγχρονο δυτικό άκρο του νομού, από τα δυτικά όρη του άστεως και περίπου έως τον Ισθμό της Κορίνθου που τη χωρίζουν από την Πελοπόννησο (Αναρτήθηκε στο <http://el.wikipedia.org/wiki/>).

3.3 ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ

Η Αττική, για τις ανάγκες αναλυτικής ή συγκεντρωτικής μελέτης της χωρίζεται άτυπα σε επτά ζώνες, λαμβάνοντας υπόψη στοιχεία γεωγραφικής, κοινωνικοοικονομικής και ιστορικής φύσεως. Στη ζώνη Α' εντάσσεται η Πόλη των Αθηνών, στη Β' η Βορειοανατολική Αττική, στη ζώνη Γ' βρίσκουμε τη Νοτιοανατολική Αττική και στη ζώνη Δ' τη Δυτική Αττική. Στη ζώνη Ε' εντοπίζεται η Πόλη του Πειραιώς και στη ΣΤ' οι Νήσοι του Αργοσαρωνικού. Τέλος στη ζώνη Ζ' εντάσσονται τα Μεσόγεια με τη Λαυρεωτική.

Εικόνα 3.3: Οι Ζώνες της Περιφέρειας Αττική

Αναλυτικά, η ζώνη Α εντοπίζεται στο κέντρο του άστεως των Αθηνών που επεκτείνεται προς πάσα κατεύθυνση στα δυτικά, τα βορειοανατολικά και τα νοτιοανατολικά, λαμβάνοντας υπόψη τους φυσικούς περιορισμούς των βουνών που το περιβάλλουν. Η καρδιά της πόλης εντοπίζεται στη ζώνη Α της Αθήνας όπου είναι εγκατεστημένος ο Δήμος Αθηναίων, τον οποίο περιβάλλουν τα βόρεια, τα νότια και τα δυτικά προάστια

των Αθηνών, ήτοι δήμοι που εντάσσονται διοικητικά στη Νομαρχία Αθηνών.

Η ζώνη Β' καταλαμβάνει το βορειοανατολικό κομμάτι της Αττικής, από την Αθήνα μέχρι τον ευβοϊκό κόλπο. Η ζώνη αυτή ξεκινάει από τα βόρεια προάστια των Αθηνών στη βόρεια και τη βορειοανατολική διέξοδο από το λεκανοπέδιο, συνεχίζει στα περίχωρα και φτάνει έως τις παραθαλάσσιες κωμοπόλεις και χωριά της βορειοανατολικής Αττικής.

Η ζώνη Γ καταλαμβάνει το νοτιοανατολικό κομμάτι της Αττικής που κοιτάζει στο Σαρωνικό κόλπο. Ξεκινάει από τα νότια προάστια του λεκανοπεδίου και εκτείνεται νοτιοανατολικά κατά μήκος της παραλιακής γραμμής του Σαρωνικού και περιμετρικά του Υμηττού, εναρμονιζόμενη με τη ζώνη της Λαυρεωτικής, στη νοτιοανατολική διέξοδο του λεκανοπεδίου.

Η ζώνη Δ εσωκλείει περιφερειακούς δήμους των Αθηνών από τα Τουρκοβούνια έως τις παρυφές του Ποικίλου Όρους στη δυτική και στη βορειοδυτική διέξοδο από το λεκανοπέδιο, μέχρι και την Κινέττα στο δυτικό άκρο της Αττικής, κατά μήκος της παραλιακής γραμμής του Θριασίου Πεδίου και των κολπίσκων της Ελευσίνας.

Στη ζώνη Ε εντοπίζεται το επίνειο των Αθηνών, ο Πειραιάς. Η πόλη του Πειραιά αποτελείται από το σύγχρονο Δήμο Πειραιώς και τους περιφερειακούς δήμους που εντάσσονται στη Νομαρχία Πειραιώς στο χερσαίο κομμάτι της Αττικής.

Η ζώνη ΣΤ' περιλαμβάνει τις νήσους του Αργοσαρωνικού, από τη Σαλαμίνα και το λιμένα της Τροιζήνας, έως τα Κύθηρα και τα Αντικύθηρα στο νοτιοανατολικό άκρο της Πελοποννήσου.

Στη ζώνη Ζ εντοπίζεται τέλος η κοιλάδα των Μεσογείων που περιβάλλεται από τα όρη του Υμηττού, της Πεντέλης, το Πάνειο και το Αιγαίο. Πέρα από το Πάνειο όρος εντοπίζεται η Λαυρεωτική, στο νοτιοανατολικό άκρο της Αττικής που συναντά τη ζώνη Γ παραλιακά έως τον Υμηττό (Περιφέρεια Αττικής).

3.4 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Η Περιφέρεια Αττικής συγκεντρώνει ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού της χώρας. Σύμφωνα με την επίσημη απογραφή του 2001 της Ελληνικής στατιστικής υπηρεσίας ο πληθυσμός της Περιφέρειας ανερχόταν σε 3.761.810 κατοίκους και κάλυπτε το ένα τρίτο (36%) του συνολικού πληθυσμού της χώρας.

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1980 ο ρυθμός αύξησης του πληθυσμού της Αττικής άρχισε να φθίνει σταδιακά. Κατά την δεκαετία του 90 όμως και κυρίως χάρη στην μετανάστευση ανακόπηκε η πτώση. Ο σημερινός πληθυσμός ετεροδημοτών στην περιφέρεια υπολογίστηκε στις 1.142.056 και ο αριθμός αλλοδαπών στις 376.732. Πιθανότατα ο πραγματικός αριθμός των αλλοδαπών είναι μεγαλύτερος όμως, καθώς υπάρχει σημαντικό ποσοστό παράνομων μεταναστών που ίσως ήθελαν να αποφύγουν την απογραφή τους.

Η Αττική είναι μία από τις τέσσερις περιφέρειες της χώρας στις οποίες σημειώνεται φυσική αύξηση του πληθυσμού, με αυξανόμενο μάλιστα ρυθμό από το 1999. Μεταξύ των απογραφών 1991 και 2001 ο πληθυσμός της αυξήθηκε 6,8%, αύξηση σχεδόν ίση με του συνόλου της χώρας (6,9%) (Αναρτήθηκε στο <http://el.wikipedia.org/wiki/>).

Όσον αναφορά την πυκνότητα του πληθυσμού, η Αττική έχει έως και 10 φορές μεγαλύτερη πυκνότητα από τις άλλες Ελληνικές περιφέρειες φτάνοντας τους 1002 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο, αριθμός κατά πολύ μεγαλύτερος και από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο Πίνακας 3.1 παρουσιάζει την πυκνότητα πληθυσμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), στην Ελλάδα αλλά και σε κάθε ελληνική περιφέρεια.

Πίνακας 3.1: Πυκνότητα πληθυσμού

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΑΝΑ ΤΕΤΡΑΓ ΧΛΜ
	2001
ΑΤΤΙΚΗ	1002,1
ΚΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	96,0
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	88,8
ΚΡΗΤΗ	67,8
ΔΥΤ ΕΛΛΑΔΑ	65,2
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	52,9
Ν ΑΙΓΑΙΟ	51,6
Β ΑΙΓΑΙΟ	47,7
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	43,2
ΣΤΕΡ ΕΛΛΑΔΑ	42,6
ΗΠΕΙΡΟΣ	40,8
ΑΝ ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗ	39,8
ΔΥΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	32,1
ΕΛΛΑΔΑ	80,1
Ε.Ε.	117,8

Πηγή: EUROSTAT

Βλέπουμε λοιπόν ότι η Αττική έχει την μεγαλύτερη συγκέντρωση πληθυσμού, έως και 10 φορές περισσότερο, τόσο όσον αφορά την ελληνική επικράτεια, όσο και τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3.5 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η Περιφέρεια Αττικής, με έδρα την Αθήνα, παράγει το 38% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της Ελλάδος. Το κατά Κεφαλή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν αποτελεί βασικό δείκτη του παραγωγικού συστήματος μιας περιοχής που μετρά το παραγόμενο, σε αυτήν, πλούτο.

Ο Πίνακα 3.2 παρουσιάζει το Κατά Κεφαλή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), στην Ελλάδα αλλά και σε κάθε ελληνική περιφέρεια.

Πίνακας 3.2: Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΥΡΩ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ
	2001
Ν ΑΙΓΑΙΟ	13.714,1
ΣΤΕΡ ΕΛΛΑΔΑ	13.470,6
ΑΤΤΙΚΗ	13.140,5
ΔΥΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	11.737,8
ΚΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	11.670,9
ΚΡΗΤΗ	11.394,7
Β ΑΙΓΑΙΟ	11.226,4
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	10.663,2
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	10.029,1
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	9.987,5
ΑΝ ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗ	9.443,7
ΔΥΤ ΕΛΛΑΔΑ	8.771,7
ΗΠΕΙΡΟΣ	8.074,5
ΕΛΛΑΔΑ	11.638,7
Ε.Ε.	22.576,7

Πηγή: EUROSTAT

Όσον αναφορά την ελληνική επικράτεια, η περιοχή του Νότιου Αιγαίου καταλαμβάνει την πρώτη θέση για το 2001 ενώ η Αττική βρίσκεται στην τρίτη θέση με μικρή διαφορά από την πρωτοπόρο περιοχή του Νότιου Αιγαίου.

Στην περιφέρεια Αττικής παράγεται το 3,2% του προϊόντος του αγροτικού τομέα της χώρας, το 38% της μεταποίησης (ποσοστό αυξανόμενο τα τελευταία χρόνια) και το 41% των υπηρεσιών, από τις οποίες προέρχονται τα 4/5 του προϊόντος της.

Το κατά κεφαλή προϊόν της Περιφέρειας ανέρχεται σε 14,8 χιλ. ευρώ το 2003, και την κατατάσσει 3η με βάση το κριτήριο αυτό, μετά τη Στερεά Ελλάδα και το Νότιο Αιγαίο, με 106% του μέσου όρου της Ελλάδας. Με το κατά κεφαλή προϊόν της Ελλάδας να αντιστοιχεί σε 80,9% του μέσου της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 25 το 2003 σύμφωνα με την Eurostat, της αναλογεί ΑΕΠ ανά κάτοικο ίσο με 86% του μέσου της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 25, με αποτέλεσμα να κινδυνεύει να τεθεί εκτός του Στόχου 1 για μαζικές κοινοτικές χρηματοδοτήσεις σε έργα υποδομής (η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προτείνει να λαμβάνουν μαζί με το Ν. Αιγαίο και τη Στερεά Ελλάδα μόνο το 2/3 των χρηματοδοτήσεων που θα ελάμβαναν αν ήταν επιλέξιμες για τον Στόχο 1) (Περιφέρεια

Αττικής).

Το δηλωθέν εισόδημα της Περιφέρειας ανήλθε σε 14,9 χιλ. ευρώ ανά φορολογούμενο το 2003, παρουσιάζοντας άνοδος της τάξης του 5%, ενώ αντιστοιχεί στο 119% του μέσου όρου της Ελλάδας. Αυτό σημαίνει ότι, οι φορολογούμενοι της Αττικής πλήρωσαν το 2003 κατά μέσο όρο για φόρο εισοδήματος 1.570 ευρώ, έναντι μέσου όρου χώρας 1.076 (Αναρτήθηκε στο <http://el.wikipedia.org/wiki/>).

Η Αττική έχει το 5ο χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας στη χώρα, μετά την άνοδο κατά 0,6 μονάδες το 2004 στο 9,2% του εργατικού δυναμικού με μέσο χώρας 10,5%. Το ποσοστό απασχόλησης είναι το υψηλότερο στην Ελληνική Επικράτεια και φτάνει το 45,1%.

Ο Πίνακας 3.3 παρουσιάζει την Απασχόληση στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), στην Ελλάδα αλλά και σε κάθε ελληνική περιφέρεια.

Πίνακας 3.3: Απασχόληση

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)
ΑΤΤΙΚΗ	45,1
ΑΝ ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗ	39,7
ΚΡΗΤΗ	38,6
ΚΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	37,1
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	36,6
Ν ΑΙΓΑΙΟ	35,7
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	34,9
ΔΥΤ ΕΛΛΑΔΑ	31,6
ΔΥΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	30,5
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	30,2
Β ΑΙΓΑΙΟ	30,2
ΗΠΕΙΡΟΣ	26,7
ΣΤΕΡ ΕΛΛΑΔΑ	23,9
ΕΛΛΑΔΑ	37,4
Ε.Ε.	42,0

Πηγή: EUROSTAT

Όσον αναφορά την ελληνική επικράτεια, η Αττική καταλαμβάνει την πρώτη θέση ενώ ξεπερνά και τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στην Περιφέρεια αναλογεί 30% των συνολικών επενδύσεων στη χώρα το 2002 και 35% των επενδύσεων στη μεταποίηση. Την πενταετία 1997 - 2001 δόθηκαν 1.655 άδειες λειτουργίας μεταποιητικών επιχειρήσεων, που αντιστοιχούν στο 40% των συνολικών αδειών Πανελληνίως, με τον αριθμό τους να αυξάνεται σημαντικά το 2001 (4.094 σε ολόκληρη την Ελλάδα). Στις επιχειρήσεις της αναλογεί το 38% των επενδύσεων των βιομηχανικών επιχειρήσεων της χώρας την περίοδο 2000-2001, σύμφωνα με την Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα της ΕΣΥΕ, οι οποίες το 2001 αυξήθηκαν 9% (ΕΣΥΕ).

Στην Αττική αναλογεί το 40% των φορολογουμένων παρουσιάζοντας αύξηση κατά 0,6%. Το δηλωθέν εισόδημα της Αττικής αντιστοιχεί στο 47,6% του δηλωθέντος εισοδήματος της χώρας, αυξημένο κατά 6,9% και 58,8% του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων, παρουσιάζοντας ρυθμούς αύξησης 6%. Συγκεντρώνει τον κύριο όγκο των αποταμιευτικών καταθέσεων, που φτάνουν το 50%.

Στις επιχειρήσεις που έχουν την έδρα τους στην περιοχή αναλογεί ποσοστό 69% του κύκλου εργασιών των μεταποιητικών μονάδων της χώρας, 71% των κατασκευαστικών και 58% των εμπορικών. Στα ξενοδοχεία της αναλογεί ποσοστό 9% των διανυκτερεύσεων αλλοδαπών, η 4η μεγαλύτερη συμμετοχή μετά το Νότιο Αιγαίο, την Κρήτη και τα Νησιά του Ιονίου. Της αναλογεί το 1,8% των καλλιεργούμενων εκτάσεων στη χώρα, το 34% της παραγωγής αυγών (1η στη χώρα) και το 5% της παραγωγής κρέατος.

Οι πωλήσεις καινούριων επιβατικών αυτοκινήτων αυξήθηκαν 12% το 2008, στις 149 χιλ. αυτοκίνητα, αριθμός που αντιστοιχεί στο 51% των συνολικών αυτοκινήτων που πωλήθηκαν Πανελληνίως. Στην Αττική αναλογούν 49 αυτοκίνητα ανά 100 κατοίκους, αριθμός υψηλός όταν ο μέσος όρος της χώρας είναι 33.

Στα πλαίσια του Γ' Κ.Π.Σ. (2000-2006), ο συνολικός προϋπολογισμός του Π.Ε.Π. Αττικής ανήλθε στα 1.426 εκ. ευρώ. Η συνολική κοινοτική συμμετοχή ανήλθε σε 1.120 εκατ. ευρώ, και από αυτά ως τις 31/12/2005 είχε απορροφηθεί το 57%.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Προκειμένου η παρούσα εργασία να διατηρήσει το στοιχείο της πρωτοτυπίας, σχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε πρωτόγεννης έρευνα. Στην συνέχεια του κεφαλαίου παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο υλοποιήθηκε η συλλογή των πρωτογενών πληροφοριών.

4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Οι συζητήσεις και οι αντιπαραθέσεις γύρω από τα ζητήματα της απασχόλησης και της ανεργίας είναι πάντα επίκαιρες και προκαλούν σημαντικό ενδιαφέρον.

Το θέμα της διερεύνησης της ένταξης των ατόμων στην εργασία, είναι σύνθετο και πολυποίκιλο. Ένα πολύτιμο εργαλείο για την ανάλυση και την κατανόηση του ζητήματος αυτού, αποτελούν τα επίσημα στατιστικά στοιχεία της μέτρησης της απασχόλησης και της ανεργίας, αν και κάποιες φορές εκφράζονται επιφυλάξεις κατά ποσό τα στοιχεία αυτά ανταποκρίνονται στη πραγματικότητα.

Η καταπολέμηση της ανεργίας αποτελεί στόχο στρατηγικής σημασίας τόσο για αναπτυξιακούς όσο και για κοινωνικούς λόγους. Όμως, τα προβλήματα των ατόμων κατά την διαδικασία ανεύρεσης εργασίας, ανεξάρτητα βαθμίδας εκπαίδευσης τους, τείνουν να χρονίζουν και να αποκτούν τέτοια σοβαρότητα, ώστε όλο και περισσότερες έρευνες να ασχολούνται με ζήτημα.

4.2 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Βασικός σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να παρακολουθήσει, να καταγράψει και να παρουσιάσει την εξέλιξη της ανεργίας διαχρονικά στην Περιφέρεια της Αττικής. Η περίοδος αναφοράς είναι από το 1995 έως και τις μέρες μας.

Επιπρόσθετοι στόχοι της έρευνας, ήταν η διαπίστωση της εξέλιξης των επί μέρους χαρακτηριστικών της ανεργίας στην Αττική τα τελευταία 15 χρόνια. Τα χαρακτηριστικά τα οποία αποτέλεσαν αντικείμενο της έρευνας ήταν (α) το φύλο, (β) το ηλικιακή ομάδα και (γ) το επίπεδο εκπαίδευσης. Τα αποτελέσματα της Περιφέρειας συγκρίθηκαν με αυτά της υπόλοιπης Χώρας.

4.3 ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ

Η παρούσα έρευνα, προκειμένου να αποδώσει ένα αξιόπιστο αποτέλεσμα, στηρίχτηκε σε συνδυασμό πρωτογενών και δευτερογενών στοιχείων.

Τα πρωτογενή στοιχεία αποτελούνται από τους επίσημους πίνακες έρευνας εργατικού δυναμικού που πραγματοποιείται από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος

(ΕΣΥΕ). Τα στοιχεία που αποκτήθηκαν ήταν σε πρωτογενή μορφή, δεν είχαν υποστεί καμία απολύτως επεξεργασία δηλαδή.

Η απόκτηση των στοιχείων έγινε με προσωπική επίσκεψη στην υπηρεσία της ΕΣΥΕ, αφού πρώτα είχαν προηγηθεί αρκετές επαφές, προκειμένου να διευκρινιστεί το είδος των πληροφοριών που ήταν απαραίτητες για την διενέργεια της έρευνας.

Η ΕΣΥΕ ακολουθεί συγκεκριμένη μεθοδολογία για την συγκέντρωση των πληροφοριών αυτών. Συγκεκριμένα, τα χαρακτηριστικά της έρευνας (αριθμός απασχολουμένων, ανέργων κλπ.) εκτιμήθηκαν με την εφαρμογή κατάλληλου αμερόληπτου εκτιμητή, ο υπολογισμός του οποίου βασίστηκε: **α)** στην πιθανότητα επιλογής των νοικοκυριών του δείγματος, **β)** στο ποσοστό ανταπόκρισης των νοικοκυριών του δείγματος σε κάθε πρωτογενή μονάδα δειγματοληψίας (επιφάνεια) και **γ)** στην κατανομή του πληθυσμού κάθε Περιφέρειας κατά φύλο και ομάδες ηλικιών. Η κατανομή του πληθυσμού κάθε Περιφέρειας κατά φύλο και ομάδες ηλικιών προέκυψε με προβολή που βασίστηκε στη διαχρονική τάση που παρουσιάζει ο πληθυσμός της Χώρας κατά φύλο και ομάδες ηλικιών, καθώς και στον αριθμό των γεννήσεων, θανάτων και τη μεταναστευτική κίνηση.

Η χρησιμοποίηση των δευτερογενών στοιχείων είχε ως σκοπό να υποστηρίξει την έρευνα και να παρέχει στην ανάλυση το απαραίτητο θεωρητικό υπόβαθρο. Η συλλογή των στοιχείων αυτών έγινε κυρίως μέσα από επιστημονικά βιβλία και δημοσιευμένες διαλέξεις ακαδημαϊκών καθηγητών, σχετικών με το αντικείμενο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στην συνέχεια του κεφαλαίου αυτού, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας που προαναφέρθηκε. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων γίνεται τόσο ποσοτικά όσο και με τη βοήθεια διαγραμμάτων.

5.1 ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ

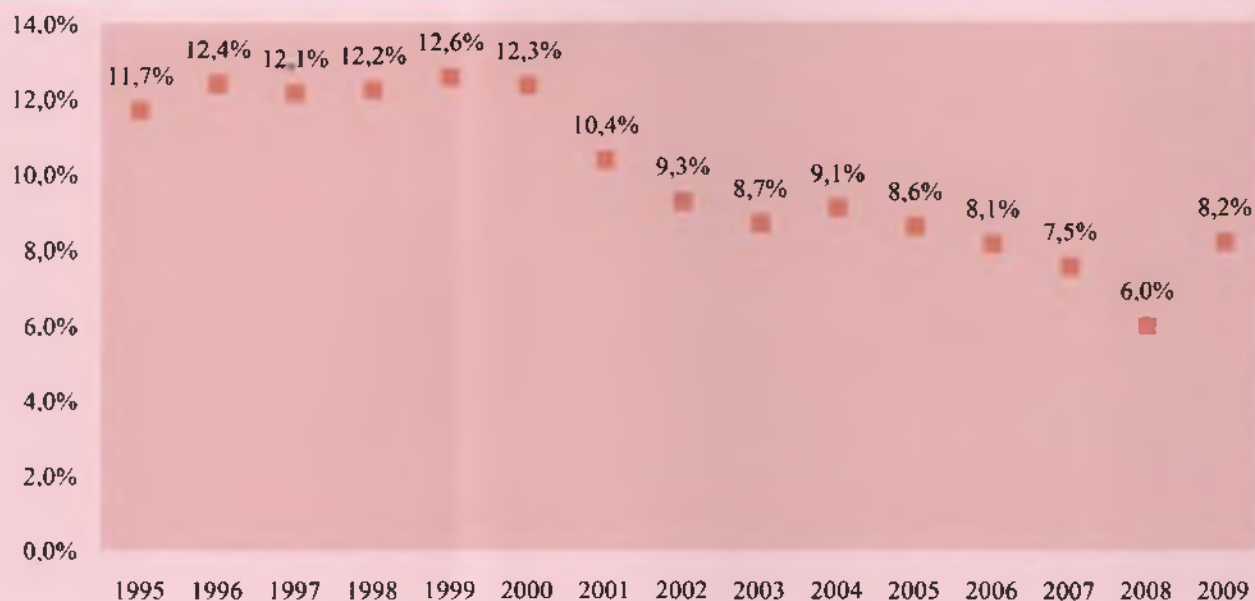
Η διαχρονική εξέλιξη της ανεργίας, από το 1995 έως το 2009, στην Περιφέρεια της Αττικής παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 5.1 Διαχρονική Εξέλιξη της Ανεργίας στην Αττική

ΕΤΟΣ	ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	ΑΝΕΡΓΟΙ	ΠΟΣΟΣΤΟ
1995	1.587.464	185.598	11,7%
1996	1.600.049	198.377	12,4%
1997	1.596.051	193.871	12,1%
1998	1.591.551	194.516	12,7%
1999	1.614.885	202.865	12,6%
2000	1.636.787	201.869	12,3%
2001	1.642.860	170.145	10,4%
2002	1.685.777	155.998	9,3%
2003	1.700.727	147.459	8,7%
2004	1.780.774	161.492	9,1%
2005	1.781.747	153.045	8,6%
2006	1.807.663	147.089	8,1%
2007	1.817.668	137.117	7,5%
2008	1.838.579	110.038	6,0%
2009	1.857.749	151.996	8,2%

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

Το ποσοστό της ανεργίας παίρνει την μεγαλύτερη τιμή της το 1999 και στην συνέχεια παρουσιάζει σταθερά πτωτική πορεία για τα επόμενα 10 χρόνια, όπου και το 2009 αρχίζει να παρουσιάζει αύξηση ξανά. Από τα στοιχεία του πίνακα προκύπτει το ακόλουθο διάγραμμα, το οποίο παρουσιάζει την πορεία της ανεργίας στην Αττική για το διάστημα 1995 – 2009.

Διάγραμμα 5.1: Διαχρονική Πορεία της Ανεργίας στην Αττική

Όπως μπορούμε να διακρίνουμε από το διάγραμμα, η τιμή της ανεργίας ξεκινά από 11,7% το 1995 και αυξάνεται μέχρι το 1998, όπου παίρνει και την μεγαλύτερη τιμή της με 12,7%. Από το 1999 παρουσιάζει σταθερή πτωτική πορεία για τα επόμενα 10 χρόνια όπου το 2008 φτάνει στην χαμηλότερη τιμή της που είναι το 2008. Το 2009, σημειώνει έντονη αύξηση κατά 2,2% φτάνοντας το 8,2%.

5.2 ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΦΥΛΛΟ

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστεί η διαχρονική εξέλιξη της ανεργίας στην Περιφέρεια της Αττικής με βάση το φύλλο.

5.2.1 Άνδρες

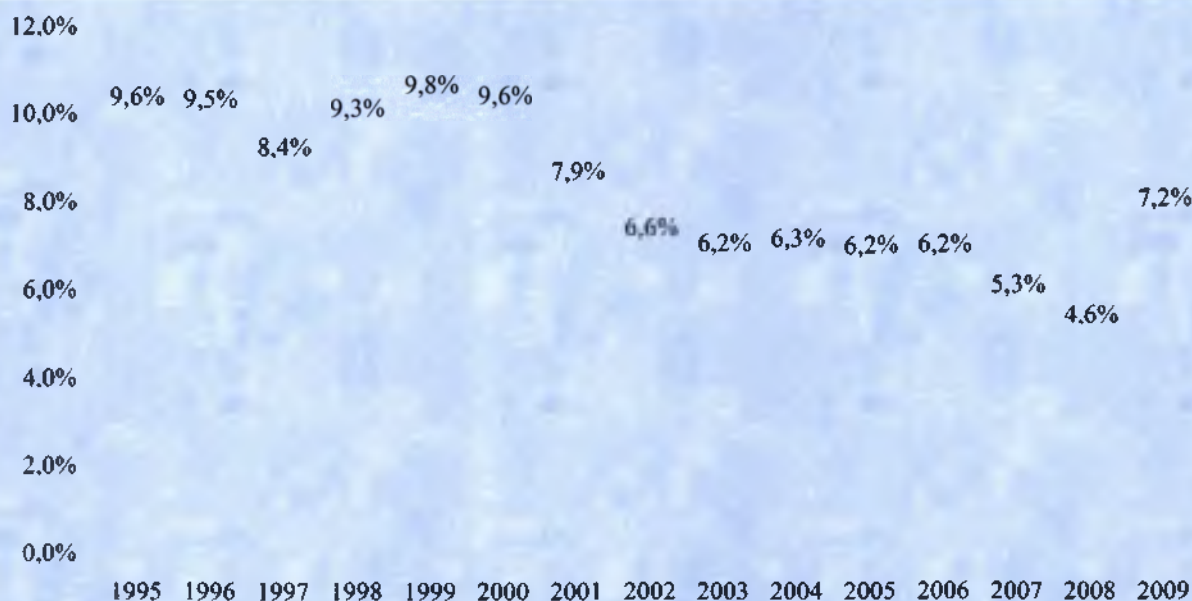
Η διαχρονική εξέλιξη της ανεργίας, από το 1995 έως το 2009, όσον αφορά τον ανδρικό πληθυσμό της Περιφέρειας Αττικής, παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 5.2 Διαχρονική Εξέλιξη της Ανεργίας κατά Φύλλο - Άνδρες

ΕΤΟΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ - ΑΝΔΡΕΣ	ΑΝΕΡΓΟΙ - ΑΝΔΡΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
1995	855.138	81.964	9,6%
1996	841.003	80.180	9,5%
1997	955.876	80.649	8,4%
1998	862.838	80.396	9,3%
1999	866.463	85.319	9,8%
2000	879.080	84.381	9,6%
2001	893.611	70.371	7,9%
2002	925.687	60.976	6,6%
2003	940.438	58.574	6,2%
2004	965.039	61.126	6,3%
2005	970.488	59.852	6,2%
2006	973.865	60.183	6,2%
2007	992.848	52.232	5,3%
2008	1.008.128	46.149	4,6%
2009	977.891	70.633	7,2%

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

Η ανεργία του ανδρικού πληθυσμού της Περιφέρειας μειώνεται το 1995 - 1997 για να επανέλθει όμως το 1999 στα αρχικά επίπεδα. Από το 2001 και μέχρι το 2003 υποχωρεί για να σταθεροποιηθεί το διάστημα 2004 – 2006. Το 2007 και το 2008 υποχωρεί ξανά για να αυξηθεί σημαντικά το 2009. Από τα στοιχεία του πίνακα προκύπτει το ακόλουθο διάγραμμα, το οποίο παρουσιάζει την πορεία της ανεργίας του ανδρικού πληθυσμού στην Αττική για το διάστημα 1995 – 2009.

Διάγραμμα 5.2: Διαχρονική Πορεία της Ανεργίας των Ανδρών στην Αττική

Όπως βλέπουμε και στο διάγραμμα, η τιμή της ανεργίας των ανδρών ξεκινά από 9,6% το 1995 και μειώνεται κατά 1,2 μονάδες το 1997 φτάνοντας το 8,4%. Από το 1997 και μέχρι 1999 αυξάνεται και πάλι φτάνοντας το 9,8%. Το διάστημα 2000 – 2003 υποχωρεί φτάνοντας στο 6,2%, όπου και σταθεροποιείται περίπου μέχρι και το 2006. Το 2007 και το 2008 υποχωρεί εκ νέου στο 4,6% ενώ το 2009 παρουσιάζει απότομη αύξηση στο 7,2%.

5.2.2 Γυναίκες

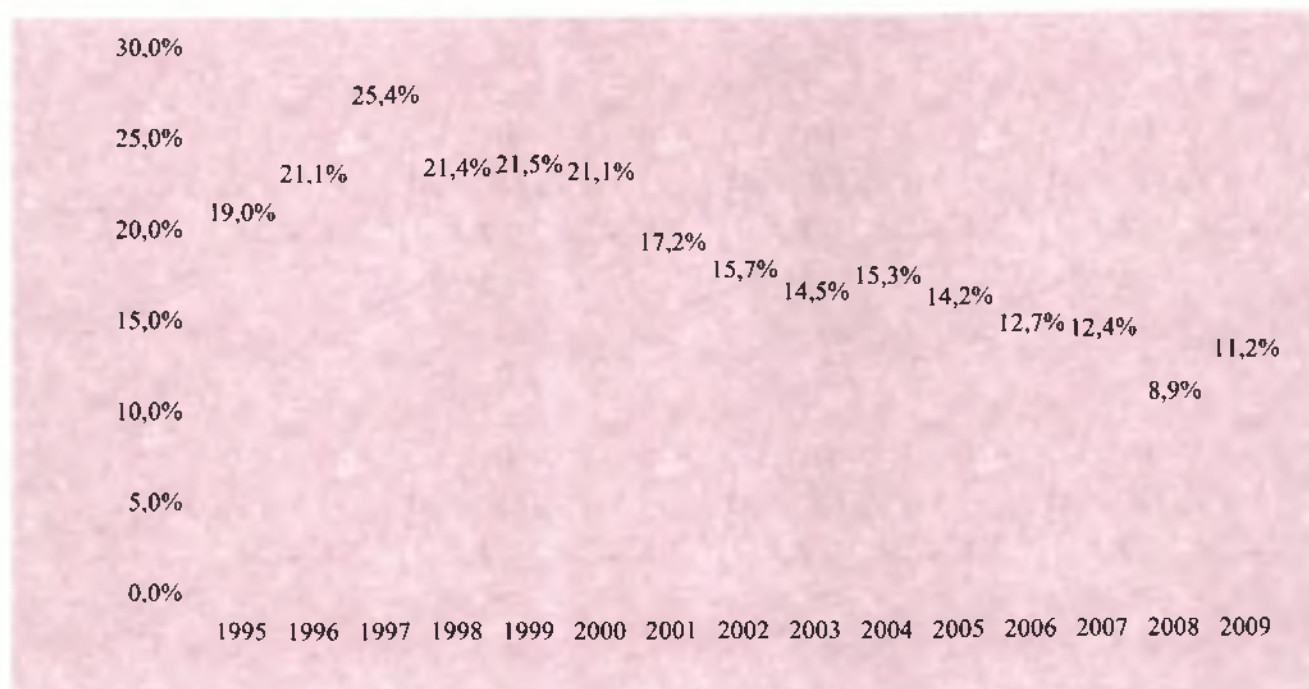
Η διαχρονική εξέλιξη της ανεργίας, από το 1995 έως το 2009, όσον αφορά τον γυναικείο πληθυσμό της Περιφέρειας Αττικής, παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 5.3 Διαχρονική Εξέλιξη της Ανεργίας κατά Φύλλο - Γυναίκες

ΕΤΟΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ - ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΑΝΕΡΓΟΙ - ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
1995	546.728	103.635	19,0%
1996	560.669	118.197	21,1%
1997	446.304	113.221	25,4%
1998	534.197	114.120	21,4%
1999	545.557	117.546	21,5%
2000	555.838	117.488	21,1%
2001	579.104	99.774	17,2%
2002	604.092	95.022	15,7%
2003	612.830	88.886	14,5%
2004	654.243	100.366	15,3%
2005	658.214	93.193	14,2%
2006	686.709	86.906	12,7%
2007	686.701	84.885	12,4%
2008	720.413	63.889	8,9%
2009	727.862	81.363	11,2%

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

Η ανεργία του γυναικείου πληθυσμού της Περιφέρειας αυξάνεται το 1996 και μετά μέχρι το 1997 κατά 6 ποσοστιαίες μονάδες. Το 1998 και 1999 παρουσιάζει μια σταθερότητα μεταξύ 21,4% και 21,5%. Από το 2000 και μέχρι το παρουσιάζει σημαντική μείωση και φτάνει το 8,9%, για να αυξηθεί και πάλι το 2009 στο 11,2%. Από τα στοιχεία του πίνακα προκύπτει το ακόλουθο διάγραμμα, το οποίο παρουσιάζει την πορεία της ανεργίας του γυναικείου πληθυσμού στην Αττική για το διάστημα 1995 – 2009.

Διάγραμμα 5.3: Διαχρονική Πορεία της Ανεργίας των Γυναικών στην Αττική

Όπως βλέπουμε και στο διάγραμμα, η τιμή της ανεργίας των γυναικών ξεκινά από 19% το 1995 και αυξάνεται κατά 6 μονάδες το 1997 φτάνοντας το 25,4%. Το 1998 και 1999 παρουσιάζει μια σταθερότητα μεταξύ 21,4% και 21,5%. Από το 2000 και μέχρι το παρουσιάζει σημαντική μείωση και φτάνει το 8,9%, για να αυξηθεί και πάλι το 2009 στο 11,2%.

Θα μπορούσαμε να πούμε με σιγουριά ότι στην Περιφέρεια της Αττικής, η πλειοψηφία των ανέργων αποτελείται από γυναίκες. Οι διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών κυμαίνονται κατά μέσο όρο γύρω στις 10 ποσοστιαίες μονάδες, με τη μεγαλύτερη διαφορά να φτάνει το 15,6% και τη μικρότερη το 2,5%.

5.3 ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστεί η διαχρονική εξέλιξη της ανεργίας στην Περιφέρεια της Αττικής με βάση το επίπεδο εκπαίδευσης. Ο διαχωρισμός γίνεται σε τρεις εκπαιδευτικές βαθμίδες, χάριν ευκολίας της ανάλυσης. Οι βαθμίδες αυτές είναι: (α) όσοι έχουν πτυχίο ΑΕΙ, είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού ή διδακτορικού τίτλου, (β) όσοι είναι απόφοιτοι λυκείου και (γ) όσοι είναι απόφοιτη της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και κάτω. Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τα στοιχεία αυτά.

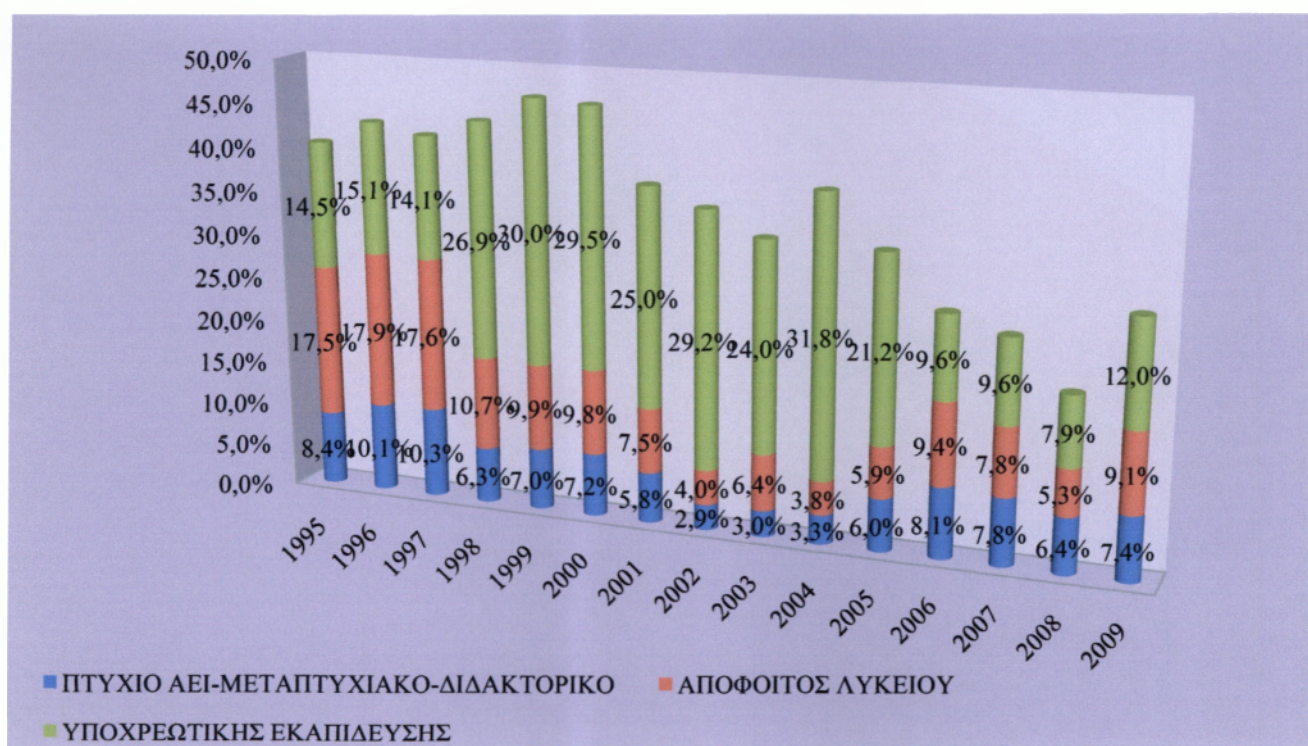
Πίνακας 5.4 Διαχρονική Εξέλιξη της Ανεργίας κατά Επίπεδο Εκπαίδευσης

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΕΡΓΩΝ	ΚΑΤΟΧΟΙ ΠΤΥΧΙΟΥ-MSc-PhD	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΛΥΚΕΙΟΥ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
1995	185.598	43.790 (8,4%)	80.104 (17,5%)	61.704 (14,5%)
1996	198.377	52.470 (10,1%)	81.918 (17,9%)	63.989 (15,1%)
1997	193.871	53.279 (10,3%)	80.756 (17,6%)	59.836 (14,1%)
1998	194.516	32.906 (6,3%)	49.093 (10,7%)	112.517 (26,9%)
1999	202.865	38.360 (7,0%)	46.247 (9,9%)	118.258 (30,0%)
2000	201.869	41.441 (7,2%)	45.885 (9,8%)	114.543 (29,5%)
2001	170.145	32.845 (5,8%)	37.694 (7,5%)	99.606 (25,0%)
2002	155.998	17.224 (2,9%)	21.219 (4,0%)	117.555 (29,2%)
2003	147.459	18.635 (3,0%)	34.257 (6,4%)	94.567 (24,0%)
2004	161.492	24.263 (3,3%)	20.035 (3,8%)	117.194 (31,8%)
2005	153.045	42.424 (6,0%)	32.278 (5,9%)	78.343 (21,2%)
2006	147.089	61.152 (8,1%)	52.315 (9,4%)	33.622 (9,6%)
2007	137.117	59.205 (7,8%)	44.023 (7,8%)	33.889 (9,6%)
2008	110.038	51.772 (6,4%)	30.595 (5,3%)	27.671 (7,9%)
2009	151.996	59.550 (7,4%)	50.319 (9,1%)	42.127 (12,0%)

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

Από το 1995 και μέχρι το 2009, οι κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ, μεταπτυχιακού και διδακτορικού διπλώματος αντιπροσωπεύουν το μικρότερο ποσοστό ανεργίας στις 3 βαθμίδες επιπέδου εκπαίδευσης των ανέργων, με μοναδική εξαίρεση το 2005. Αντιθέτως, το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας, σταθερά όλη την δεκαπενταετία, έχουν όσοι είναι απόφοιτοι της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και κάτω.

Από τα στοιχεία του πίνακα προκύπτει το ακόλουθο διάγραμμα, το οποίο παρουσιάζει την διάρθρωση της ανεργίας στην Αττική, ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης για το διάστημα 1995 – 2009.

Διάγραμμα 5.4 Διαχρονική Πορεία της Ανεργίας κατά Επίπεδο Εκπαίδευσης

Όπως προκύπτει και από το παραπάνω διάγραμμα, οι κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ, μεταπτυχιακού και διδακτορικού διπλώματος, αντιπροσωπεύουν το μικρότερο ποσοστό ανεργίας στις 3 βαθμίδες επιπέδου εκπαίδευσης των ανέργων από το 1995 και μέχρι το 2009. Μοναδική εξαίρεση σε αυτό ήταν το 2005, όπου ισοψήφησε σχεδόν με τους αποφοίτους Λυκείου, στο 6%. Συγκριτικά όμως με το σύνολο, οι κάτοχοι ανωτάτων διπλωμάτων αντιπροσωπεύουν

το μικρότερο ποσοστό ανέργων, σημάδι ότι η ανεργία πλήττει περισσότερο τη χαμηλή εκπαίδευση. Σημαντική μείωση στο ποσοστό τους έχουν οι απόφοιτοι της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, οι οποίοι αν και το 2004 αντιπροσώπευαν το 31,8% της ανεργίας, το 2009 έχουν ποσοστό της τάξης του 12%.

5.4 ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΗΛΙΚΙΑΣ

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστεί η διαχρονική εξέλιξη της ανεργίας στην Περιφέρεια της Αττικής με βάση το επίπεδο της ηλικίας. Ο διαχωρισμός γίνεται σε τρεις ηλικιακές ομάδες, χάριν ευκολίας της ανάλυσης. Οι ομάδες αυτές είναι: (α) όσοι είναι όσοι είναι μεταξύ 15 – 24 ετών, (β) όσοι είναι όσοι είναι μεταξύ 25 – 44 ετών και (γ) όσοι είναι από 45 ετών και άνω. Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τα στοιχεία αυτά.

Πίνακας 5.5 Διαχρονική Εξέλιξη της Ανεργίας κατά Ηλικία

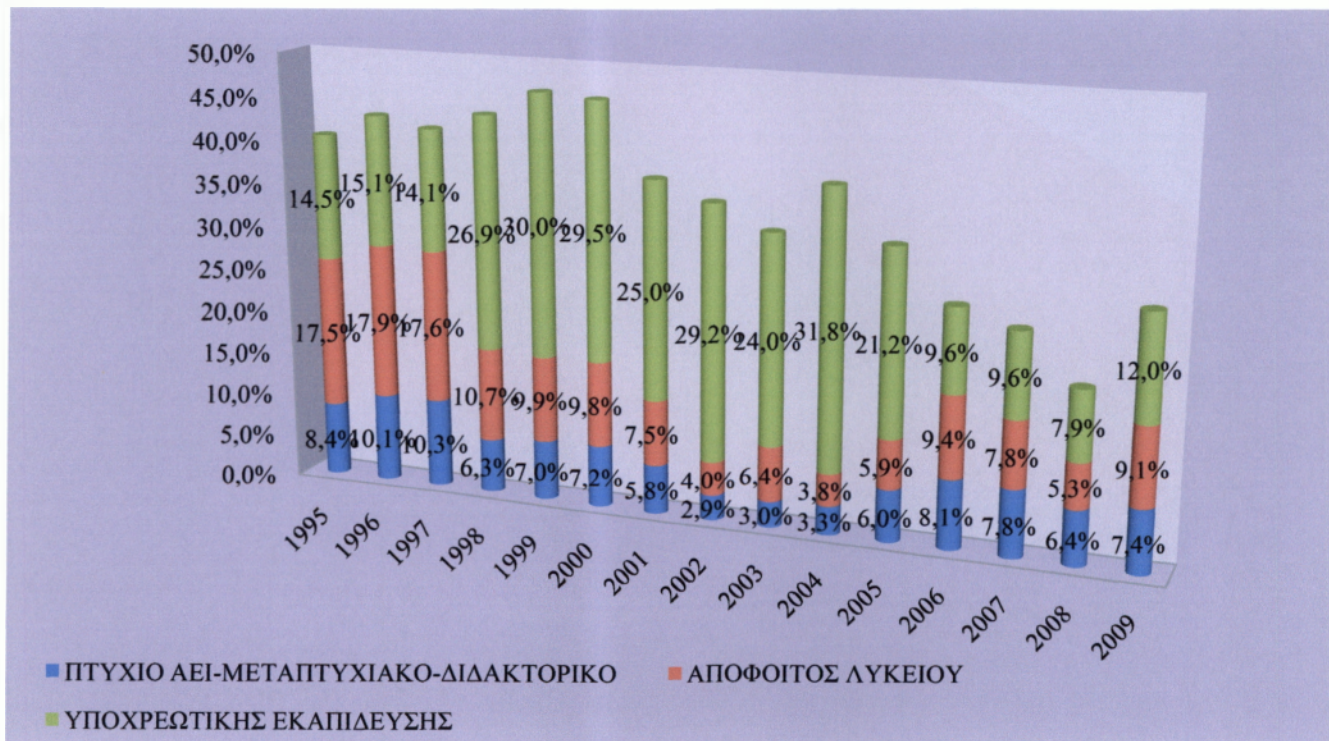
ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΕΡΓΩΝ	15 – 24 ΕΤΩΝ	25 – 44 ΕΤΩΝ	45 ΕΤΩΝ & ΑΝΩ
1995	185.598	65.570 (46,8%)	89.817 (10,7%)	30.211 (7,1%)
1996	198.377	67.966 (48,5%)	99.814 (11,9%)	30.597 (7,2%)
1997	193.871	65.515 (46,7%)	96.593 (11,6%)	31.763 (7,5%)
1998	194.516	61.063 (43,1%)	101.871 (12,2%)	31.582 (7,5%)
1999	202.865	63.689 (49,3%)	107.977 (12,7%)	31.199 (7,2%)
2000	201.869	56.162 (43,7%)	114.207 (13,4%)	31.500 (7,0%)
2001	170.145	48.652 (37,6%)	93.635 (10,6%)	27.858 (6,0%)
2002	155.998	38.984 (28,6%)	91.170 (10,1%)	25.844 (5,3%)
2003	147.459	35.238 (30,8%)	86.742 (9,4%)	25.479 (4,9%)
2004	161.492	37.178 (28,3%)	93.624 (9,9%)	30.690 (5,7%)
2005	153.045	31.839 (29,0%)	92.694 (9,7%)	28.512 (5,1%)
2006	147.089	28.492 (26,3%)	89.304 (9,2%)	29.293 (5,0%)
2007	137.117	23.459 (22,8%)	83.459 (8,5%)	30.199 (5,1%)

2008	110.038	22.260 (21,5%)	68.212 (6,8%)	19.566 (3,2%)
2009	151.996	22.487 (24,5%)	91.603 (9,3%)	37.906 (6,1%)

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

Την μεγάλη πλειοψηφία των ανέργων την αποτελούν άτομα της παραγωγικής ηλικίας μεταξύ 15 και 24 ετών. Το 1999 αποτελούσαν σχεδόν το 1/2 του άνεργου πληθυσμού ενώ από το 2000 και μετά υποχώρησαν και το 2009 αποτελούν περίπου τα 1/4. Το ποσοστό των ανέργων ηλικίας 25 – 44 ετών αποτελεί κατά μέσο όρο, το 10,4% των ανέργων. Τα άτομα ηλικίας 45 ετών και άνω είχαν σταθερά το μικρότερο ποσοστό ανεργίας, με μέσο όρο γύρω στο 6%.

Από τα στοιχεία του πίνακα προκύπτει το ακόλουθο διάγραμμα, το οποίο παρουσιάζει την διάρθρωση της ανεργίας στην Αττική, ως προς την ηλικιακή ομάδα για το διάστημα 1995 – 2009.

Διάγραμμα 5.5 Διαχρονική Πορεία της Ανεργίας κατά Ηλικιακή Ομάδα

Όπως μπορούμε να διακρίνουμε και στο παραπάνω διάγραμμα, την μεγάλη πλειοψηφία των ανέργων την αποτελούν άτομα της παραγωγικής ηλικίας μεταξύ 15 και 24 ετών. Το 1999 αποτελούσαν σχεδόν το 50% του άνεργου πληθυσμού, όμως, από το 2000 και μετά άρχισε να υποχωρεί το ποσοστό τους και το 2009 αποτελούν περίπου το 25%. Το ποσοστό των ανέργων ηλικίας 25 – 44 ετών αποτελεί κατά μέσο όρο, το 10,4% των ανέργων. Τα άτομα ηλικίας 45 ετών και άνω είχαν σταθερά το μικρότερο ποσοστό ανεργίας, με μέσο όρο γύρω στο 6%.

5.5 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ - ΕΛΛΑΔΟΣ

Στην ενότητα αυτή γίνεται σύγκριση της διαχρονικής εξέλιξη της ανεργίας, από το 1995 έως το 2009, μεταξύ της Περιφέρειας Αττικής και της Ελλάδος. Η εξέλιξη των μεγεθών παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

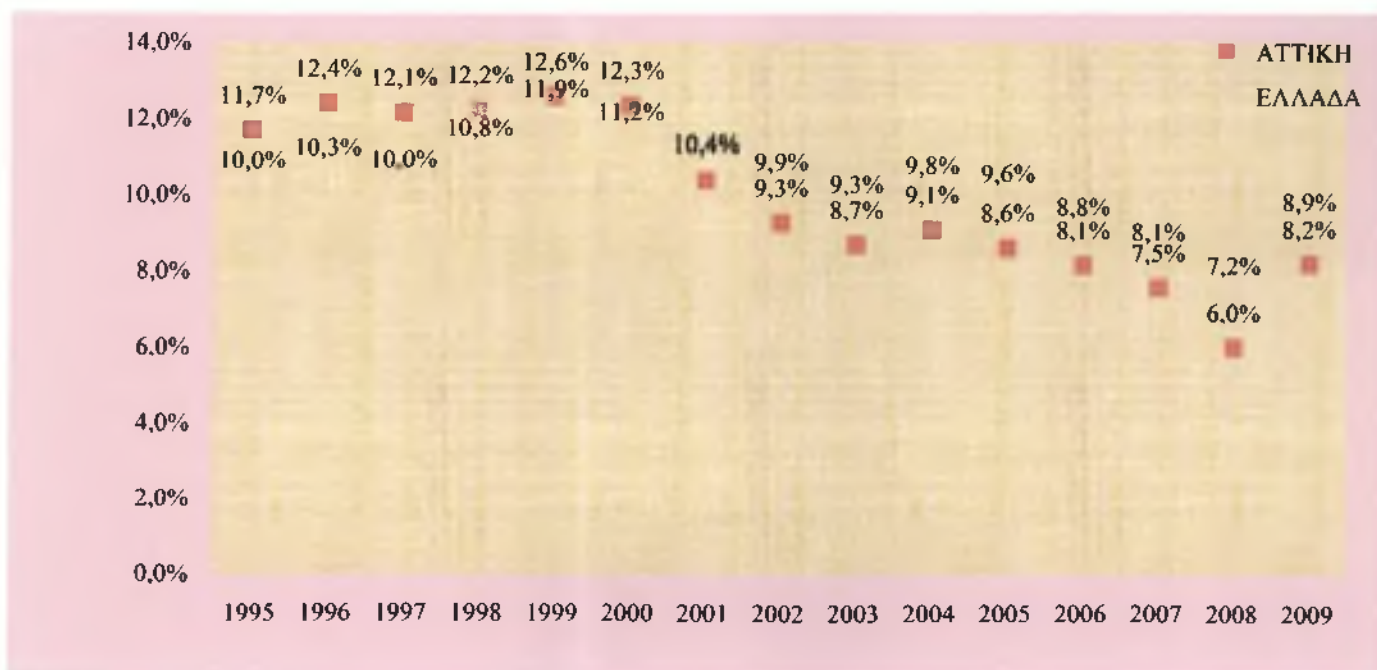
Πίνακας 5.6 Σύγκριση Ανεργίας Αττικής – Ελλάδος

ΕΤΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
1995	10,0%	11,7%
1996	10,3%	12,4%
1997	10,0%	12,1%
1998	11,9%	12,7%
1999	11,9%	12,6%
2000	11,4%	12,3%
2001	10,4%	10,4%
2002	9,9%	9,3%
2003	9,2%	8,7%
2004	10,2%	9,1%

2005	9,6%	8,6%
2006	8,8%	8,1%
2007	8,1%	7,5%
2008	7,2%	6,0%
2009	8,9%	8,2%

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

Η Περιφέρεια της Αττικής έχει υψηλότερη ανεργία από το μέσο όρο της Ελλάδος μέχρι και το 2000. Το 2001 παρουσιάζει ανεργία ίση με τον μέσο όρο, ενώ από το 2002 και μέχρι το 2009 έχει σταθερά μικρότερη ανεργία από τον μέσο όρο της Ελλάδος. Από τα στοιχεία του πίνακα προκύπτει το ακόλουθο διάγραμμα, το οποίο παρουσιάζει την συγκριτική εξέλιξη της πορείας της ανεργίας σε περιφερειακό και σε εθνικό επίπεδο για το διάστημα 1995 – 2009.

Διάγραμμα 5.6: Συγκριτική Εξέλιξη της Πορείας της Ανεργίας

Όπως διακρίνουμε από το διάγραμμα, η Αττική παρουσιάζει μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας σε σχέση με το εθνικό μέγεθος, την πενταετία 1995 – 2000. Το 2001 έχει ποσοστό ανεργίας 10,4% που είναι το ίδιο με τον μέσο όρο της Ελλάδος. Από το 2002 και μέχρι το 2009, έχει ποσοστά ανεργίας σταθερά μικρότερα από τον μέσο όρο της Χώρας.

5.6 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ - ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΛΟ

Στην ενότητα αυτή γίνεται σύγκριση της διαχρονικής εξέλιξη της ανεργίας, από το 1995 έως το 2009, μεταξύ της Περιφέρειας Αττικής και της Ελλάδος με βάση το φύλλο.

5.6.1 Άνδρες

Η διαχρονική εξέλιξη της ανεργίας, από το 1995 έως το 2009, όσον αφορά τον ανδρικό πληθυσμό στην Ελλάδα και στην Περιφέρειας της Αττικής, παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

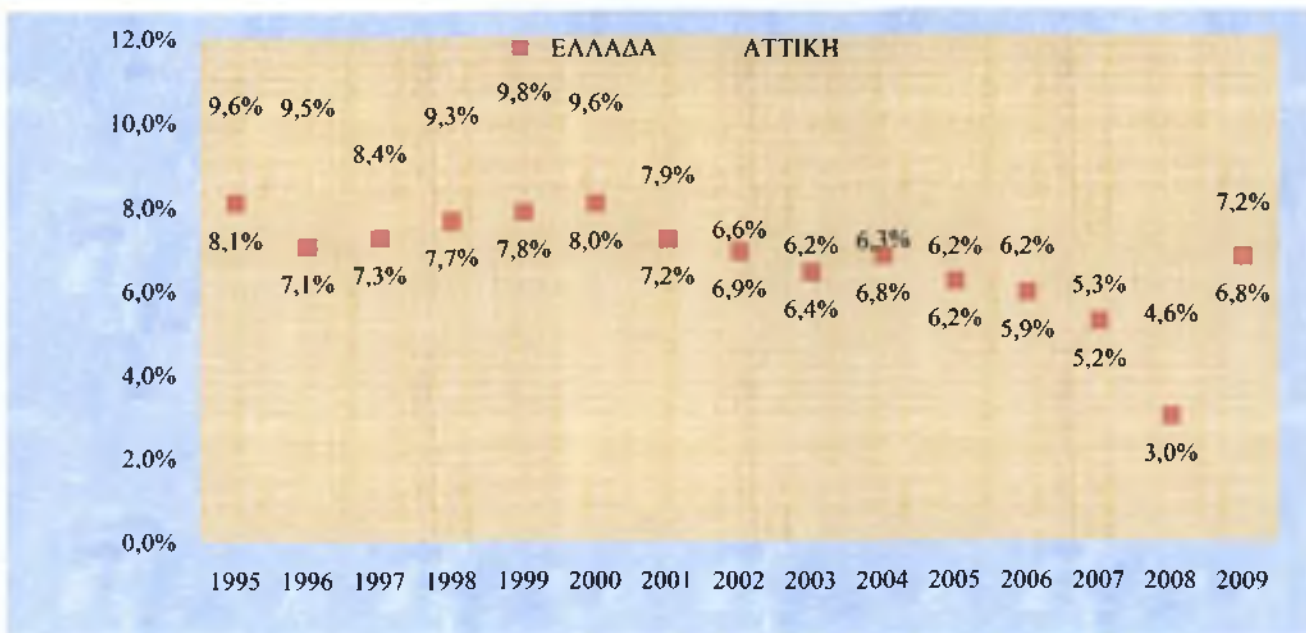
Πίνακας 5.7 Σύγκριση Ανεργίας Αττικής – Ελλάδος ως προς το Φύλλο – Άνδρες

ΕΤΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΑΝΔΡΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΑΝΔΡΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ
1995	8,1%	9,6%
1996	7,1%	9,5%
1997	7,3%	8,4%
1998	7,7%	9,3%
1999	7,8%	9,8%
2000	8,0%	9,6%

2001	7,2%	7,9%
2002	6,9%	6,6%
2003	6,4%	6,2%
2004	6,8%	6,3%
2005	6,2%	6,2%
2006	5,9%	6,2%
2007	5,2%	5,3%
2008	3,0%	4,6%
2009	6,8%	7,2%

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

Η Περιφέρεια της Αττικής έχει υψηλότερη ανεργία από το μέσο όρο της Ελλάδος από το 1995 μέχρι το 2001. Το διάστημα 2002 – 2004 τα ποσοστά της Περιφέρειας είναι μικρότερα από αυτά της Ελλάδος, ενώ το 2005 παρουσιάζεται ισοψηφία. Από το 2006 έως και το 2009, η Περιφέρεια παρουσιάζει ξανά υψηλότερη ανεργία στους άνδρες από το μέσο όρο της Ελλάδος. Από τα στοιχεία του πίνακα προκύπτει το ακόλουθο διάγραμμα, το οποίο παρουσιάζει την συγκριτική εξέλιξη της πορείας της ανεργίας του ανδρικού πληθυσμού, σε περιφερειακό και σε εθνικό επίπεδο για το διάστημα 1995 – 2009.

Διάγραμμα 5.7: Συγκριτική Εξέλιξη της Πορείας της Ανεργίας Ανδρών

Σύμφωνα και με το παραπάνω διάγραμμα, η Περιφέρεια της Αττικής έχει υψηλότερη ανεργία από το 1995 μέχρι το 2001 περίπου κατά 2%. Το διάστημα 2002 – 2004 τα ποσοστά της Περιφέρειας είναι μικρότερα από αυτά της Ελλάδος, με διαφορά που δεν ξεπερνά το 0,5%, ενώ το 2005 παρουσιάζεται ισοψηφία στο 6,2%. Από το 2006 έως και το 2009, η Περιφέρεια παρουσιάζει ξανά υψηλότερη ανεργία στους άνδρες από το μέσο όρο της Ελλάδος, με διαφορά 1% περίπου κατά μέσο όρο.

5.6.2 Γυναίκες

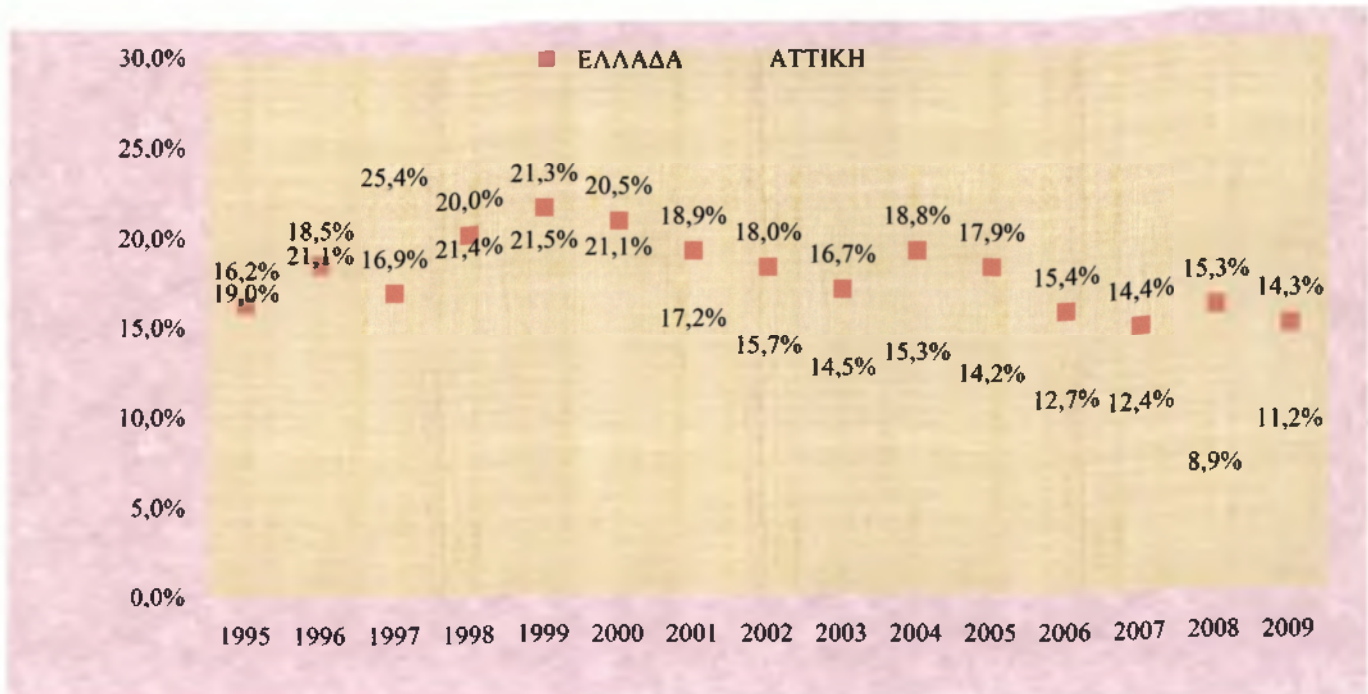
Η διαχρονική εξέλιξη της ανεργίας, από το 1995 έως το 2009, όσον αφορά τον γυναικείο πληθυσμό στην Ελλάδα και στην Περιφέρειας της Αττικής, παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 5.8 Σύγκριση Ανεργίας Αττικής – Ελλάδος ως προς το Φύλλο – Άνδρες

ΕΤΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ
1995	16,2%	19,0%
1996	18,5%	21,1%
1997	16,9%	25,4%
1998	20,0%	21,4%
1999	21,3%	21,5%
2000	20,5%	21,1%
2001	18,9%	17,2%
2002	18,0%	15,7%
2003	16,7%	14,5%
2004	18,8%	15,3%
2005	17,9%	14,2%
2006	15,4%	12,7%
2007	14,4%	12,4%
2008	15,3%	8,9%
2009	14,3%	11,2%

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

Η Περιφέρεια της Αττικής έχει μεγαλύτερη ανεργία από το μέσο όρο της Ελλάδος την πενταετία από το 1995 μέχρι το 2000. Από το 2001 όμως η εικόνα αλλάζει και η Αττική έχει μικρότερο ποσοστό ανεργίας από τον εθνικό μέσο όρο μέχρι και το 2009. Από τα στοιχεία του πίνακα προκύπτει το ακόλουθο διάγραμμα, το οποίο παρουσιάζει την συγκριτική εξέλιξη της πορείας της ανεργίας του γυναικείου πληθυσμού, σε περιφερειακό και σε εθνικό επίπεδο για το διάστημα 1995 – 2009.

Διάγραμμα 5.8: Συγκριτική Εξέλιξη της Πορείας της Ανεργίας Γυναικών

Από το διάγραμμα συμπεραίνεται ότι, η Περιφέρεια της Αττικής έχει μεγαλύτερη ανεργία από το μέσο όρο της Ελλάδος την πενταετία από το 1995 μέχρι το 2000. Από το 2001 όμως η εικόνα αντιστρέφεται και η Αττική έχει μικρότερο ποσοστό ανεργίας από τον εθνικό μέσο όρο μέχρι και το 2009. Η διαφορά στα ποσοστά των δύο αυτών μεγεθών είναι περίπου 3% κατά μέσο όρο, όπου η Αττική είναι πιο χαμηλά από την υπόλοιπη Ελλάδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η παρούσα έρευνα αφορούσε την διαχρονική εξέλιξη της ανεργίας στην Περιφέρεια της Αττικής για το χρονικό διάστημα 1995 – 2009. Ο υπολογισμός των δεικτών ανεργίας έγινε ως προς το φύλλο, την ηλικία και το επίπεδο εκπαίδευσης. Στην συνέχεια, έγινε σύγκριση με ανάλογη εξέλιξη των μεγεθών αυτών σε εθνικό επίπεδο. Για τη διεξαγωγή της έρευνας χρησιμοποιήθηκαν πρωτογενή στοιχεία και συγκεκριμένα, οι πίνακες απογραφής και έρευνας εργατικού δυναμικού της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος.

Από την επεξεργασία των στοιχείων αναφορικά με την εξέλιξη της ανεργίας στην Περιφέρεια της Αττικής, προέκυψαν τα εξής:

- Η τιμή της ανεργίας στην Αττική, ξεκινά από το 11,7% το 1995 και αυξάνεται μέχρι το 1998, όπου παίρνει και την μεγαλύτερη τιμή της με 12,7%. Από το 1999 παρουσιάζει σταθερή πτωτική πορεία για τα επόμενα 10 χρόνια όπου το 2008

φτάνει στην χαμηλότερη τιμή της που είναι το 2008. Το 2009, σημειώνει έντονη αύξηση κατά 2,2% φτάνοντας το 8,2%.

- Η τιμή της ανεργίας των ανδρών ξεκινά από 9,6% το 1995 και μειώνεται κατά 1,2 μονάδες το 1997 φτάνοντας το 8,4%. Από το 1997 και μέχρι 1999 αυξάνεται και πάλι φτάνοντας το 9,8%. Το διάστημα 2000 – 2003 υποχωρεί φτάνοντας στο 6,2%, όπου και σταθεροποιείται περίπου μέχρι και το 2006. Το 2007 και το 2008 υποχωρεί εκ νέου στο 4,6% ενώ το 2009 παρουσιάζει απότομη αύξηση στο 7,2%.
- Η τιμή της ανεργίας των γυναικών ξεκινά από 19% το 1995 και αυξάνεται κατά 6 μονάδες το 1997 φτάνοντας το 25,4%. Το 1998 και 1999 παρουσιάζει μια σταθερότητα μεταξύ 21,4% και 21,5%. Από το 2000 και μέχρι το παρουσιάζει σημαντική μείωση και φτάνει το 8,9%, για να αυξηθεί και πάλι το 2009 στο 11,2%.
- Στην Περιφέρεια της Αττικής, η πλειοψηφία των ανέργων αποτελείται από γυναίκες. Οι διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών κυμαίνονται κατά μέσο όρο γύρω στις 10 ποσοστιαίες μονάδες, με τη μεγαλύτερη διαφορά να φτάνει το 15,6% και τη μικρότερη το 2,5%.
- Οι κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ, μεταπτυχιακού και διδακτορικού διπλώματος, αντιπροσωπεύουν το μικρότερο ποσοστό ανεργίας στις 3 βαθμίδες επιπέδου εκπαίδευσης των ανέργων από το 1995 και μέχρι το 2009. Μοναδική εξαίρεση σε αυτό ήταν το 2005, όπου ισοψήφησε σχεδόν με τους αποφοίτους Λυκείου, στο 6%.
- Συγκριτικά, οι κάτοχοι ανωτάτων διπλωμάτων αντιπροσωπεύουν το μικρότερο ποσοστό ανέργων, σημάδι ότι η ανεργία πλήττει περισσότερο τη χαμηλή εκπαίδευση.
- Σημαντική μείωση στο ποσοστό τους έχουν οι απόφοιτοι της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, οι οποίοι αν και το 2004 αντιπροσώπευαν το 31,8% της ανεργίας, το 2009 έχουν ποσοστό της τάξης του 12%.
- Την μεγάλη πλειοψηφία των ανέργων την αποτελούν άτομα της παραγωγικής ηλικίας μεταξύ 15 και 24 ετών. Το 1999 αποτελούσαν σχεδόν το 50% του άνεργου πληθυσμού, όμως, από το 2000 και μετά άρχισε να υποχωρεί το ποσοστό τους και το 2009 αποτελούσαν περίπου το 25%.

- Το ποσοστό των ανέργων ηλικίας 25 – 44 ετών αποτελεί κατά μέσο όρο, το 10,4% των ανέργων.
- Τα άτομα ηλικίας 45 ετών και άνω είχαν σταθερά το μικρότερο ποσοστό ανεργίας, με μέσο όρο γύρω στο 6%.

Από την επεξεργασία των στοιχείων αναφορικά με την σύγκριση των μεγεθών της Περιφέρειας Αττικής με τον μέσο όρο της Ελλάδος, προέκυψαν τα εξής:

- Η Αττική παρουσιάζει μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας σε σχέση με το εθνικό μέγεθος, την πενταετία 1995 – 2000. Το 2001 έχει ποσοστό ανεργίας 10,4% που είναι το ίδιο με τον μέσο όρο της Ελλάδος. Από το 2002 και μέχρι το 2009, έχει ποσοστά ανεργίας σταθερά μικρότερα από τον μέσο όρο της Χώρας.
- Η Περιφέρεια της Αττικής έχει υψηλότερη ανεργία από το 1995 μέχρι το 2001 περίπου κατά 2%. Το διάστημα 2002 – 2004 τα ποσοστά της Περιφέρειας είναι μικρότερα από αυτά της Ελλάδος, με διαφορά που δεν ξεπερνά το 0,5%, ενώ το 2005 παρουσιάζεται ισοψηφία στο 6,2%. Από το 2006 έως και το 2009, η Περιφέρεια παρουσιάζει ξανά υψηλότερη ανεργία στους άνδρες από το μέσο όρο της Ελλάδος, με διαφορά 1% περίπου κατά μέσο όρο.
- Η Περιφέρεια της Αττικής έχει μεγαλύτερη ανεργία από το μέσο όρο της Ελλάδος την πενταετία από το 1995 μέχρι το 2000. Από το 2001 όμως η εικόνα αντιστρέφεται και η Αττική έχει μικρότερο ποσοστό ανεργίας από τον εθνικό μέσο όρο μέχρι και το 2009. Η διαφορά στα ποσοστά των δύο αυτών μεγεθών είναι περίπου 3% κατά μέσο όρο, όπου η Αττική είναι πιο χαμηλά από την υπόλοιπη Ελλάδα.
- Στην Ελλάδα, η πλειοψηφία των ανέργων αποτελείται από γυναίκες. Οι διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών κάποιες περιόδους μπορεί να θεωρηθεί σημαντική, με το μεγαλύτερο ποσοστό των ανέργων γυναικών να φτάνει το 21,3% και το μικρότερο το 14,3%. Η διαφορά είναι κατανοητή όταν συγκριθεί με το αντίστοιχο 8,3% που είναι το υψηλό των ανδρών και το 3% που είναι η χαμηλότερη τιμή της ανεργίας στον ανδρικό πληθυσμό.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Σήμερα, παρά τη σημαντική οικονομική μεγέθυνση των τελευταίων ετών, το ελληνικό μοντέλο απασχόλησης χαρακτηρίζεται από υψηλά ποσοστά ανεργίας, χαμηλό ποσοστό συμμετοχής του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στην αγορά εργασίας και δημιουργία χαμηλής ποιότητας θέσεων εργασίας. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι την περίοδο 2000-2006 πάνω από τις μισές νέες θέσεις εργασίας δημιουργήθηκαν σε τέσσερις μόλις κλάδους παραγωγής: στις κατασκευές, στο εμπόριο, στις υπηρεσίες εστίασης και ξενοδοχείων και στα ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό.

Το γεγονός ότι η πλειονότητα των νέων θέσεων εργασίας αφορούν εργασίες χαμηλής ειδίκευσης συνεπάγεται την αδυναμία αξιοποίησης των δυνατοτήτων των εργαζομένων με αρνητικές συνέπειες τόσο στην παραγωγικότητα της εργασίας όσο και στο αίσθημα ικανοποίησής τους από την εργασία τους. Ειδικά στους νέους η κατάσταση είναι ακόμα χειρότερη, δεδομένου ότι περίπου ένας στους τέσσερις δηλώνει ότι η εργασία που κάνει δεν ανταποκρίνεται στα προσόντα του.

«Παράπλευρη απώλεια» της έλλειψης θέσεων υψηλής ειδίκευσης σε μια κοινωνία που χαρακτηρίζεται από υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο είναι και η ένταση του αποκλεισμού από την αγορά εργασίας και των εργαζομένων με χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης, δεδομένου ότι ακόμα και για θέσεις ανειδίκευτης εργασίας «ανταγωνίζονται» μέχρι και πτυχιούχοι πανεπιστημίου (χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα πτυχιούχων πανεπιστημίου που επιλέγουν να δώσουν ΑΣΕΠ διεκδικώντας θέσεις Υποχρεωτικής ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης).

Αντίστοιχα, το χαμηλό ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας εντείνει την εξάρτηση των νέων από το οικογενειακό εισόδημα ασκώντας πίεση και στον προϋπολογισμό του νοικοκυριού, αλλά κυρίως δυσκολεύοντας τη χειραφέτηση των εξαρτώμενων μελών του. Σήμερα δεν είναι λίγοι οι νέοι οι οποίοι στα τριάντα τους χρόνια μένουν ακόμα στην οικογενειακή εστία, χωρίς να διαθέτουν ένα αυτόνομο δικό τους εισόδημα.

Αυτή η αγορά εργασίας χαρακτηρίζεται από επίμονα υψηλά ποσοστά ανεργίας και υποαπασχόλησης. Ο 21ος αιώνας μπήκε με μαζική ανεργία και υποαπασχόληση του εργατικού δυναμικού στον πλανήτη, στην Ευρώπη και στη χώρα μας.

Η Ελλάδα παρουσίασε την τελευταία δεκαετία εξαιρετικά υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης χωρίς να βελτιωθεί ουσιαστικά η κατάσταση της απασχόλησης, χωρίς να μειωθεί η ανεργία, χωρίς να βελτιωθεί η ποιότητα της εργασίας.

Ο στόχος της πλήρους απασχόλησης και των ποιοτικών θέσεων εργασίας πρέπει να ξαναγίνει κεντρικός στόχος της οικονομικής πολιτικής. Το δικαίωμα σε μια εργασία με αξιοπρεπή μισθό και εργασιακές σχέσεις ισοδυναμεί με το δικαίωμα στην ελεύθερη ανάπτυξη του ατόμου. Η εργασία είναι βασικός όρος της ανθρώπινης ύπαρξης. Αποτελεί θεμελιακό δικαίωμα όλων των πολιτών. Ειδικά για τους νέους αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ισοτιμία και χειραφέτησή τους.

Στην περίπτωση της Ελλάδας απαιτείται η υιοθέτηση μιας πολιτικής για την παραγωγική αναβάθμιση η οποία θα επιτρέψει και θα στοχεύει στην πλήρη απασχόληση. Η πολιτική της ριζικής ανασυγκρότησης της παραγωγικής βάσης οφείλει να εκσυγχρονίσει, υπό τον σαφή έλεγχο περιβαλλοντικών κριτηρίων, τις παραγωγικές διαδικασίες στη βιομηχανία, στη βιοτεχνία, στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και στις κατασκευές, να προχωρήσει στην αναζωογόνηση της υπαίθρου και να συνδέσει τον ποιοτικά αναβαθμισμένο και περιβαλλοντικά φιλικό τουρισμό με τις παραγωγικές δραστηριότητες. Η πολιτική αυτή οφείλει να προβεί σε γενναίες επενδύσεις στην παιδεία, στην έρευνα και στον πολιτισμό

εντοπίζοντας παράλληλα τις εστίες συγκριτικού πλεονεκτήματος για τη χώρα μας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αδαμάκη, Ν., (2008), «Επισφάλεια Κατά την Ένταξη των Γυναικών στην Εργασία», *Εντός Εποχής*, τεύχος 16, Αθήνα.
2. Ανώνυμος, (2009), «Λάθος μέτρηση και «πλαστά στοιχεία» «περιορίζουν» την ανεργία», *Εφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ»*, 11 Φεβρουαρίου, Αθήνα.
3. Ανώνυμος, (2007), «Προβλήματα με την απασχόληση – αύξηση της ανεργίας», *Εφημερίδα «Ναυτεμπορική»*, 19 Μαΐου, Αθήνα.
4. Ανώνυμος, (2006), «Το ΕΣΠΑ για την ενίσχυση της Απασχόλησης», *Ενημέρωση*, τεύχος 495, Ιούλιος – Αύγουστος, Αθήνα.
5. Ανώνυμος, (2005), «Πώς μετρείται η ανεργία», *Αναπηρία Τώρα*, αναρτήθηκε στο <http://news.disabled.gr/?p=2805>
6. Βελέντζας, Κ., (2000), «Παραγωγικός πληθυσμός και εργατικό δυναμικό στην Ελλάδα: Ανάλυση κατά περιοχές», Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη.
7. Γεωργάκης, Η., (2008), «Πρωταθλήτρια Ευρώπης στην ανεργία των νέων η Ελλάδα», *Εφημερίδα «Τα Νέα»*, 16 Ιανουαρίου, Αθήνα.
8. Δρεττάκης, Μ., (2004), «Άμεσα Μέτρα Επιβάλλει το Δημογραφικό», *Εφημερίδα «Καθημερινή»*, 25 Απριλίου 2004, Αθήνα.
9. Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος, (2009), «Έρευνα Εργατικού Δυναμικού», *Δελτίο Τύπου*, Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Αθήνα.

10. Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, (2000), «Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1897/2000 της Επιτροπής, της 7ης Σεπτεμβρίου 2000, για εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 577/98 του Συμβουλίου για τη διενέργεια δειγματοληπτικής έρευνας εργατικού δυναμικού στην Κοινότητα, όσον αφορά τον λειτουργικό ορισμό της ανεργίας», *Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 228 της 08/09/2000 σ. 0018 – 0021*, Βρυξέλες.
11. Ζαχαρολούλου, Χ., (2000), «Στατιστική: Μέθοδοι – Εφαρμογές», Τόμος Α, Εκδόσεις Γιαπούλης, Θεσσαλονίκη.
12. Κρητικίδη, Γ., (1998), «Απασχόληση και Ανεργία στις Περιφέρειες», *Ενημέρωση*, τεύχος 41, Αθήνα.
13. Κρητικίδη, Γ., (2008), «Πληθυσμός, Εργατικό Δυναμικό και Απασχόληση των Μεταναστών», Ινστιτούτο Εργασίας, ΓΕΣΕΕ, Αθήνα.
14. Κυριακίδου, Μ., (2008), «Ανεργία - Στην Αττική η μερίδα του λέοντος των νέων θέσεων εργασίας», *Εφημερίδα «Μακεδονία»*, 20 Ιουνίου, Θεσσαλονίκη.
15. Κώττης, Χ.Γ., Πετράκη-Κώττη, Α., (2000), «Σύγχρονη Μακροοικονομική», Εκδόσεις Ευγ. Μπένου, Αθήνα.
16. Λέων, Κ., (2007), «Απασχόληση και Ανεργία – Πληθωρισμός», Τμήμα Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Ανάπτυξης, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Κομοτηνή.
17. Παπαδήμας, Ο., Κοίλιας, Χ., (2002), «Εφαρμοσμένη Στατιστική», Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, Αθήνα.

18. Παπαμιλιτιάδου, Α., (2009), «Με ευλογίες της Eurostat κρύβουμε την ανεργία», *Εφημερίδα «Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία»*, 20 Σεπτεμβρίου, Αθήνα.
19. Προδρομίδης, Κ., Π.Ι., (2008), «Χωρική κατανομή απασχόλησης και ανεργίας στην Ελλάδα», *ΑΩ*, Ενημερωτικό Δελτίο, τεύχος 45, Ίδρυμα Ωνάση, Αθήνα.
20. Ρωμανιάς, Γ., (2007), «Η εικόνα των αριθμών και η πραγματικότητα», *Εφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ»*, 11 Δεκεμβρίου, Αθήνα.
21. Σαρτζετάκης, Ε., (2007), «Εισαγωγή στην Μακροοικονομική», Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη.
22. Σιουρούνης, Δ.Γ., (2008), «Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη II», Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τρίπολη.
23. Υπουργείο Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας, (2009), «Μνημόνιο – Πλαίσιο αρχών συνεργασίας Υπουργείου Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας-ΟΑΕΔ & ΚΕΔΚΕ», Γραφείο Τύπου, Αθήνα.
24. Χατζημανωλάκη, Σ., (2007), «Η ανεργία στις περιφέρειες της Ελλάδας», Διπλωματική Εργασία, Διατμηματικό πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Οικονομική Επιστήμη, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη.

ΠΗΓΕΣ

1. Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Πειραιά.
2. Κέντρο Πληροφόρησης Εργαζομένων και Ανέργων
3. Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Περιφερειακής Ανάπτυξης
4. Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος (ΕΣΥΕ)
5. Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
6. Διεθνές Γραφείο Εργασίας (ΔΓΕ)
7. ΚΕΠΕ
8. EUROSTAT
9. Οργανισμός Ανάπτυξης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ)
10. Επαγγελματικό Επιμελητήριο Αθηνών
11. Περιφέρεια Αττικής
12. Νομαρχία Αθηνών
13. Νομαρχία Πειραιώς
14. Νομαρχία Ανατολικής Αττικής
15. Νομαρχία Δυτικής Αττικής
16. Ινστιτούτο Εργασίας – ΓΕΣΕΕ
17. Ίδρυμα Ωνάση
18. Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

1. <http://www.imathia.gr/page.asp?404;http://www.imathia.gr:80/profile/dioik/employment.htm>
2. <http://econ.uop.gr/~gsiour/Ch27>
3. <http://www.mof.gov.cy/mof/cvstat/statistics.nsf/All/8498FBB43E2BB28CC22576820037C764?OpenDocument>
4. <http://openarchives.gr/view/277358>
5. <http://eknkkepea.blogspot.com/2006/11/blog-post.html>
6. http://www.econometric-models.org/Greek_Economy_Lecture_7.pdf
7. <http://kafousias.teimes.gr/nikolou.pdf>
8. <http://www.vasilopoulos.info/anergia.html>
9. <http://dlabs.it.teithe.gr/epixeir/epix3/3.htm>
10. <http://s.enet.gr/resources/article-files/mnhmonio.pdf>
11. <http://www.authorstream.com/Presentation/pingouras-104227-anergia-powerpoint-economic-uneplloyment-cap-12-ec-education-ppt/>
12. http://www.ogeeka-dimitra.org.gr/enimerosi/pep_sterea/pep_sterea_katastasi.htm
13. http://www.onassis.gr/enim_deltio/45_09/book_review_2.php
14. <http://www.kamatero.gr/default.aspx?page=444>
15. <http://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/3731/1/XatzimanwlakiMsc2007.pdf>
16. <http://www.neleviot.gr/programs/SYNTOMH%20PERIGRAFH.htm>
17. http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A0101/PressReleases/A0101_SJO02_DT_MM_05_2009_01_F_GR.pdf
18. <http://www.attiki.gov.gr/>
19. <http://news.disabled.gr/?p=2805>
20. <http://users.uom.gr/~esartz/teaching/macro/Kef26.pdf>
21. http://www.newsit.gr/default.php?pname=Article&art_id=21678&catid=13
22. <http://el.wikipedia.org/wiki/>
23. http://www.infopeloponnisos.gr/innovation/index1_4.html
24. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32000R1897:EL:HTML>

25. <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=84136>
26. <http://www.tovima.gr/default.asp?pid=2&ct=32&artid=222113&dt=11/12/2007>
27. <http://www.tovima.gr/default.asp?pid=2&ct=6&artid=254682&dt=11/02/2009#ixzz0kua5uThi>
28. <http://www.inegsee.gr/enimerwsi-41-doc7.htm>
29. <http://www.syn.gr/programma/b4.htm>
30. <http://www.authorstream.com/Presentation/pingouras-104227-anergia-powerpoint-economic-unemployment-cap-12-ec-education-ppt/>
31. <http://www.eea-info.gr/index.asp?t=8&aID=75000209&isID=495>
32. <http://www.demography-lab.prd.uth.gr/DDAoG/article/cont/perilipseis/velentzas.htm>
33. <http://www.allmedia.gr/Info/Inf-nom-site.htm>
34. <http://www.chiosnews.com/cn18520071053030.asp>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

*ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Μέθοδος Δειγματοληψίας Έρευνας
Εργατικού Δυναμικού*

Έρευνα απασχόλησης (εργατικού δυναμικού) ΕΙΔΟΣ

Δειγματοληπτική έρευνα

1. Ερευνώμενος πληθυσμός

Για τη διερεύνηση του μεγέθους και της σύνθεσης της απασχόλησης και της ανεργίας, ο ερευνώμενος πληθυσμός αποτελείται από όλα τα άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω, με εξαίρεση όσους υπηρετούν στρατιωτική θητεία και τους φυλακισμένους.

Τα άτομα που διαμένουν μόνιμα σε συλλογικές κατοικίες (όπως νοσοκομεία, ξενοδοχεία, άσυλα, γηροκομεία, ορφανοτροφεία κλπ.) δεν καλύπτονται από την έρευνα. Τα άτομα αυτά είναι – κατά κανόνα – μέλη ιδρυμάτων. Εάν αφαιρέσουμε από τον πληθυσμό αυτό τους υπηρετούντες τη στρατιωτική τους θητεία και τους φυλακισμένους, το πραγματικό ποσοστό που δεν καλύπτει η έρευνα ανέρχεται στο 2% του συνολικού πληθυσμού, ενώ κατά το μεγαλύτερο μέρος αφορά άτομα μη οικονομικά ενεργά.

2. Μέθοδος δειγματοληψίας

Κατά την έρευνα εφαρμόστηκε η δισταδιακή στρωματοποιημένη δειγματοληψία με πρωτογενή μονάδα έρευνας την επιφάνεια (ένα ή περισσότερα συνεχόμενα οικοδομικά τετράγωνα) και τελική μονάδα έρευνας το νοικοκυριό.

3. Στρωμάτωση του πληθυσμού

Πρώτο κριτήριο στρωμάτωσης του ερευνώμενου πληθυσμού είναι η γεωγραφική διαίρεση της Χώρας. Σε κάθε Νομό (NUTS III), η στρωμάτωση των νοικοκυριών πραγματοποιήθηκε κατανέμοντας τα Δημοτικά και Κοινοτικά Διαμερίσματα στα οποία ανήκουν ανάλογα με το βαθμό αστικότητας (αστικές, ημιαστικές και αγροτικές περιοχές). Εκτός των Πολεοδομικών Συγκροτημάτων των δύο Μεγάλων Πόλεων (Περιφέρεια Πρωτευούσης και Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης), η στρωμάτωση κατά βαθμό αστικότητας έγινε ως εξής:

* Διευκρίνιση: Δημοτικά και Κοινοτικά Διαμερίσματα των οποίων ο πολυπληθέστερος οικισμός αποτελείται από τον αναγραφόμενο πληθυσμό στα παραπάνω στρώματα.

Η Περιφέρεια Πρωτευούσης χωρίστηκε σε 31 στρώματα ίσου περίπου μεγέθους (ίσος αριθμός νοικοκυριών) με τα οικοδομικά τετράγωνα των Δήμων και λαμβάνοντας υπόψη κοινωνικοοικονομικά κριτήρια. Όμοια, το Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης χωρίστηκε σε 9 ίσου μεγέθους στρώματα. Τα Πολεοδομικά Συγκροτήματα των δύο Μεγάλων Πόλεων αποτελούν το 40% του συνολικού πληθυσμού και κατέχουν ακόμα υψηλότερο ποσοστό σε κάποιες κοινωνικοοικονομικές μεταβλητές.

4. Κλάσμα δειγματοληψίας

Σε κάθε τρίμηνο του έτους, ερευνάται ένα δείγμα περίπου 31.217 νοικοκυριών (κλάσμα δειγματοληψίας \cong 0,85%). Επιπλέον, μεταξύ διαδοχικών τριμήνων, ερευνάται κοινό δείγμα νοικοκυριών το ποσοστό του οποίου ανέρχεται στο 83% (5/6). Το γεγονός αυτό εξασφαλίζει καλύτερες διαχρονικές συγκρίσεις.

Τα κλάσματα δειγματοληψίας και το μέγεθος του δείγματος ανά περιφέρεια (NUTS II) παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα.

(*) Οι γεωγραφικές περιφέρειες της Ελλάδας είναι 13. Όμως σε αυτή τη μελέτη, η 2^η γεωγραφική περιφέρεια (Κεντρική Μακεδονία) λήφθηκε υπόψη χωρίς το Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης και η 9^η γεωγραφική περιφέρεια (Αττική) λήφθηκε υπόψη χωρίς την Περιφέρεια Πρωτευούσης, ενώ και τα δύο μεγάλα συγκροτήματα θεωρήθηκαν ως ξεχωριστές γεωγραφικές περιφέρειες.

Οι υπολογισμοί των κλασμάτων και των μεγεθών του δείγματος που απεικονίζονται στον παραπάνω πίνακα, βασίστηκαν σε δεδομένα που προέρχονταν από την τελευταία απογραφή πληθυσμού του έτους 2001.

5. Διαδικασία επιλογής του δείγματος

1^ο στάδιο δειγματοληψίας

Στο 1^ο στάδιο δειγματοληψίας, από κάθε ένα στρώμα (έστω στρώμα h), επιλέχθηκαν n_h πρωτογενείς μονάδες (επιφάνειες).

Κάθε πρωτογενής μονάδα του στρώματος έχει πιθανότητα επιλογής ανάλογη του μεγέθους της. Έτσι, αν X_{hi} είναι ο αριθμός των νοικοκυριών της μονάδας του δείγματος τάξης i ($i=1,2,\dots,n_h$) και X_h ο αριθμός των νοικοκυριών του στρώματος h , σύμφωνα με την Απογραφή Πληθυσμού έτους 2001, τότε η πιθανότητα επιλογής

είναι :

$$P_{hi} = \frac{X_{hi}}{X_h}$$

Ο αριθμός n_h των πρωτογενών μονάδων σε κάθε στρώμα είναι πολλαπλάσιος του 6, γιατί σε κάθε τρίμηνο το δείγμα των νοικοκυριών αλλάζει κατά το 1/6 σε σχέση με τις πρωτογενείς μονάδες.

Ο συνολικός αριθμός των πρωτογενών μονάδων του δείγματος ανέρχεται στις 2.640 μονάδες.

2^ο στάδιο δειγματοληψίας

Στο 2^ο στάδιο δειγματοληψίας, σε κάθε επιλεγείσα πρωτογενή δειγματοληπτική μονάδα (μονάδα επιφάνειας) επιλέγεται το δείγμα των τελικών μονάδων (νοικοκυριών). Στην πραγματικότητα, στο δεύτερο στάδιο επιλέγεται δείγμα κατοικιών. Εντούτοις, στις περισσότερες περιπτώσεις, υπάρχει μία προς μία αντιστοιχία μεταξύ νοικοκυριού και κατοικίας. Εάν η επιλεγείσα κατοικία αποτελείται από περισσότερα του ενός νοικοκυριά, τότε ερευνώνται όλα τα νοικοκυριά.

Έστω M_{hi} ο αριθμός των νοικοκυριών κατά τη διάρκεια της έρευνας στην i επιλεγείσα μονάδα επιφάνειας στο στρώμα h . Από αυτά, ένα συστηματικό δείγμα m_{hi} νοικοκυριών επιλέγεται με ίσες πιθανότητες. Καθένα από τα m_{hi} νοικοκυριά έχει την ίδια πιθανότητα να περιληφθεί στην έρευνα και η οποία είναι ίση με $\frac{m_{hi}}{M_{hi}}$.

Σε κάθε επιλεγείσα πρωτογενή μονάδα, προσδιορίζεται το μέγεθος του δείγματος m_{hi} . Ο συνολικός αριθμός των νοικοκυριών που πρόκειται να ερευνηθούν από τις n_h

επιλεγείσες πρωτογενείς δειγματοληπτικές μονάδες είναι $m_h = \sum_{i=1}^{n_h} m_{hi}$.

Το μέγεθος m_{hi} υπολογίζεται σε κάθε πρωτογενή δειγματοληπτική μονάδα hi έτσι, ώστε εφαρμόζοντας τη διαδικασία της διστάδιακής δειγματοληψίας, να επιλέγεται από το

στρώμα ποσοστό νοικοκυριών ίσο με: $\frac{m_h}{M_h}$.

Στην επαναλαμβανόμενη δειγματοληψία, ο αριθμητής αυτού του κλάσματος θα ποικίλει από δείγμα σε δείγμα. Με άλλα λόγια το κλάσμα $\frac{m_h}{M_h}$ θα είναι τυχαία μεταβλητή.

Για τον καθορισμό του μεγέθους m_{hi} , αρχικά υπολογίζεται το διάστημα

δειγματοληψίας $\delta_{hi} = \frac{M_{hi}}{m_{hi}}$ και ακολούθως $m_{hi} = \frac{M_{hi}}{\delta_{hi}}$, έτσι ώστε να

ικανοποιούνται οι ακόλουθες δύο συνθήκες:

α) $E\left(\frac{m_h}{M_h}\right) = \frac{1}{\lambda}$, όπου $\frac{1}{\lambda}$ διαφορετικό σε κάθε περιφέρεια (NUTS II) και

β) ο εκτιμητής για το σύνολο του στρώματος Y_h (για οποιοδήποτε χαρακτηριστικό) θα

πρέπει να είναι αυτοσταθμιζόμενοι.

Για να ισχύουν οι συνθήκες αυτές, το διάστημα δειγματοληψίας δ_{hi} υπολογίζεται ως εξής:

$$\frac{1}{n_h} \cdot \frac{1}{P_{hi}} \cdot \frac{M_{hi}}{m_{hi}} = \lambda \Rightarrow \frac{1}{n_h} \cdot \frac{1}{P_{hi}} \cdot \delta_{hi} = \lambda \Rightarrow \delta_{hi} = \frac{M_{hi}}{m_{hi}} = \lambda \cdot n_h \cdot P_{hi}$$

6. Συλλογή δεδομένων

Τα συλλεγόμενα δεδομένα για την απασχόληση έχουν περίοδο αναφοράς την ημερολογιακή εβδομάδα που προηγείται της εβδομάδας της έρευνας.

Για τη συλλογή των στατιστικών στοιχείων εφαρμόστηκε η μέθοδος της συνέντευξης (προσωπική συνέντευξη).

Για τον εντοπισμό των μονάδων επιφάνειας, την επιλογή των πρωτογενών δειγματοληπτικών μονάδων (νοικοκυριά) και την λήψη των στατιστικών πληροφοριών χρησιμοποιήθηκαν τα ακόλουθα έντυπα:

- Χάρτης ή σχέδιο
- Κατάλογος κατοικιών στη μονάδα επιφάνειας
- Πίνακες με τις επιλεγμένες κατοικίες της έρευνας
- Πίνακες με τα επιλεγμένα νοικοκυριά του δείγματος
- Ερωτηματολόγιο

Σε κάθε μονάδα επιφάνειας hi , η επιλογή των κατοικιών έγινε από τον ενημερωμένο κατάλογο κατοικιών (πλαίσιο δειγματοληψίας), με βάση το διάστημα δειγματοληψίας

δ_{hi} της μονάδας επιφάνειας και τον τυχαίο αριθμό τ_{hi} ($0 < \tau_{hi} \leq \delta_{hi}$) ως εξής:

- Δημιουργία της ακολουθίας των αριθμών: $a_{hi1} = \tau_{hi}$, $a_{hi2} = \tau_{hi} + \delta_{hi}$,

$$a_{hi3} = \tau_{hi} + 2 \cdot \delta_{hi}, \dots, a_{hi m_{hi}} = \tau_{hi} + (m_{hi} - 1) \cdot \delta_{hi}.$$

- Από τον κατάλογο (πλαίσιο δειγματοληψίας) επιλέγονται τα νοικοκυριά με αύξοντες αριθμούς στον κατάλογο-πλαίσιο τους κάτωθι ακέραιους αριθμούς: $\beta_{hij} = a_{hij}$,

όταν a_{hij} = ακέραιος $\beta_{hij} = \lfloor a_{hij} \rfloor + 1$, όταν a_{hij} = δεκαδικός

($j = 1, 2, \dots, m_{hi}$), όπου οι αγκύλες συμβολίζουν το ακέραιο μέρος του αριθμού.

Τελική μονάδα έρευνας αποτελεί το νοικοκυριό. Στις περιπτώσεις κατοικιών με δύο ή περισσότερα νοικοκυριά ερευνώνται όλα τα νοικοκυριά των κατοικιών αυτών. Ερευνήθηκε, επομένως, το νοικοκυριό ή τα νοικοκυριά, τα οποία διέμεναν, κατά το χρόνο διενέργειας της έρευνας, στην κατοικία που είχε επιλεγεί. Οι κενές κατοικίες και οι εξοχικές ή δευτερεύουσες κατοικίες, δεν ερευνήθηκαν (οι εξοχικές ή δευτερεύουσες κατοικίες αν κατοικούσαν κατά την κατάρτιση του καταλόγου τότε συμπεριλήφθηκαν στον κατάλογο). Οι υπό ανέγερση κατοικίες, δηλαδή οι κατοικίες στις οποίες δεν είχαν αποπερατωθεί οι εργασίες κατασκευής, που ήταν απαραίτητες για να γίνουν κατοικήσιμες, οι ερειπωμένες και οι υπό κατεδάφιση κατοικίες, όταν δεν κατοικούσαν δεν ερευνήθηκαν.

Διευκρινίζεται ότι, στην περίπτωση που εκ παραδρομής είχαν περιληφθεί στον κατάλογο-πλαίσιο κατοικίες κενές, δευτερεύουσες ή εξοχικές (κατοικούμενες ή κενές), κατοικίες που χρησιμοποιούνται ως επαγγελματική στέγη (οδοντιατρεία, δικηγορικά γραφεία κλπ.) και κατοικίες στις οποίες διαμένουν νοικοκυριά που ανήκουν σε ξένες αποστολές (π.χ. πρεσβείες, προξενεία κλπ.) δεν αντικαταστάθηκαν.

7. Εκτίμηση των χαρακτηριστικών της έρευνας

Για την εκτίμηση των χαρακτηριστικών της έρευνας, τα στοιχεία που αφορούν χωριστά κάθε άτομο του δείγματος πολλαπλασιάστηκαν με έναν αναγωγικό συντελεστή. Ο αναγωγικός συντελεστής προκύπτει από το γινόμενο των ακόλουθων τριών παραγόντων:

α. Η αντίστροφη πιθανότητα επιλογής του ατόμου, που συμπίπτει με την αντίστροφη πιθανότητα του νοικοκυριού.

$$\frac{1}{n_h} \cdot \frac{1}{P_{hi}} \cdot \frac{M_{hi}}{m_{hi}} = DW_{hi}, \text{ όπου}$$

M_{hi} = ο αριθμός των νοικοκυριών στον ενημερωμένο κατάλογο-πλαίσιο της πρωτογενούς μονάδας επιφάνειας hi

m_{hi} = ο αριθμός των επιλεγμένων νοικοκυριών στην πρωτογενή μονάδα επιφάνειας hi

n_h = το μέγεθος του δείγματος των πρωτογενών μονάδων στο στρώμα h

P_h = η πιθανότητα επιλογής της πρωτογενούς μονάδας επιφάνειας hi

β. Το αντίστροφο του ποσοστού απόκρισης των νοικοκυριών εντός της πρωτογενούς μονάδας.

γ. Ένας διορθωτικός συντελεστής, ο οποίος καθορίζεται κατά τρόπο ώστε, η εκτίμηση των ατόμων κατά φύλο και ομάδες ηλικιών που θα προκύψουν ανά γεωγραφική περιφέρεια να συμπίπτουν με τον αντίστοιχο αριθμό ο οποίος υπολογίστηκε με προβολή για την περίοδο αναφοράς της έρευνας και βασίστηκε στη φυσική κίνηση πληθυσμού (απογραφή πληθυσμού 2001 και γεννήσεις, θάνατοι, μετανάστευση).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Περιεχόμενα

Πληροφορίες για θέματα επικοινωνίας (Ταχυδρομική και ηλεκτρονική διεύθυνση του τμήματος Έρευνας Εργατικού Δυναμικού, τηλέφωνα επικοινωνίας)	1
Ημερομηνία ενημέρωσης των μεταδεδομένων (Ημερομηνία τελευταίας ενημέρωσης των μεταδεδομένων).....	2
Παρουσίαση δεδομένων (Χρησιμοποιούμενες ταξινομήσεις, βασικές έννοιες και ορισμοί, γεωγραφική και χρονική κάλυψη).....	3
Περίοδος αναφοράς (Πληροφορίες για τις περιόδους αναφοράς των εκτιμήσεων της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού).....	4
Νομικό πλαίσιο της έρευνας (Πληροφορίες για το νομικό καθεστώς της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού).....	5
Εμπιστευτικότητα (Νομοθετικές ρυθμίσεις για την εμπιστευτικότητα των στοιχείων).....	6
Πολιτική ενημέρωσης (Πληροφορίες για τις ημερομηνίες ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων της έρευνας).....	7
Συχνότητα ανακοίνωσης αποτελεσμάτων	8
Τρόποι διάχυσης αποτελεσμάτων (Πληροφορίες για τα δημοσιεύματα και τους τρόπους παροχής στοιχείων της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού).....	9
Μεθοδολογική τεκμηρίωση (Πληροφορίες για τη διαθέσιμη μεθοδολογική τεκμηρίωση της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού).....	10
Ακρίβεια και αξιοπιστία (Πληροφορίες για τα δειγματοληπτικά σφάλματα, σφάλματα πλαισίου, σφάλματα μη απόκρισης, κλπ)	11
Συγκρισιμότητα (Σύντομο ιστορικό της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού και των βασικών μεταβολών στο σχεδιασμό της έρευνας).....	12
Συμφωνία στοιχείων (Σύγκριση των εκτιμήσεων της έρευνας με στοιχεία εγγεγραμμένης ανεργίας και εθνικών λογαριασμών).....	13
Αναθεώρηση δεδομένων (Πολιτική αναθεώρησης δημοσιευμένων στοιχείων).....	14
Στατιστική Επεξεργασία (Σχεδιασμός της έρευνας, μέθοδος συλλογής στοιχείων, μέθοδος παραγωγής εκτιμήσεων).....	15

1. Επικοινωνία	
1.1 Υπεύθυνος Οργανισμός	Γενική Γραμματεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος (Γ.Γ. ΕΣΥΕ)
1.2 Αρμόδια διεύθυνση	Στατιστικών Πληθυσμού και Αγοράς Εργασίας
1.3 Υπεύθυνος επικοινωνίας	Ζαχαρίου Στέλιος
1.4 Θέση στο φορέα	Τμηματάρχης
1.5 Ταχυδρομική διεύθυνση	Πειραιώς και Επονιτών, ΤΚ 185 10 Πειραιάς
1.6 Ηλεκτρονική διεύθυνση	zacharis@statistics.gr
1.7 Τηλέφωνο επικοινωνίας	(+30) 2104852173
1.8 FAX επικοινωνίας	(+30) 2104852948

2. Ενημέρωση Μεταδεδομένων	
Τελευταία ενημέρωση Μεταδεδομένων	Νοέμβριος 2008

3. Παρουσίαση δεδομένων	
3.1 Σύντομη περιγραφή	
<p>Βασικός σκοπός της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού είναι η κατανομή του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας (15 ετών και άνω) σε τρεις πλήρως διακριτές ομάδες- απασχολούμενοι, άνεργοι και μη ενεργοί. Η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού συλλέγει πρόσθετες πληροφορίες που αφορούν δημογραφικά χαρακτηριστικά, χαρακτηριστικά της κύριας εργασίας, ύπαρξη και χαρακτηριστικά δεύτερης εργασίας, ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό επίπεδο, συμμετοχή σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες, προηγούμενη εργασιακή εμπειρία και αναζήτηση εργασίας.</p>	
3.2 Χρησιμοποιούμενα ταξινομικά συστήματα	
<p>Η οικονομική δραστηριότητα έως το 2007 ταξινομείται σύμφωνα με την ΣΤΑΚΟΔ 03 η οποία είναι η Ελληνική έκδοση της NACE Rev1.1. Από το 2008 χρησιμοποιείται η ΣΤΑΚΟΔ 08, που στο τριψήφιο επίπεδο είναι ταυτόσημη με την NACE Rev2. Η ταξινόμηση βασίζεται στο τριψήφιο επίπεδο για την κύρια εργασία και στο διψήφιο επίπεδο για την δεύτερη και προηγούμενη εργασία.</p> <p>Το επάγγελμα ταξινομείται σύμφωνα με την ΣΤΕΠ-92, η οποία είναι η Ελληνική έκδοση της Διεθνούς Τυποποιημένης Ταξινόμησης των Επαγγελματιών - ISCO-88 (Com). Η ταξινόμηση βασίζεται στο τριψήφιο επίπεδο.</p> <p>Η υπηκοότητα και η χώρα γέννησης ταξινομούνται με χρήση μιας ειδικής ταξινόμησης για την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού.</p> <p>Το επίπεδο εκπαίδευσης ταξινομείται με χρήση μιας ειδικής ταξινόμησης για την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού η οποία επιτρέπει την ταξινόμηση της σύμφωνα με τη Διεθνή Τυποποιημένη Ταξινόμηση της Εκπαίδευσης (ISCED 97).</p> <p>Το αντικείμενο σπουδών ταξινομείται με χρήση της ISCED 97 σε μονοψήφιο επίπεδο (για τις επιστήμες και τις ξένες γλώσσες χρησιμοποιείται το διψήφιο και το τριψήφιο επίπεδο).</p> <p>Οι γεωγραφικές περιοχές ταξινομούνται σύμφωνα με την ταξινόμηση NUTS.</p>	
3.3 Κάλυψη	
<p>Ο πληθυσμός των ιδιωτικών νοικοκυριών που διαμένει ή προτίθεται να διαμείνει τουλάχιστον ένα χρόνο στην Ελλάδα. Τα άτομα που διαμένουν μόνιμα σε συλλογικές κατοικίες, δηλαδή νοσοκομεία, ξενοδοχεία,</p>	

άσυλα, οίκους ευγηρίας, ορφανοτροφεία κτλ., δεν καλύπτονται από την έρευνα.

3.4 Έννοιες και ορισμοί (κύριες μεταβλητές)

Απασχολούμενοι είναι τα άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω τα οποία την εβδομάδα αναφοράς είτε εργάστηκαν έστω και μία ώρα με σκοπό την αμοιβή ή το κέρδος, είτε εργάστηκαν –χωρίς αμοιβή– στην οικογενειακή επιχείρηση, είτε δεν εργάστηκαν αλλά είχαν μια εργασία ή επιχείρηση από την οποία απουσίαζαν προσωρινά (λόγω ασθένειας, άδειας, κλπ.).

Άνεργοι είναι τα άτομα ηλικίας 15-74 ετών που ήταν χωρίς εργασία την εβδομάδα αναφοράς (δηλαδή δεν θεωρούνται απασχολούμενοι σύμφωνα με τον προηγούμενο ορισμό), ήταν άμεσα διαθέσιμοι για εργασία και είτε αναζητούσαν ενεργά εργασία τις τελευταίες τέσσερις εβδομάδες είτε είχαν βρει μια εργασία που θα αναλάβουν μέσα στους επόμενους τρεις μήνες.

Μη ενεργοί είναι τα άτομα που δε χαρακτηρίζονται ούτε απασχολούμενοι ούτε άνεργοι.

Αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό είναι τα άτομα που εργάζονται στην επιχείρησή τους ή ως ελεύθεροι επαγγελματίες με σκοπό το κέρδος και απασχολούν τουλάχιστο ένα άτομο.

Αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό είναι τα άτομα που εργάζονται στην επιχείρησή τους ή ως ελεύθεροι επαγγελματίες με σκοπό το κέρδος και δεν απασχολούν άτομα.

Μισθωτοί είναι τα άτομα που εργάζονται για κάποιο εργοδότη είτε στον δημόσιο είτε στον ιδιωτικό τομέα και αποζημιώνονται υπό μορφή μισθού, ημερομισθίου, αμοιβών, εφάπαξ καταβολής, πληρωμής ανάλογα με το αποτέλεσμα, ή πληρωμής σε είδος.

Συμβοηδόντα μέλη οικογενειακής επιχείρησης είναι τα άτομα που βοηθούν άλλο μέλος της οικογένειας στην λειτουργία της οικογενειακής επιχείρησης υπό τον όρο ότι δεν κατατάσσονται ως μισθωτοί (δεν λαμβάνουν μισθό και δεν έχουν άμεσο κέρδος από την επιχείρηση).

Μερική απασχόληση, πλήρης απασχόληση. Η διάκριση μεταξύ αυτών των δύο τύπων εργασίας βασίζεται στην αυθόρμητη απάντηση του ερωτώμενου στο σχετικό ερώτημα.

Προσωρινή εργασία. Μια εργασία μπορεί να θεωρηθεί προσωρινή εάν ο εργοδότης και ο υπάλληλος συμφωνήσουν ότι η λήξη της προσδιορίζεται από αντικειμενικές συνθήκες (για παράδειγμα, καθορισμένη ημερομηνία λήξης του έργου ή επιστροφή άλλου υπαλλήλου που είχε αντικατασταθεί προσωρινά). Αυτή η συμφωνία δεν βασίζεται κατ' ανάγκη σε γραπτό συμβόλαιο.

Διάρκεια ανεργίας ορίζεται ο χρόνος αναζήτησης εργασίας (ή ο χρόνος που μεσολάβησε από την τελευταία εργασία του ατόμου εάν αυτός είναι μικρότερος από την διάρκεια αναζήτησης εργασίας).

Άτομα στη εκπαίδευση. Ένα άτομο θεωρείται ότι εκπαιδεύεται εάν παρακολουθεί κάποιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα που περιλαμβάνει βασική εκπαίδευση, συμπληρωματική εκπαίδευση, επαγγελματική εκπαίδευση, συνεχή ή συμπληρωματική κατάρτιση, κατάρτιση στις επιχειρήσεις, μαθητεία, κατάρτιση πάνω στην εργασία, σεμινάρια, εργαστήρια, σπουδές δι' αλληλογραφίας, απογευματινά μαθήματα, αυτομόρφωση κλπ. Περιλαμβάνονται επίσης κύκλοι σπουδών καθαρά ατομικού ενδιαφέροντος που καλύπτουν όλους τους τύπους εκμάθησης και κατάρτισης πάνω σε αντικείμενα, όπως γλώσσες, υπολογιστές, σπουδές σε θέματα επιχειρήσεων, τέχνη και πολιτισμός, θέματα υγείας.

3.5 Γεωγραφική κάλυψη

Καλύπτονται όλες οι περιοχές NUT III (Νομοί) της Ελλάδος.

3.6 Χρονική κάλυψη

Η έρευνα εργατικού δυναμικού παράγει αποτελέσματα από το 1981 σε ετήσια βάση (το β' τρίμηνο του έτους).

Από το 1998 είναι συνεχής έρευνα και παράγει τριμηνιαία αποτελέσματα.

4. Περίοδος αναφοράς

Το δείγμα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού ισοκατανέμεται μέσα στις 13 (ή 14) εβδομάδες του τριμήνου. Κάθε επιλεγμένο νοικοκυριό αντιστοιχεί σε μια συγκεκριμένη εβδομάδα, την εβδομάδα αναφοράς (από Δευτέρα ως Κυριακή.)

- Για την απασχόληση η περίοδος αναφοράς είναι η εβδομάδα αναφοράς.
- Για την αναζήτηση εργασίας, την διευθέτηση του χρόνου εργασίας και τη συμμετοχή στην εκπαίδευση η περίοδος αναφοράς είναι η εβδομάδα αναφοράς και οι τρεις προηγούμενες εβδομάδες.
- Για την διαθεσιμότητα να αναλάβει νέα εργασία (ή να επιστρέψει στην εργασία) η περίοδος αναφοράς είναι οι δύο εβδομάδες μετά την εβδομάδα αναφοράς.

Για τα μηνιαία αποτελέσματα, χρησιμοποιείται το δείγμα που έχει κατανεμηθεί στις τέσσερις (ή πέντε) εβδομάδες αναφοράς που αποτελούν τον συγκεκριμένο μήνα. Στις περιπτώσεις που μια εβδομάδα έχει ημέρες που ανήκουν σε δύο διαφορετικούς μήνες, τότε η εβδομάδα «ανήκει» σε εκείνον το μήνα που περιλαμβάνει την Πέμπτη.

5. Νομικό πλαίσιο

5.1 Νομοθετικές πράξεις σχετικές με την έρευνα

Η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος (ΕΣΥΕ) είναι δημόσια υπηρεσία εποπτευόμενη από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και υπεύθυνη για την διεξαγωγή και διάχυση επίσημων στατιστικών.

Η νομοθεσία που γενικά διέπει την ΕΣΥΕ είναι το Ν.Δ. 3627/56 και ο Ν. 2392/96. Η παροχή των στοιχείων είναι υποχρεωτική, όπως και η διαφύλαξη της εμπιστευτικότητάς τους.

Η έρευνα είναι πλήρως εναρμονισμένη με την Ευρωπαϊκή νομοθεσία. Η κύρια νομοθετική πράξη είναι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 577/9-3-98 του Συμβουλίου (Council Regulation (EC) No. 577/98), ο οποίος στις διατάξεις του καθορίζει το σχεδιασμό, τα χαρακτηριστικά της έρευνας και τη λήψη αποφάσεων. Το πλαίσιο της έρευνας τροποποιείται με τους διαδοχικούς κανονισμούς, κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1372/2007, κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2257/2003, κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1991/2002. (Regulation (EC) No 1372/2007, Regulation (EC) No 2257/2003, Regulation (EC) No 1991/2002).

5.2 Διεθνείς συμφωνίες για την ανταλλαγή δεδομένων

Διμερής συμφωνία έχει υπογραφεί μεταξύ της Eurostat και των Εθνικών Στατιστικών Φορέων για την παροχή ανωνυμοποιημένων δεδομένων της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού.

6. Εμπιστευτικότητα

6.1 Πολιτική περί της εμπιστευτικότητας

Για την διασφάλιση της εμπιστευτικότητας των ατομικών δεδομένων έχουν δημιουργηθεί διατάξεις σε συγκεκριμένα άρθρα του ιδρυτικού νόμου 3627/56 και του νόμου 2392/96. Αυτοί οι νόμοι διέπουν όλα συλλεγμένα ατομικά στατιστικά στοιχεία από την ΕΣΥΕ. Σύμφωνα με τους παραπάνω νόμους τα ατομικά δεδομένα είναι εμπιστευτικά, δεν δημοσιοποιούνται και δεν είναι διαθέσιμα σε οποιαδήποτε άτομο ή οργανισμό.

6.2 Εμπιστευτικότητα – διαχείριση στοιχείων

Όταν κατά τη διάχυση των στοιχείων υπάρχει το ενδεχόμενο άμεσης ή έμμεσης ταυτοποίηση κάποιου προσώπου (π.χ. μικρο-δεδομένα) εφαρμόζονται ένα σύνολο κανόνων για την διασφάλιση της μη εξουσιοδοτημένης γνωστοποίησης:

- Η ηλικία ομαδοποιείται σε πενταετείς ομάδες ηλικιών.
- Η υπηκοότητα και η Χώρα γέννησης ομαδοποιούνται σε τρεις ομάδες: Ελληνική /Υπηκοότητα Χώρας Ευρωπαϊκής Ένωσης / Άλλη.
- Οι Χήροι, οι διαζευγμένοι ή σε διάσταση κατηγοριοποιούνται σε μία τιμή στη μεταβλητή «οικογενειακή κατάσταση».
- Οι αυτοαπασχολούμενοι με ή χωρίς προσωπικό κατηγοριοποιούνται σε μία τιμή στη μεταβλητή «θέση στην επιχείρηση».
- Οι κατηγορίες 1-10 κατηγοριοποιούνται σε μία τιμή στη μεταβλητή «Αριθμός ατόμων που εργάζονται στην τοπική μονάδα της επιχείρησης».
- ISCO σε διψήφια επίπεδο.
- NACE σε μονοψήφιο επίπεδο.
- Η διάρκεια αναζήτησης της εργασίας ομαδοποιείται σε τρεις ομάδες: Λιγότερο ή έως και έξι μήνες / Πάνω από έξι μήνες και λιγότερο από ένα / Ένα έτος και παραπάνω.
- Για μεταβλητές που αφορούν τον αριθμό των πραγματοποιηθεισών ωρών εργασίας γίνεται ομαδοποίηση σε μία κατηγορία όλων των ωρών πάνω από 80.
- Η πληροφορία για το εισόδημα αποκρύπτεται για όλα τα κράτη και έτη.
- Η πληροφορία για το κύμα πρέπει να αποκρύπτεται για να μην μπορούν οι χρήστες να ακολουθούν τα άτομα μεταξύ διαδοχικών κυμάτων.

Μετά από έγκριση από την Επιτροπή Στατιστικού Απορρήτου σε ειδικές περιπτώσεις μπορεί να μην εφαρμοστούν ένας ή δύο κανόνες.

7. Πολιτική ενημέρωσης

7.1 Ημερολόγιο ενημερωτικών δελτίων

Στα τέλη Δεκεμβρίου κάθε έτους η ΕΣΥΕ δημοσιεύει ένα ημερολόγιο για τις ακριβείς ημερομηνίες των ανακοινώσεων (Δελτίων Τύπου) μέσα στο προσεχές έτος.

7.2 Πρόσβαση στο ενημερωτικό ημερολόγιο

Το ημερολόγιο διανέμεται στο Τύπο και σε άλλα ενδιαφερόμενα μέρη δωρεάν ενώ διαχέεται μέσα από την ιστοσελίδα της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (<http://www.statistics.gr>) στη θέση «Ημερολόγιο Ενημερωτικών Δελτίων».

7.3 Πρόσβαση χρηστών

Τα στοιχεία διατίθενται ταυτόχρονα σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη με την έκδοση Δελτίου Τύπου με τίτλο «Εργατικό Δυναμικό» στις 12:00μ.μ, της προκαθορισμένης ημερομηνίας. Ταυτόχρονα με ηλεκτρονικά μέσα διανέμεται στους συνδρομητές. Το Δελτίο Τύπου επακόλουθα αναρτάται στην ιστοσελίδα (<http://www.statistics.gr>).

Δεν υπάρχει πρόσβαση στα δεδομένα από την κυβέρνηση πριν αυτά ανακοινωθούν στο κοινό.

8. Συχνότητα ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων

Μηνιαία αποτελέσματα ανακοινώνονται, έως και 90 ημέρες μετά το τέλος του μήνα αναφοράς, και για τους 12 μήνες του έτους. Τα πλήρη (τριμηνιαία) αποτελέσματα της έρευνας διαχέονται σε τριμηνιαία βάση, έως και 90 μέρες μετά το τέλος της τελευταίας εβδομάδας αναφοράς του αντίστοιχου τριμήνου.

9. Τρόποι διάχυσης

9.1 Δημοσιεύματα

Α) «Τριμηνιαία Έρευνα Εργατικού Δυναμικού» διατίθεται σε συνδρομητές κατόπιν αμοιβής ή με αίτηση στην Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος:

Β) «Στατιστική Επετηρίδα της Ελλάδος» διατίθεται σε συνδρομητές κατόπιν αμοιβής ή με αίτηση στην Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος .

Δημοσιεύει οριστικά στοιχεία που αφορούν:

1. Οικονομικά ενεργά πληθυσμός κατά αστικότητα με διάκριση σε φύλο.
2. Απασχόληση κατά αστικότητα με διάκριση σε φύλο, οικονομική δραστηριότητα και ομάδες ηλικιών, και
3. Ανεργία κατά αστικότητα με διάκριση σε φύλο και ομάδες ηλικιών.

Γ). «Συνοπτική Στατιστική Επετηρίδα της Ελλάδος» διατίθενται σε συνδρομητές κατόπιν αμοιβής ή με αίτηση στην παραπάνω διεύθυνση.

Δημοσιεύει οριστικά στοιχεία που αφορούν:

- 1) Οικονομικά ενεργά πληθυσμός κατά αστικότητα με διάκριση σε φύλο.
- 2) Απασχόληση με διάκριση σε φύλο, ομάδες ηλικιών και οικονομική δραστηριότητα, και
- 3) Ανεργία με διάκριση σε φύλο και ομάδες ηλικιών.

Η περίοδος αναφοράς είναι το Β΄ τρίμηνο του αντίστοιχου έτους.

Δ). «Μηνιαίο Στατιστικό Δελτίο», διατίθενται σε συνδρομητές κατόπιν αμοιβής ή με αίτηση στην παραπάνω διεύθυνση.

Δημοσιεύει οριστικά στοιχεία που αφορούν:

1. Ποσοστά ενεργού πληθυσμού και ποσοστά ανεργίας του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, και
2. Απασχόληση με διάκριση σε κλάδους οικονομικής δραστηριότητας και θέση στην επιχείρηση.

Ε). «Στατιστικές Εργατικού Δυναμικού», ειδική έκδοση για την Διεθνή Έκθεση της Θεσσαλονίκης.

Δημοσιεύει στοιχεία που αφορούν:

- 1) Οικονομικά ενεργό πληθυσμό και ποσοστά ανεργίας κατά περιφέρειες της Ελλάδος (NUTS II),
- 2) Απασχόληση με διάκριση σε φύλο κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, θέση στην επιχείρηση, επίπεδο εκπαίδευσης,
- 3) Ανεργία κατά διάρκεια ανεργίας, και
- 4) Κατάσταση απασχόλησης ένα χρόνο πριν την έρευνα.

Η περίοδος αναφοράς είναι το Β΄ τρίμηνο του αντίστοιχου έτους.

Όλα τα παραπάνω δημοσιεύματα είναι διαθέσιμα στη:

Διεύθυνση Στατιστικής Πληροφόρησης και Εκδόσεων Πειραιώς 46 και Επονητών
Τ.Θ. 80847 Τ.Κ. 18510 Πειραιάς .

(Τηλ. (30) 210-4852 173, FAX: (30) 210-4852 022, e-mail: data.dissem@statistics.gr και papadopn@statistics.gr).

9.2 On-line βάση δεδομένων

Η on-line βάση δεδομένων είναι υπό κατασκευή, και προβλέπεται να είναι διαθέσιμη το 2009. Προκαθορισμένοι πίνακες είναι διαθέσιμοι στην ιστοσελίδα της ΕΣΥΕ:

http://www.statistics.gr/table_menu.asp?dt=0&sb=SJO_1&SSnid=%20-%20Απασχόληση%20-%20Ανεργία&Dnid=%20-%20Εργατικό%20Δυναμικό

και http://www.statistics.gr/table_menu_eng.asp?dt=0&sb=SJO_1&SSnid=%20-%20Employment%20-%20Unemployment&Dnid=%20-%20Labour%20Force

9.3 Πρόσβαση στα πρωτογενή δεδομένα

Τα πρωτογενή δεδομένα είναι διαθέσιμα με αμοιβή και κατόπιν αιτήσεως στην Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος στην διεύθυνση Στατιστικής Πληροφόρησης και Εκδόσεων, Πειραιώς 46 και Επονητών Τ.Θ. 80847 Τ.Κ. 18510 Πειραιάς (τηλ. (30) 210-4852 173, FAX: (30) 210-4852 022, e-mail: data.dissem@statistics.gr και papadorn@statistics.gr).

Η εμπιστευτικότητα των στοιχείων είναι πάντα διασφαλισμένη (Κεφάλαιο 7).

9.4 Άλλοι τρόποι διάχυσης

α) Ένας αριθμός πινακοποιημένων δεδομένων είναι διαθέσιμα σε όλους τους χρήστες από τον ιστότοπο (<http://www.statistics.gr>). Τα επιλεγμένα δεδομένα απεικονίζουν την δομή κυρίων μεγεθών του εργατικού δυναμικού μαζί με δημογραφικά και άλλα ατομικά χαρακτηριστικά.

β) Άλλα πινακοποιημένα στοιχεία, δειγματοληπτικά σφάλματα και διαστήματα εμπιστοσύνης είναι διαθέσιμα κατόπιν αιτήσεως στην Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος στην διεύθυνση Στατιστικής Πληροφόρησης και Εκδόσεων, Πειραιώς 46 και Επονητών Τ.Θ. 80847 Τ.Κ. 18510 Πειραιάς (τηλ. (30) 210-4852 173, FAX: (30) 210-4852 022, e-mail: data.dissem@statistics.gr και papadorn@statistics.gr).

Η εμπιστευτικότητα των στοιχείων είναι πάντα διασφαλισμένη (Κεφάλαιο 7).

10. Μεθοδολογική τεκμηρίωση

Ανασχεδιασμός του δείγματος της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού από το έτος 1998 και εξής Ν. Πανταζίδης (μόνο στα Ελληνικά).

Αποτελεσματικότητα των εκτιμήσεων της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού από το έτος 1998 και εξής Ν. Πανταζίδης (μόνο στα Ελληνικά).

Τα κείμενα είναι διαθέσιμα σε αρχεία pdf.

Σύντομες μεθοδολογικές σημειώσεις είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση:

http://www.statistics.gr/table_menu_per_year.asp?Dnid=%20-%20Εργατικό%20Δυναμικό&SSnid=%20-%20Απασχόληση%20-%20Ανεργία&dt=1&sb=SJO_1×eries=1 (στα Ελληνικά), και

http://www.statistics.gr/table_menu_per_year_eng.asp?Dnid=%20-%20Labour%20Force&SSnid=%20-%20Employment%20-%20Unemployment&dt=1&sb=SJO_1×eries=1 (στα Αγγλικά)

11. Ακρίβεια και αξιοπιστία

11.1 Δειγματοληπτικά σφάλματα

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει το συντελεστή μεταβλητότητας για ορισμένες εκτιμήσεις σε επίπεδο χώρας για τα 4 τρίμηνα του 2007 (όπου ο συντελεστής μεταβλητότητας ορίζεται ως το πηλίκο του τυπικού σφάλματος μιας εκτίμησης δια την εκτίμηση, εκφρασμένο ως ποσοστό).

Cv τριμηνιαίων αποτελεσμάτων σε εθνικό επίπεδο (%) (για το 2007)					
Τρίμηνο	Αριθμός απασχολουμένων	Αριθμός μερικώς απασχολουμένων	Αριθμός ανέργων	Ποσοστό ανεργίας	Μέσος όρος πραγματοποιηθεισών εργασιών ανά εβδομάδα
1	0,98	3,1	2,63	2,4	0,39
2	0,99	3,1	2,64	2,4	0,36
3	0,98	3,2	2,7	2,5	0,43
4	0,97	3,2	2,68	2,5	0,39

Ο επόμενος πίνακας παρουσιάζει το συντελεστή μεταβλητότητας για τις ετήσιες εκτιμήσεις ορισμένων μεταβλητών στο επίπεδο της Περιφέρειας για το έτος 2007.

Περιφέρεια	Αριθμός απασχολουμένων	Αριθμός μερικώς απασχολουμένων	Αριθμός ανέργων	Ποσοστό ανεργίας	Μέσος όρος πραγματοποιηθεισών εργασιών ανά εβδομάδα
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	3,6	10,1	8,87	7,67	1,18
Κεντρική Μακεδονία	2,1	6,4	5,52	4,93	0,65
Δυτική Μακεδονία	4,3	11,7	11,59	9,67	1,49
Θεσσαλία	3,3	8,8	8,83	8,30	1,37
Ήπειρος	4,7	9,3	9,27	7,59	1,19
Ιόνια Νησιά	4,7	20,2	14,69	12,74	1,65
Δυτική Ελλάδα	4,4	12,6	7,69	6,67	1,29
Στερεά Ελλάδα	3,9	9,1	9,37	8,14	1,07
Πελοπόννησος	3,7	10,3	8,75	7,32	1,11
Αττική	1,6	6,0	4,29	3,94	0,44
Βόρειο Αιγαίο	5,9	18,7	16,03	14,52	1,97
Νότιο Αιγαίο	6,3	16,1	13,58	10,79	1,31
Κρήτη	3,6	9,6	9,25	8,10	0,84

Η διασπορά της εκτίμησης του χαρακτηριστικού εκτιμάται από την διασπορά των εκτιμήσεων των αυτών των χαρακτηριστικών σε κάθε τελικό στρώμα, δηλαδή από μια σχέση του τύπου:

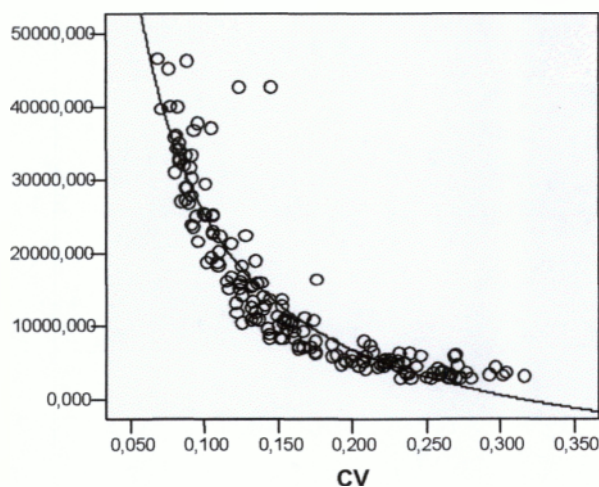
$$V(\hat{Y}) = \lambda^2 \left(\frac{n_{hi}}{n_{hi} - 1} \right) \cdot \left[\sum_j y_{hj}^2 - \frac{1}{n_{hi}} \left(\sum_j y_{hj} \right)^2 \right]$$

όπου λ είναι οι συντελεστές στάθμισης, n_{hi} είναι ο αριθμός των πρωτογενών δειγματοληπτικών μονάδων στο τελικό στρώμα, και $\sum_j y_{hj}$ η εκτίμηση του χαρακτηριστικού στη πρωτογενή δειγματοληπτική μονάδα.

Γενικά υπάρχει ισχυρή συσχέτιση μεταξύ του μεγέθους μιας εκτίμησης και του τυπικού σφάλματος της εκτίμησης. Το επόμενο γράφημα παρουσιάζει τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης του συντελεστή μεταβλητότητας μιας εκτίμησης και του μεγέθους της εκτίμησης. Για την παλινδρόμηση χρησιμοποιήθηκε ένα δείγμα 160 εκτιμήσεων. Η προσαρμογή του μοντέλου είναι ικανοποιητική (R τετράγωνο = 0, 849).

Από το προσαρμοσμένο μοντέλο παρατηρούμε ότι για εκτιμήσεις τουλάχιστον 25.000 ατόμων (στο σύνολο Χώρας) μπορεί να αναμένουμε CV τουλάχιστον 15%.

Εκτίμηση

11.2 Μη δειγματοληπτικά σφάλματα

Σφάλματα πλαισίου: Το πλαίσιο δειγματοληψίας βασίζεται στην τελευταία απογραφή (2001). Οι πρωτογενείς δειγματοληπτικές μονάδες αποτελούνται από συνένωση οικοδομικών τετραγώνων. Ο σχηματισμός και η επιλογή των πρωτογενών δειγματοληπτικών μονάδων βασίζεται στον αριθμό των μόνιμα διαμενόντων ιδιωτικών νοικοκυριών σε αυτή την περιοχή στην απογραφή του 2001. Οι δευτερογενείς δειγματοληπτικές μονάδες (δηλαδή νοικοκυριά και κατοικίες) επιλέγονται μετά την επιλογή της πρωτογενούς δειγματοληπτικής μονάδας και μετά την κατάρτιση πλήρους καταλόγου των κατοικιών των ιδιωτικών νοικοκυριών στην πρωτογενή δειγματοληπτική μονάδα. Ο κατάλογος ενημερώνεται κάθε 6 τρίμηνα (όταν νέο συστηματικό δείγμα κατοικιών επιλέγεται στην πρωτογενή δειγματοληπτική μονάδα). Τα κύρια ζητήματα σχετικά με την ποιότητα του πλαισίου είναι:

- Όσο απομακρυνόμαστε χρονικά από την απογραφή οι πιθανότητες επιλογής δεν απεικονίζουν το «πραγματικό μέγεθος» της επιλεγμένης πρωτογενούς δειγματοληπτικής μονάδας.
- Το μέγεθος του δείγματος μπορεί να διαφέρει αξιοσημείωτα και ακόμη να απέχει ουσιαστικά από το αναμενόμενο μέγεθος, λόγω των μεγάλων αλλαγών στο «μέγεθος» (δηλαδή τον αριθμό των νοικοκυριών) της πρωτογενούς δειγματοληπτικής μονάδας.
- Ο δύσκολος έλεγχος του τρόπου ενημέρωσης του καταλόγου. Μπορεί να γίνει περισσότερη ή λιγότερη κάλυψη της περιοχής.

Σφάλματα μη απόκρισης: Τα σφάλματα μη απόκρισης είναι περίπου 10% αλλά ποικίλουν αξιοσημείωτα από 22% στο Π.Σ. Θεσσαλονίκης έως 4% στην Κεντρική και Δυτική Μακεδονία. Τα ποσοστά μη απόκρισης είναι περισσότερο ή λιγότερο σταθερά τα τελευταία τέσσερα έτη με τάση ανάδου στις αστικές περιοχές.

Η μη απόκριση αντιμετωπίζεται με αναγωγή στο επίπεδο της πρωτογενούς δειγματοληπτικής μονάδας αλλά δεν είναι ξεκάθαρο εάν αυτή η στάθμιση πραγματικά «απομακρύνει» όλη την μεροληψία που περιλαμβάνει η μη απόκριση.

Σφάλματα απόκρισης: Υπάρχουν πολλοί παράγοντες που μπορεί να οδηγήσουν στο να δοθούν λανθασμένες ή ψεύτικες απαντήσεις από τον ερευνώμενο. Οι σημαντικότερες είναι:

- Ευαίσθητες ερωτήσεις. (Υπαρξη δεύτερης εργασίας, εισόδημα, λήψη επιδομάτων ανεργίας κλπ.)
- Απαντήσεις από άλλα μέλη του νοικοκυριού (πρόβλημα κυρίως σε ερωτήσεις που αφορούν κίνητρα ή επιθυμίες).
- Η επαναλαμβανόμενη συνέντευξη στο ίδιο νοικοκυριό για 6 διαδοχικά κύματα βαραίνει πολύ τα ερευνώμενα νοικοκυριά.

12. Συγκρισιμότητα

Έως το 1997, η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού παρήγαγε στοιχεία εκτιμήσεις σε ετήσια βάση (β' τρίμηνο). Από το 1998 η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού είναι συνεχής τριμηνιαία έρευνα.

Το 2004 η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού επανασχεδιάστηκε με βάση την απογραφή του 2001. Στο έτος αυτό έγινε για πρώτη φορά μετά-στρωματοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Επίσης, οι αντικαταστάσεις εγκαταλείφθηκαν ως μέθοδος για την αντιμετώπιση των μη αποκρινόμενων.

Οι κυριότερες αλλαγές στο ερωτηματολόγιο της έρευνας κατά την διάρκεια των τελευταίων 10 ετών ήταν:

1999:

- Εισαγωγή μεταβλητών που περιγράφουν τις συγγενικές σχέσεις μεταξύ των μελών του νοικοκυριού.
- Εισαγωγή χωριστών ερωτημάτων για τις ενέργειες προς αναζήτηση εργασίας.
- Εισαγωγή ερωτημάτων για αμοιβές μισθωτών

2003: Εισαγωγή ερωτημάτων για το αντικείμενο σπουδών.

2006: Κωδικοποίηση του κλάδου της οικονομικής δραστηριότητας σε τριψήφιο επίπεδο

13. Συμφωνία στοιχείων

Συμφωνία των εκτιμήσεων της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού με την εγγεγραμμένη ανεργία: Υπάρχουν διαφορές μεταξύ αυτών των εκτιμήσεων λόγω διαφορών στη μέτρηση και ορισμούς. Η ΕΕΔ για τον ορισμό των ανέργων χρησιμοποιεί τον ορισμό της Eurostat, ενώ στους εγγεγραμμένους άνεργους περιλαμβάνονται τα άτομα που έρχεται σε επαφή με το γραφείο ευρέσεως εργασίας και δηλώνονται ως άνεργοι. Συνεπώς, άτομα με «ευκαιριακές» δουλειές ή μερικώς απασχολούμενα μπορεί να περιληφθούν στην εγγεγραμμένη ανεργία. Αντίστροφα, τα άτομα που χαρακτηρίζονται ως άνεργοι σύμφωνα με την ΕΕΔ δεν είναι υποχρεωτικά εγγεγραμμένα σε γραφείο ευρέσεως εργασίας. Υπάρχουν σχετικά μικρές διαφορές (η εγγεγραμμένη ανεργία είναι υψηλότερη) αλλά και οι δύο εκτιμήσεις δείχνουν όμοια τάση σε επίπεδο χώρας.

Συμφωνία των εκτιμήσεων της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού με τα δεδομένα των Εθνικών Λογαριασμών: Υπάρχουν διαφορές μεταξύ αυτών των εκτιμήσεων λόγω διαφορετικών ορισμών, εννοιών και κάλυψης. Οι Εθνικοί Λογαριασμοί καλύπτουν όλο τον πληθυσμό, ενώ η ΕΕΔ καλύπτει μόνο τον πληθυσμό των ιδιωτικών νοικοκυριών. Οι Εθνικοί Λογαριασμοί για την απασχόληση χρησιμοποιούν ως κύρια πηγή δεδομένων την ΕΕΔ αλλά σε ιδιαίτερες περιπτώσεις τις έρευνες των Επιχειρήσεων. Η εκτίμηση του αριθμού των απασχολούμενων από τους Εθνικούς Λογαριασμούς είναι ελαφρά μεγαλύτερη από την εκτίμηση της ΕΕΔ.

14. Αναθεώρηση δεδομένων

14.1 Πολιτική αναθεώρησης

Για τις πληθυσμιακές αναγωγές χρησιμοποιούνται τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία απογραφής και οι στηριζόμενες σε αυτά εκτιμήσεις του πληθυσμού. Οι σταθμίσεις των δεδομένων αναθεωρούνται όταν είναι διαθέσιμα ποιο πρόσφατα απογραφικά δεδομένα για να απεικονισθούν οι νέες πληροφορίες στα σύνολα του πληθυσμού.

14.2 Πρακτική αναθεώρησης

Οι σταθμίσεις των δεδομένων αναθεωρούνται για τα 4 χρόνια πριν την απογραφή και τα χρόνια μεταξύ της απογραφής και του πρώτου έτους που είναι διαθέσιμα τα αποτελέσματα της τελευταίας απογραφής.

15. Στατιστική επεξεργασία

15.1 Μέθοδος δειγματοληψίας

Η έρευνα εργατικού δυναμικού είναι δειγματοληπτική έρευνα που καλύπτει τον πληθυσμό των ιδιωτικών νοικοκυριών. Η επιλογή των προς διερεύνηση νοικοκυριών γίνεται με δισταδιακή στρωματοποιημένη δειγματοληψία.

Το σύνολο της χώρας έχει διαιρεθεί σε 182 στρώματα. Αυτά τα στρώματα έχουν σχηματιστεί κατανέμοντας τους δήμους και τις κοινότητες όλων των νομών (NUTS III) σε τρεις διαφορετικές ομάδες (Συγκροτήματα και δήμοι με 10.000 κατοίκους και άνω, Δήμοι και Κοινότητες από 2.000 έως 9.999 κατοίκους και Κοινότητες έως 1.999 κατοίκους). Εξαιρούνται τα συγκροτήματα των Αθηνών και Θεσσαλονίκης που διαιρούνται σε 31 και 9 στρώματα αντίστοιχα.

Στο πρώτο στάδιο της δειγματοληψίας επιλέγονται 2640 ομάδες (ενότητες κατοικιών) με πιθανότητα ανάλογη προς το «μέγεθος» τους (δηλαδή ανάλογη με το αριθμό των νοικοκυριών που διέμεναν σε αυτές κατά την απογραφή του 2001).

Στο δεύτερο στάδιο της δειγματοληψίας επιλέχθηκε ένα συστηματικό δείγμα κατοικιών σε κάθε πρωτογενή δειγματοληπτική μονάδα. Σε όλα τα νοικοκυριά που διέμεναν στις επιλεγμένες κατοικίες ζητήθηκε να μετέχουν στην έρευνα. Στοιχεία συλλέγονται για όλα τα άτομα που ήσαν μέλη των επιλεγμένων νοικοκυριών.

15.2 Συχνότητα συλλογής των στοιχείων

Τα στοιχεία συλλέγονται κατά τη διάρκεια όλου του έτους.

Το έτος διαιρείται σε 4 τρίμηνα: 1^ο (Ιανουάριος, Φεβρουάριος, Μάρτιος) 2^ο (Απρίλιος, Μάιος, Ιούνιος), 3^ο (Ιούλιος, Αύγουστος, Σεπτέμβριος) 4^ο (Οκτώβριος, Νοέμβριος, Δεκέμβριος).

Το τριμηνιαίο δείγμα κατανέμεται ομοιόμορφα στις 13 (ή 14) εβδομάδες που αποτελούν το τρίμηνο.

15.3 Μέθοδος συλλογής των στοιχείων

Κάθε νοικοκυριό που επιλέγεται στο δείγμα της έρευνας, ερευνάται για έξι διαδοχικά τρίμηνα. Κάθε τρίμηνο, το δείγμα της έρευνας εργατικού δυναμικού ανανεώνεται κατά το 1/6 ενώ τα υπόλοιπα 5/6 του δείγματος αποτελούνται από νοικοκυριά που έχουν ερευνηθεί σε προηγούμενο τρίμηνο. Η συνέντευξη με τα μέλη των νέων νοικοκυριών γίνεται προσωπική συνέντευξη στην κατοικία του νοικοκυριού. Οι επόμενες συνεντεύξεις με ίδιο νοικοκυριό γίνονται είτε με συνέντευξη πρόσωπο με πρόσωπο είτε με τηλέφωνο. Σε κάθε περίπτωση χρησιμοποιείται έντυπο ερωτηματολόγιο.

15.4 Στατιστικές μονάδες

Νοικοκυριό, άτομο.

Συλλέγονται κύρια δημογραφικά δεδομένα για κάθε άτομο που ζει στα επιλεγμένα νοικοκυριά.

Τα στοιχεία που αφορούν την απασχόληση, την προηγούμενη εργασιακή εμπειρία, την εκπαίδευση, την αναζήτηση εργασίας συλλέγονται για όλα τα άτομα 15 ετών και άνω.

15.5 Επικύρωση δεδομένων

Οι επικύρωση των δεδομένων γίνεται μέσω από μια σειρά από ελέγχους που εντοπίζουν ασυνέπειες μεταξύ των ημερομηνιών που δίδονται από τους ερωτώμενους, μεταξύ εκπαίδευσης και επαγγέλματος, μεταξύ επαγγέλματος και τομέων της οικονομικής δραστηριότητας, μεταξύ απαντήσεων που δίδονται σε διαφορετικά μέρη του ερωτηματολογίου και ασυνέπειες στην σύνθεση των νοικοκυριών. Τα προβλήματα που εντοπίζονται επιλύονται είτε με νέα επαφή με το νοικοκυριό, είτε, εάν είναι δυνατό, με χρήση προηγούμενων δεδομένων από το ίδιο νοικοκυριό.

15.6 Παραγωγή εκτιμήσεων

Οι εκτιμήσεις της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού παράγονται με την αναγωγή των αποτελεσμάτων της έρευνας στον συνολικό πληθυσμό των ιδιωτικών νοικοκυριών. Η αναγωγή αυτή επιτυγχάνεται με την κατάλληλη στάθμιση των δειγματικών τιμών.

Ο συντελεστής στάθμισης κάθε ατόμου που συμμετείχε στην έρευνα υπολογίζεται σε τρία στάδια.

Στο πρώτο στάδιο, σε κάθε άτομο που απαντά στα ερωτήματα της έρευνας αντιστοιχείται ένας συντελεστής στάθμισης ο οποίος αντανάκλα τις πιθανότητες επιλογής του ατόμου, όπως προκύπτουν από το σχεδιασμό της έρευνας. Ο συντελεστής αυτός είναι ίσος με το αντίστροφο της πιθανότητας επιλογής του νοικοκυριού στο οποίο ανήκει το εν λόγω άτομο.

Στο δεύτερο στάδιο, οι συντελεστές στάθμισης των ατόμων που περιλαμβάνονται σε μια μονάδα επιφανείας, τροποποιούνται για να αντιμετωπιστεί η μη απόκριση στην έρευνα. Η διόρθωση γίνεται στο επίπεδο της μονάδας επιφανείας και ο συντελεστής διόρθωσης ορίζεται ως

Αριθμός νοικοκυριών της πρωτογενούς δειγματοληπτικής μονάδας που πρέπει να ανταποκριθούν/αριθμό ανταποκριθέντων νοικοκυριών

Στο τρίτο στάδιο, τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τη στάθμιση των τιμών του δείγματος με τους συντελεστές που προέκυψαν από τα πρώτα δύο στάδια, προσαρμόζονται έτσι ώστε να συμφωνούν με γνωστά πληθυσμιακά μεγέθη. Τα πληθυσμιακά αυτά μεγέθη είναι οι εκτιμήσεις για το σύνολο των αντρών και γυναικών, σε πενταετείς ομάδες ηλικιών, για κάθε Υπηρεσία Περιφερειακής Ανάπτυξης της Ελλάδας. Κάθε έτος, οι εκτιμήσεις αυτές προκύπτουν από τον πληθυσμό κατά την απογραφή του 2001, και τις γεννήσεις, τους θανάτους και τη μετανάστευση στο ενδιάμεσο διάστημα.

*ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: Ερωτηματολόγιο Έρευνας Εργατικού
Δυναμικού*

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΤΗΛΕΦΩΝΑ: 2104852173, 2104852928
2104852922, 2104852921

ΕΝΤΥΠΟ Α

Α/α καταλόγου επιλεγμένης κατοικίας

Κωδικός μονάδας

Α/α Νοικοκυριού στη μονάδα

Περίοδος αναφοράς των στοιχείων

Από μέχρι
Εβδομάδα

Ημερομηνία συμπλήρωσης:

Νομός

Δήμος ή Κοινότητα

Κύμα

ΕΡΕΥΝΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2009

ΤΡΙΜΗΝΟ: _____

- Το νοικοκυριό αυτό περιλαμβανόταν στο δείγμα του προηγούμενου τριμήνου ΝΑΙ 1 ΟΧΙ 2
- Το νοικοκυριό αυτό προβλέπεται να περιληφθεί στο δείγμα του επόμενου τριμήνου ΝΑΙ 1 ΟΧΙ 2

Ε Μ Π Ι Σ Τ Ε Υ Τ Ι Κ Ο

Το περιεχόμενο του ερωτηματολογίου είναι ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ και θα χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για στατιστικούς σκοπούς. Η παροχή των στοιχείων είναι ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ (Ν.Δ. 3627/1956, Ν. 2392/96 και Ν. 3470/2006, άρθρο 14)

ΠΕΙΡΑΙΑΣ, 2009

ΑΕΡΟΣ Τ Τ

(Συμπληρώνεται για τα μέλη του νοικοκυριού ηλικίας 15 ετών και άνω)

Α/α	Ερωτήσεις - Απαντήσεις	Κωδικός Ροής ερωτήσεων	Α/α μέλους του νοικοκυριού					
			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
			Κωδ. Η/Υ 201					

Α ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1) Έχετε ποτέ εργαστεί σε κάποια ομάδα εργασίας⁽¹⁾ έτσι και μία ώρα με αμοιβή, ως μισθωτός ή αυτοαπασχολούμετος;

- ΝΑΙ.....	1 = 1	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
- ΟΧΙ.....	2 = 2	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

102

2) Μήπως εργαστήκατε την προηγούμενη εβδομάδα έτσι και μία ώρα χωρίς αμοιβή με βασίλειο στην οικιακή επιχείρησή;

- ΝΑΙ.....	1 = 14	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
- ΟΧΙ.....	2 = 3	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

103

3) Μας είπατε ότι δεν εργαστήκατε ούτε μία ώρα την προηγούμενη εβδομάδα. Εάν το είπατε ανεπισημάτως ή επειδή είπατε ότι είπατε (από τη στιγμή που δεν εργαστήκατε για κάποιο λόγο, όπως εποχικότητα, διακοπές, απουσία κλπ.);

- ΝΑΙ.....	1 = 4	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
- ΟΧΙ.....	2 = 5	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

104

4) Για ποιο λόγο εργαστήκατε μόνο ένα ή περισσότερα ως αυτοαπασχολούμετος εβδομάδα, στην επιχείρησή σας ως αυτοαπασχολούμετος;

- Λόγω καιρικών συνθηκών.....	0	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
- Η επιχείρηση (ή το επάγγελμα) είναι εποχική.....	1	}	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
- Για τεχνικούς και οικονομικούς λόγους.....	2						
- Λόγω εργατικών διαφορών (απεργία, lock out).....	3						
- Λόγω παρακολούθησης μαθημάτων γενικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης.....	4						
- Λόγω ασθένειας, τραυματισμού κλπ.....	5						
- Λόγω άλλων λόγων, π.χ. οικογενειακές υποχρεώσεις.....	6						
- Λόγω διακοπών.....	7						
- Για άλλους λόγους, π.χ. οικογενειακές υποχρεώσεις.....	8						
Περιγράψτε.....	6						

105

5) Έχετε ποτέ εργαστεί σε κάποια ομάδα εργασίας⁽¹⁾ έτσι και μία ώρα με αμοιβή στην οικογενειακή επιχείρησή;

- ΝΑΙ.....	1 = 6	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
- ΟΧΙ.....	2 = 7	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

106

6) Για ποιο λόγο δεν εργαστήκατε καθόλου την προηγούμενη εβδομάδα, έτσι και μία ώρα με αμοιβή στην οικογενειακή επιχείρησή;

- Λόγω καιρικών συνθηκών.....	0	}	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
- Η επιχείρηση λειτουργεί εποχικά.....	1						
- Για τεχνικούς και οικονομικούς λόγους.....	2						
- Λόγω εργατικών διαφορών (απεργία, lock out).....	3						
- Λόγω παρακολούθησης μαθημάτων γενικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης.....	4						
- Λόγω ασθένειας, τραυματισμού κλπ.....	5						
- Λόγω διακοπών.....	7						
- Για άλλους λόγους, π.χ. οικογενειακές υποχρεώσεις.....	8						
Περιγράψτε.....	8						

107

(1) Για να λάβετε μέρος σε οποιαδήποτε συλλογή με οποιοδήποτε τρόπο και αν αμείβονται.

Α/α	Ερωτήσεις - Απαντήσεις	Κωδικός Ροή ερωτήσεων	Α/α μέλους του νοικοκυριού						Κωδ. Η/Υ
7)	Αν και δεν εργαστήκατε ούτε μια ώρα την προηγούμενη εβδομάδα, μήπως έχετε μια εργασία ως μισθωτός, από την οποία απουσιάζατε προσωρινά;								
	- ΝΑΙ.....	1	→ 8						
	- ΟΧΙ.....	2	→ 49	☐	☐	☐	☐	☐	☐
									108
8)	Ο λόγος που δεν εργαστήκατε ούτε μια ώρα ως μισθωτός, την προηγούμενη εβδομάδα είναι ότι η επιχείρηση που εργάζεστε λειτουργεί εποχικά;								
	- ΝΑΙ.....	1	→ 49						
	- ΟΧΙ.....	2	→ 9	☐	☐	☐	☐	☐	☐
									109
9)	Για ποιο λόγο δεν εργαστήκατε καθόλου την προηγούμενη εβδομάδα, ως μισθωτός;								
	- Λόγω ασθένειας, τραυματισμού κλπ.....	0	} 14						
	- Λόγω άδειας κήσης - λοχείας.....	1							
	- Βρίσκεσθε σε διαθεσιμότητα.....	2	} 10						
	- Για τεχνικούς και οικονομικούς λόγους.....	3							
	- Λόγω εργατικών διαφορών (απεργία, lock out).....	4							
	- Λόγω παρακολούθησης μαθημάτων γενικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης.....	5		☐	☐	☐	☐	☐	☐
	- Λόγω άδειας, απουσίας ή διακοπών.....	6							
	- Χρήση άδειας συμφωνίας.....	7							
	- Λόγω γονικής άδειας.....	8							
	- Για άλλους λόγους, π.χ. οικογενειακές υποχρεώσεις Περιγράψτε.....	9							
									110
10)	Πόσο καιρό απουσιάζετε από την εργασία σας;								
	- Έως και τρεις μήνες.....	1	→ 14						
	- Περισσότερο από τρεις μήνες.....	2	→ 11	☐	☐	☐	☐	☐	☐
									111
11)	Συνεχίζετε να αμείβεται από την εργασία σας, παρά την απουσία σας;								
	- Εξακολουθεί να λαμβάνει το 50% ή περισσότερο των αποδοχών του (είτε από τον εργοδότη είτε από ταμείο κλπ).....	1	→ 14						
	- Λαμβάνει λιγότερο από το 50% των αποδοχών (είτε από τον εργοδότη είτε από ταμείο κλπ).....	2	} 12	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	- Δεν αμείβεται.....	3							
									112
12)	Αν σας καλέσουν να επιστρέψετε στην εργασία σας, πόσες εβδομάδες;								
	- ΝΑΙ.....	1	→ 14						
	- ΟΧΙ.....	2	→ 13	☐	☐	☐	☐	☐	☐
									113
	*ΠΡΟΣΟΧΗ! Τα άτομα σε διαθεσιμότητα (Ερ.9-κωδ.2), που απουσιάζουν από τη δουλειά τους περισσότερο από τρεις μήνες (Ερ.10-κωδ.2) και λαμβάνουν λιγότερο από το 50% του μισθού τους (Ερ.11-κωδ.2) ή δεν αμείβονται (Ερ.11-κωδ.3) και έχουν απουσιάσει από τις 12 εβδομάδες, κατατάσσονται στο Σφ. 10, κωδ. 140								
									114
13)	Γιατί δεν μπορούσατε να επιστρέψετε στην εργασία σας μετά τις απουσίες δύο εβδομάδες;								
	- Πρέπει να συμπληρώσει την εκπαίδευσή του.....	1	↓						
	- Πρέπει να τελειώσει τη στρατιωτική του θητεία.....	2							
	- Για προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους.....	3							
	- Για λόγους ασθένειας.....	4		☐	☐	☐	☐	☐	☐
	- Για άλλους λόγους.....	5							
	- Δεν καθόρισε το λόγο.....	6							
									114

Α/α	Ερωτήσεις - Απαντήσεις	Κωδικα Πολι ερωτησεων	Α/α μέλους του νοικοκυριού						Κωδ. Η/Υ
			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

Β' ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΜΟΝΑΔΙΚΗΣ Ή ΠΡΩΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ερωτήματα 14 - 43)

Αφορά στα άτομα που εργάστηκαν την προηγούμενη εβδομάδα, καθώς και στα άτομα που δεν εργάστηκαν, αλλά είχαν μία εργασία

14) Σε τι είδους κατάσταση, εργοστάσιο, υπηρεσία κλπ. (τοπική μονάδα) εργάζεστε στην κύρια ή τη μοναδική εργασία σας;

Α/α μέλους	<input type="text"/>	NACE rev.2	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	<input type="text"/>		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	<input type="text"/>		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	<input type="text"/>		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	<input type="text"/>		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

(Δε θα τεθούν κωδικοί από τους ερευνητές) 315

15) Ποιο το ιδιοκτησιακό καθεστώς της επιχείρησης αυτής;

<input type="text"/>	1	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	2	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	3	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	4	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	5	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	6	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	7	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

316

16) Τι είδους εργασία κάνετε στην επιχείρηση αυτή;

Α/α μέλους	<input type="text"/>	ΣΤΕΠ 92	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	<input type="text"/>		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	<input type="text"/>		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	<input type="text"/>		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	<input type="text"/>		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

(Δε θα τεθούν κωδικοί από τους ερευνητές) 317

17) Ποια είναι η θέση σας στην επιχείρηση αυτή;

<input type="text"/>	1	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	2	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	3	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	4	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

118

18) Σε ποιο ασφαλιστικό ταμείο κύριας ασφάλισης υπάγεστε;

<input type="text"/>	01	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	02	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	03	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	04	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	05	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	08	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	09	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

219

19) Αριθμός ατόμων που εργάζονται στην τοπική μονάδα της επιχείρησης

<input type="text"/>	01-10	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	11	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	12	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	13	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	14	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	15	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

220

Α/α	Ερωτήσεις - Απαντήσεις	Κωδικοί	Ροή ερωτήσεων	Α/α μέλους του νοικοκυριού						Κωδ. Η/Υ	
				1	2	3	4	5	6		
20)	Νομός ή χώρα του τόπου εργασίας (απάντηση μόνο όταν ο τόπος εργασίας διαφέρει από τον τόπο κατοικίας)										
A/a μέλους			↓								221
											(Δε θα τεθούν κωδικοί από τους ερευνητές)
21)	Ποιο έτος και μήνα αρχίσατε να εργάζεστε για αυτόν τον εργοδότη ή ως αυταπασχολούμενος;										
- Έτος.....			↓								422
- Μήνας (Απάντηση μόνο για το έτος έρευνας και για τα δύο προηγούμενα έτη).....	01-12		↓								223
22)	Συνέβαλε το Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας στην εύρεση αυτής της εργασίας; (απαντούν τα άτομα που άρχισαν να εργάζονται τους τελευταίους 12 μήνες)										
- ΝΑΙ.....	1		↓								124
- ΟΧΙ.....	2										
23)	Η απασχόλησή σας στην εργασία αυτή είναι πλήρης, δηλαδή εργάζεστε την εβδομάδα όσες ώρες προβλέπει το ωράριο που ισχύει στην εργασία αυτή, ή μερική, δηλαδή εργάζεστε λιγότερες ώρες;										
Πλήρης.....	1 → 25										
Μερική.....	2 → 23α										125
23α)	Για ποιο λόγο εργάζεστε σε μερική απασχόληση;										
- Φροντίζει μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες.....	1 → 24										
- Παρακολουθεί μαθήματα ή εκπαιδεύεται.....	2										
- Έχει ασθένεια ή ανικανότητα.....	3										
- Δεν μπορούσε να βρει πλήρη απασχόληση.....	4 → 25										
- Άλλοι λόγοι.....	5										
- Δε δήλωσε λόγο.....	6										1125
24)	Ποιο είναι το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζετε, επειδή φροντίζετε μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες; (αφορά στα άτομα με μερική απασχόληση, επειδή φροντίζουν μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες, Ερ.23α-κωδ.1)										
- Δεν υπάρχουν (ή είναι πολύ ακριβές) οι κατάλληλες υπηρεσίες φροντίδας μικρών παιδιών.....	1		↓								
- Δεν υπάρχουν (ή είναι πολύ ακριβές) οι κατάλληλες υπηρεσίες φροντίδας εξαρτώμενων ενηλίκων.....	2										
- Αντιμετωπίζει και τα δύο προηγούμενα προβλήματα.....	3										
- Οι υπηρεσίες φροντίδας δεν ήταν πρόβλημα.....	4										126
25)	Πόσες ημέρες και ώρες εργάζεστε, συνήθως, την εβδομάδα στην ανωτέρω εργασία;										
- Ημέρες.....	1-7										
- Ώρες.....	01-99										26
- Δεν μπορεί να καθορίσει τις ώρες που, συνήθως, εργάζεστε γιατί αυτές διαφέρουν σημαντικά από εβδομάδα σε εβδομάδα ή από μήνα σε μήνα.....	00 → 27										127
											228
26)	Την προηγούμενη εβδομάδα εργαστήκατε στην εργασία αυτή τις ώρες που εργάζεστε, συνήθως;										
- ΝΑΙ.....	1 → 29										
- ΟΧΙ.....	2 → 27										129
27)	Πόσες ημέρες και ώρες εργαστήκατε στην ανωτέρω εργασία την προηγούμενη εβδομάδα;										
- Ημέρες.....	0 → 29										
	1-7 → 28										130
- Ώρες.....	00 → 29										
	01-99 → 28										231

Α/α	Ερωτήσεις – Απαντήσεις	Κωδικοί	Ροή	Α/α μέλους του νοικοκυριού					
				ερωτήσεων					
28)	Για ποιο, κυρίως, λόγο οι ώρες που εργαστήκατε την προηγούμενη εβδομάδα στην ανωτέρω εργασία διαφέρουν από τις ώρες που, συνήθως, εργάζεστε σε αυτή;								
	Σε περίπτωση που εργάστηκε περισσότερο οι ώρες διαφέρουν λόγω:								
	- Εποχικότητας της εργασίας, προθεσμίας παράδοσης του έργου.....	01							
	- Υπερωριών.....	02							
	- Ελαστικού ωραρίου.....	03							
	- Άλλων λόγων (περιγράψτε).....	04							
	Σε περίπτωση που εργάστηκε λιγότερο οι ώρες διαφέρουν λόγω:								
	- Εποχικότητας.....	05							
	- Κακών καιρικών συνθηκών.....	06							
	- Οικονομικών ή τεχνικών λόγων.....	07							
	- Εργατικών διαφορών (απεργίες, lock-άουτ).....	08							
	- Παρακολούθησης μαθημάτων γενικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης.....	09	↓						
	- Ελαστικού ωραρίου.....	10							
	- Ασθένειας ή τραυματισμού.....	11							
	- Γονικής άδειας (μειωμένο ωράριο).....	12							
	- Ειδικής άδειας για προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους.....	13							
	- Άδειας απουσίας ή διακοπών.....	14							
	- Εθνικών και λοιπών αργιών.....	15							
	- Έναρξης ή αλλαγής εργασίας στη διάρκεια της εβδομάδας αναφοράς.....	16							
	- Λήξης της εργασίας που είχε, χωρίς να αρχίσει καινούρια..	17							
	- Άλλοι λόγοι (περιγράψτε).....	18							
									232
29)	Θα θέλατε να εργάζεστε περισσότερες ώρες;								
	ΟΧΙ.....	0	→31						
	ΝΑΙ								
	- Μέσω μιας πρόσθετης εργασίας.....	1							
	- Μέσω μιας άλλης εργασίας με περισσότερες ώρες από την τωρινή.....	2							
	- Μόνο στα πλαίσια της παρούσας εργασίας.....	3							
	- Με οποιονδήποτε από τους παραπάνω τρόπους.....	4							
									133
30)	Αν προσφερόταν η δυνατότητα να εργαστείτε περισσότερες ώρες (στη παρούσα εργασία σας ή και σε άλλη εργασία) θα μπορούσατε να αρχίσετε να εργάζεστε περισσότερο μέσα στις επόμενες δύο εβδομάδες;								
	ΝΑΙ.....	1							
	ΟΧΙ για τους εξής λόγους:								
	- Πρέπει να συμπληρώσει την εκπαίδευσή του.....	2							
	- Δεν μπορεί να αφήσει την τωρινή εργασία μέσα σε δύο εβδομάδες.....	3	↓						
	- Για προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους.....	4							
	- Για λόγους ασθένειας.....	5							
	- Για άλλους λόγους.....	6							
	- Δεν καθόρισε το λόγο.....	7							
									134
31)	Πόσες ώρες επιθυμείτε να εργάζεστε συνολικά την εβδομάδα;								
	- Ώρες.....	01-08	↓						
									235

Α/α	Ερωτήσεις - Απαντήσεις	Κωδικοί Ροπή ερευνητών	Α/α μέλους του νοικοκυριού						Κωδ. Η/Υ
Τα ερωτήματα 39 - 43 αφορούν στην κύρια απασχόληση ανεξάρτητα από τη θέση στο επάγγελμα									
39) Πόσο συχνά εργαστήκατε απογεύματα τις τελευταίες 4 εβδομάδες; (την εβδομάδα αναφοράς και τις 3 προηγούμενες)									
	- Τουλάχιστον τις μισές εργάσιμες μέρες.....	1	↓						
	- Λιγότερο συχνά.....	2							
	- Ποτέ.....	3							143
40) Πόσο συχνά εργαστήκατε νύχτα τις τελευταίες 4 εβδομάδες; (την εβδομάδα αναφοράς και τις 3 προηγούμενες)									
	- Τουλάχιστον τις μισές εργάσιμες μέρες.....	1	↓						
	- Λιγότερο συχνά.....	2							
	- Ποτέ.....	3							144
41) Πόσο συχνά εργαστήκατε το Σάββατο τις τελευταίες 4 εβδομάδες; (την εβδομάδα αναφοράς και τις 3 προηγούμενες)									
	- Τουλάχιστον 2 φορές.....	1	↓						
	- 1 φορά.....	2							
	- Ποτέ.....	3							145
42) Πόσο συχνά εργαστήκατε την Κυριακή τις τελευταίες 4 εβδομάδες; (την εβδομάδα αναφοράς και τις 3 προηγούμενες)									
	- Τουλάχιστον 2 φορές.....	1	↓						
	- 1 φορά.....	2							
	- Ποτέ.....	3							146
43) Πόσο συχνά εργαστήκατε στο σπίτι τις τελευταίες 4 εβδομάδες; (την εβδομάδα αναφοράς και τις 3 προηγούμενες)									
	- Τουλάχιστον τις μισές εργάσιμες μέρες.....	1	↓						
	- Λιγότερο συχνά.....	2							
	- Ποτέ.....	3							147

Δ' ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

44) Πόσες εργασίες είχατε την προηγούμενη εβδομάδα;									
	- Μία μόνο.....	1	→55						
	- Περισσότερες από μία.....	2	→45						
	- Δεν απάντησε.....	3	→55						148
45) Σε τι είδους κατάστημα, εργοστάσιο, υπηρεσία κλπ. (τοπική μονάδα) εργάζεστε στη δεύτερη απασχόληση;									
Α/α μέλους		NACE rev.2	↓						
									(Δε θα τεθούν κωδικοί από τους ερευνητές)
									249
46) Τι είδους εργασία κάνετε στην επιχείρηση αυτή;									
Α/α μέλους		ΣΤΕΠ 92	↓						
									(Δε θα τεθούν κωδικοί από τους ερευνητές)
									350
47) Ποια είναι η θέση σας στην επιχείρηση αυτή;									
	- Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό.....	1	↓						
	- Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό.....	2							
	- Μισθωτός (με μισθό ή ημερομίσθιο ή κατ' αποκοπή).....	3							
	- Βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση.....	4							151
48) Πόσες ημέρες και ώρες εργαστήκατε την προηγούμενη εβδομάδα στην ανωτέρω εργασία σας;									
	- Ημέρες.....	0-7	→						
			→55						152
	- Ώρες.....	00-99							
									253

Α/α	Ερωτήσεις - Απαντήσεις	Κωδικός	Ροή ερωτήσεων	Α/α μέλους του νοικοκυριού						Κωδ. Β/Υ
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

ΣΤ' ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Αφορά όλα τα άτομα)

55) Στη διάρκεια των τελευταίων 4 εβδομάδων ζητούσατε εργασία;										
ΝΑΙ, ζητούσε εργασία.....	1	→	59	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	161
ΟΧΙ, δε ζητούσε εργασία.....	2	→	56	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

56) Για ποιο λόγο δε ζητούσατε εργασία στη διάρκεια των τελευταίων 4 εβδομάδων;										
- Διότι έχει εργασία και δε ζητάει άλλη.....	01	→	78	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	162
- Διότι έχει βρει μια εργασία που θα αναλάβει αργότερα....	02	→	56a	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
- Φροντίζει μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες.....	03	→	57	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
- Για άλλους οικογενειακούς ή προσωπικούς λόγους.....	04			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
- Διότι εκπαιδεύεται ή επιμορφώνεται.....	05			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
- Διότι βρίσκεται σε σύνταξη.....	06			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
- Διότι είναι ασθενής ή ανίκανος για εργασία.....	07			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
- Διότι πιστεύει ότι δε θα βρει εργασία ή δε γνωρίζει που να απευθυνθεί.....	08		58	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
- Περιμένει να αναλάβει πάλι την εργασία του (γι' αυτούς που είναι σε διαθεσιμότητα).....	09			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
- Για άλλους λόγους.....	10			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
- Δεν καθόρισε το λόγο.....	11			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

56a) Σε πόσο καιρό θα αρχίσετε να εργάζεστε σε αυτή την εργασία;										
- Μέσα στους επόμενους τρεις μήνες.....	1	→	72	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	1161
- Μετά από τρεις μήνες ή περισσότερο.....	2	→	73	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

57) Ποιο είναι το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζετε επειδή φροντίζετε μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες; (αφορά τα άτομα που δεν ψάχνουν δουλειά επειδή φροντίζουν μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες, Ερ.56-κωδ.2)										
- Δεν υπάρχουν (ή είναι πολύ ακριβές) οι κατάλληλες υπηρεσίες φροντίδας μικρών παιδιών.....	1			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	163
- Δεν υπάρχουν (ή είναι πολύ ακριβές) οι κατάλληλες υπηρεσίες φροντίδας εξαρτώμενων ενηλίκων.....	2	↓		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
- Αντιμετωπίζει και τα δύο προηγούμενα προβλήματα.....	3			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
- Οι υπηρεσίες φροντίδας δεν ήταν πρόβλημα.....	4			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

58) Θα θέλατε να έχετε μια εργασία; (Για τα άτομα που δεν αναζητούν εργασία)										
- Ωστόσο θα ήθελε να είχε μια.....	1	→	76	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	164
- Δεν θέλει να έχει.....	2	→	78	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ ΕΥΡΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,

ΣΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ 4 ΕΒΔΟΜΑΔΩΝ (Αφορά στα ερωτήματα 59 - 71)

59) Ήρθατε σε επαφή με Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας για να βρείτε εργασία;										
- ΝΑΙ.....	1	↓		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	165
- ΟΧΙ.....	2			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

60) Περιμένετε ειδοποίηση από το Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας;										
- ΝΑΙ.....	1	↓		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	166
- ΟΧΙ.....	2			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

61) Περιμένετε αποτελέσματα διαγωνισμού για Δημόσια Υπηρεσία;										
- ΝΑΙ.....	1	↓		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	167
- ΟΧΙ.....	2			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

62) Ήρθατε σε επαφή με Ιδιωτικό Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας για να βρείτε εργασία;										
- ΝΑΙ.....	1	↓		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	168
- ΟΧΙ.....	2			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

63) Περιμένετε αποτελέσματα αίτησης για πρόσληψη σε εργασία;										
- ΝΑΙ.....	1	↓		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	169
- ΟΧΙ.....	2			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

Α/α	Ερωτήσεις - Απαντήσεις	Κωδικοί	Ροή ερωτήσεων	Α/α μέλους του νοικοκυριού						Κωδ. Β/Υ
64)	Απευθυνθήκατε σε εργοδότες για να βρείτε εργασία;									
	- ΝΑΙ.....	1	↓							
	- ΟΧΙ.....	2								170
65)	Ρωτήσατε συγγενείς, φίλους, εργατικά σωματεία κλπ. για να βρείτε εργασία;									
	- ΝΑΙ.....	1	↓							
	- ΟΧΙ.....	2								171
66)	Δημοσιεύσατε ή απαντήσατε σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών για να βρείτε εργασία;									
	- ΝΑΙ.....	1	↓							
	- ΟΧΙ.....	2								172
67)	Ψάξατε σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών για να βρείτε εργασία;									
	- ΝΑΙ.....	1	↓							
	- ΟΧΙ.....	2								173
68)	Δώσατε εξετάσεις, συνέντευξη-test για να βρείτε εργασία;									
	- ΝΑΙ.....	1	↓							
	- ΟΧΙ.....	2								174
69)	Ψάξατε για αγορά ή ενοίκιαση ακινήτου (γραφείου, μαγαζιού), εξοπλισμού;									
	- ΝΑΙ.....	1	↓							
	- ΟΧΙ.....	2								175
70)	Κάνετε ενέργειες για τις απαραίτητες άδειες για να βρείτε οικονομικούς πόρους;									
	- ΝΑΙ.....	1	↓							
	- ΟΧΙ.....	2								176
71)	Κάνετε άλλες ενέργειες;									
	- ΝΑΙ.....	1	↓							
	- ΟΧΙ.....	2								177
72)	Πόσο χρόνο αναζητούσατε εργασία (σε μήνες συμπληρωμένους);									
	- Τώρα θα αρχίσει να αναζητά εργασία.....	0								
	- Λιγότερο από 1 μήνα.....	1								
	- 1- 2 μήνες.....	2								
	- 3- 5 ».....	3								
	- 6-11 ».....	4	↓							
	- 12-17 ».....	5								
	- 18-23 ».....	6								
	- 24-47 ».....	7								
	- 4 χρόνια και άνω.....	8								178
73)	Τι είδους εργασία αναζητάτε (δηλαδή θέλετε να εργαστείτε ως μισθωτός ή ζητάτε να κάνετε δική σας εργασία);									
	Προσπαθεί να κάνει δική του εργασία.....	1	← 74							
	Αναζητούσε εργασία ως μισθωτός.....	2	← 73α							179
73α)	Αναζητάτε εργασία πλήρους ή μερικής απασχόλησης;									
	- Αναζητά μόνο εργασία με πλήρη απασχόληση.....	1								
	- Αναζητά εργασία με πλήρη απασχόληση, αλλά στην ανάγκη θα δεχόταν και εργασία με μερική απασχόληση.....	2								
	- Αναζητά εργασία με μερική απασχόληση, αλλά στην ανάγκη θα δεχόταν και εργασία με πλήρη απασχόληση.....	3	↓							
	- Αναζητά μόνο εργασία με μερική απασχόληση.....	4								
	- Δεν καθόρισε αν η εργασία που ζητάει θα είναι πλήρους ή μερικής απασχόλησης.....	5								1179

Α/α	Ερωτήσεις - Απαντήσεις	Κωδικός ερωτήσεων	Α/α μέλους του νοικοκυριού						Κωδ. Β/Υ
74) Στο διάστημα που αναζητούσατε εργασία απορρίψατε κάποιες προτάσεις για ανάληψη εργασίας;									
	ΟΧΙ	0							
	ΝΑΙ, διότι								
	- Δεν εξυπηρετούσε ο τόπος εργασίας.....	1							
	- Δεν εξυπηρετούσε το ωράριο.....	2							
	- Δεν υπήρχαν προϋποθέσεις κατάλληλης επαγγελματικής σταδιοδρομίας.....	3	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	- Δεν ανταποκρινόταν η θέση στα τυπικά προσόντα.....	4							
	- Οι αποδοχές δεν ήταν ικανοποιητικές.....	5							
	- Συντρέχουν ή συντρέχαν άλλοι λόγοι.....	6							
	- Δεν απάντησε.....	7							180
75) Ποια ήταν η ασχολία σας αμέσως πριν αρχίσετε να ζητάτε εργασία;									
	- Εργαζόταν ⁽¹⁾	1							
	- Ήταν μαθητής ή σπουδαστής.....	2							
	- Ήταν στρατευμένος.....	3							
	- Ασχολιόταν με τα οικιακά.....	4	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	- Λοιπές περιπτώσεις (συνταξιούχος κλπ.).....	5							
	- Έχει εργασία και ζητάει άλλη ή και άλλη εργασία.....	6							
	- Δεν απάντησε.....	7							181
76) Αν βρίσκατε εργασία θα μπορούσατε να την αναλάβετε αμέσως, δηλαδή μέσα σε δύο εβδομάδες;									
Και αν όχι, γιατί δε θα μπορούσατε;									
	ΝΑΙ, μπορεί	1							
	ΟΧΙ, δεν μπορεί για τους εξής λόγους:								
	- Πρέπει να συμπληρώσει την εκπαίδευσή του.....	2							
	- Πρέπει να τελειώσει τη στρατιωτική του θητεία.....	3							
	- Δεν μπορεί να αφήσει την τωρινή εργασία μέσα σε δύο εβδομάδες.....	4	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	- Για προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους.....	5							
	- Για λόγους ασθένειας.....	6							
	- Για άλλους λόγους.....	7							
	- Δεν καθόρισε το λόγο.....	8							182
77) Για ποιο λόγο ζητάτε εργασία, αν και εργάζεστε; (αφορά στα άτομα που εργάζονται και παράλληλα ζητούν εργασία)									
	Ζητάει εργασία διότι:								
	- Υπάρχει κίνδυνος ή η βεβαιότητα ότι θα χάσει αυτή που έχει.....	01							
	- Η εργασία που έχει είναι μεταβατική.....	02							
	- Η τωρινή εργασία δεν είναι ανάλογη των προσόντων του.....	03							
	- Θέλει να εργαστεί περισσότερες ώρες και ζητά μια επιπρόσθετη εργασία.....	04							
	- Θέλει μια εργασία με περισσότερες ώρες εργασίας από την τωρινή.....	05	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	- Επιθυμεί να έχει καλύτερες συνθήκες εργασίας (καλύτερο μισθό, ποιότητα εργασίας κλπ.).....	06							
	- Θέλει μια εργασία με λιγότερες ώρες εργασίας από την τωρινή.....	07							
	- Για άλλους λόγους.....	08							
	- Δεν καθόρισε τους λόγους.....	09							283
78) Είστε τώρα εγγεγραμμένος σε Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας (αφορά όλα τα άτομα)									
	- ΝΑΙ , και παίρνει επίδομα ή βοήθημα.....	1							
	και δεν παίρνει επίδομα ή βοήθημα.....	2	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	- ΟΧΙ	3							
	- Δεν απάντησε.....	4							184

Α/α	Ερωτήσεις - Απαντήσεις	Κωδικός	Ροή ερωτήσεων	Α/α μέλους του νοικοκυριού						Κωδ. Β/Υ
86) Στη διάρκεια των τελευταίων 4 εβδομάδων έχετε παρακολουθήσει κάποια εκπαιδευτική δραστηριότητα, επιμόρφωση, ή κατάρτιση, έξω από το επίσημο (τυπικό) εκπαιδευτικό σύστημα; (δεκτές έως 3 απαντήσεις)										
	- Πρόγραμμα σε Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας, Κέντρο Εκπαίδευσης Ενηλίκων ή Σχολή Γονέων.....	01								
	- Σε Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ).....	02								
	- Σε πρόγραμμα κατάρτισης ή μαθητείας του ΟΑΕΔ.....	03								
	- Στο Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης	04								
	- Στο κέντρο επιμόρφωσης εκπαιδευτικών Α' βαθμιας και Β' βαθμιας εκπαίδευσης.....	05								
	- Σε Εκπαιδευτικό πρόγραμμα από απόσταση (Κέντρα Διαβίου μάθησης από απόσταση, μέσω διαδικτύου, κλπ).....	06								
	- Σε Ινστιτούτα Διαβίου Εκπαίδευσης Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (ΙΔΒΕ).....	07								
	- Σε Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης (ΝΕΛΕ).....	08	↓							
	- Σε προγράμματα για άτομα ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (ΑΜΕΑ, Ρομά, μετανάστες, κλπ).....	09								
	- Σεμινάριο στο χώρο εργασίας ή σεμινάριο για ανέργους.....	10								
	- Σε προγράμματα επιμόρφωσης, επιστημονικού, συνδικαλιστικού, κοινωνικού ή δημόσιου φορέα.....	11								
	- Μαθήματα οδήγησης, σχολές καταδύσεων, σπορ, χορού, μουσικής, φωτογραφίας, κλπ.....	12								
	- Φρονιστήρια, (ιδιαίτερα μαθήματα, ξένες γλώσσες κλπ).....	13								
	- Παρακολούθηση συνεδρίου (επαγγελματικού ή άλλου).....	14								
	- Άλλη εκπαιδευτική δραστηριότητα.....	15								
	- Δεν απάντησε.....	16								292
87) Αντικείμενο (περιεχόμενο) αυτής της εκπαιδευτικής δραστηριότητας <i>(αν παρακολουθήσατε παραπάνω από μία, αναφερθείτε στην πιο πρόσφατη)</i>										
Α/α μέλους			↓							
										(Δε θα τεθούν κωδικοί από τους ερευνητές)
										393
88) Για ποιο σκοπό συμμετείχατε στην παραπάνω εκπαιδευτική δραστηριότητα;										
	- Κυρίως για επαγγελματικούς λόγους.....	1	↓							
	- Κυρίως για προσωπικούς/κοινωνικούς λόγους.....	2								194
89) Αυτή η εκπαιδευτική δραστηριότητα έγινε εντός ή εκτός των αμειβόμενων ωρών εργασίας;										
	- Αποκλειστικά εντός των αμειβόμενων ωρών εργασίας.....	1								
	- Κυρίως εντός των αμειβόμενων ωρών εργασίας.....	2								
	- Κυρίως εκτός των αμειβόμενων ωρών εργασίας.....	3	↓							
	- Αποκλειστικά εκτός των αμειβόμενων ωρών εργασίας.....	4								
	- Δεν είχε εργασία εκείνη την περίοδο.....	5								195
90) Πόσες ήταν οι ώρες διδασκαλίας σε όλες τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες που παρακολουθήσατε εκτός του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος στη διάρκεια των τελευταίων 4 εβδομάδων;										
	- Ώρες.....		↓							
										396

